

Styrets beretning 2023

- [Virksomhetens art](#)
- [Energikostnader og ENØK](#)
- [Regionalt historiesenter](#)
- [Økonomiske forutsetninger](#)
- [Formidling og publikumsbesøk](#)
- [Samlingsforvaltning - Anno bevaringssenter](#)
- [Norsk skogfinsk museum](#)
- [Bygningsvedlikehold](#)
- [Sikringstiltak](#)
- [200-års jubileum norsk utvandring i 2025](#)
- [Forskning og kunnskapsutvikling](#)
- [Internasjonalt samarbeid](#)
- [Nasjonale museumsnettverk](#)
- [Digitalisering](#)
- [Organisasjonsprosjekt](#)
- [Arbeidsmiljø og personale](#)
- [Likestilling og miljø](#)
- [Framtidsutsikter](#)

Virksomhetens art

Anno museum AS har driftsansvaret for følgende avdelinger: Domkirkeodden, Glomdalsmuseet, Museene i Kongsvingerregionen, Musea i Nord-Østerdalen, Norsk skogmuseum og Norsk Utvandrer museum. Anno har hovedsete i Elverum.

Gjennom sine museumsenheter arbeider Anno både med kultur- og naturhistorie og kunstformidling. Formålet er å drive dokumentasjon, forvaltning, forskning, formidling og fornying. Utgangspunktet er museets store samlinger knyttet til materiell og immateriell kulturarv. Annos samfunnsrolle er å være en av samfunnets hovedminnebøker og å utvikle og formidle kunnskap og refleksjoner om menneskers forståelse av og samhandling med sine omgivelser.

Anno har i beretningsåret avholdt to aksjonærmøter og ordinær generalforsamling. Aksjonærmøtet i januar var digitalt, de øvrige møtene ble avholdt på Norsk skogmuseum.

Det er avholdt sju styremøter. Fire av møtene har vært digitale, de øvrige gjennomført på Domkirkeodden, Norsk skogmuseum og Anno Bevaringssenter. Styret har totalt behandlet 57 saker. Anno museum har styreansvarforsikring for styret med forsikringssum per skade med kr. 10 000 000.

Flere i styret deltok også i offentliggjøringen av at Regjeringen kunngjorde nyheten om investeringsmidler for å realisere Regionalt historiesenter på Anno Domkirkeodden 4. september.

Strategiplan 2020-2024

Annos visjon er *Kunnskap om fortid - engasjement i samtid*» og kjerneverdiene *eråpenhet, troverdighet, engasjement og profesjonalitet*. Hovedmålsettingen for planperioden lyder:

Anno museum fortsetter utviklingen mot et samlet museumsmiljø

som markerer seg som en samfunnsrelevant aktør.

Energikostnader og ENØK

Energikostnadene i 2022 eksploderte kostnadsmessig til 11,5 mill. Tidligere normalår lå energikostnader på 3-4 millioner, mens de økte til 6 mill i 2021. For å møte kostnadsøkningen måtte Anno nedbemanne, noe som ble gjort ved å ikke tilsette i ledige stillinger i 2022 og i stor grad ble dette videreført i 2023.

I desember 2022 fikk Anno bekreftet 3,2 mill i støtte fra Enova til ENØK-tiltak gitt at vi selv bidro med tilsvarende beløp. Ut over dette kom det ikke noen statlige økonomiske tiltak til hjelp for museenes energikostnader eller ENØK-tiltak.

Med høye energipriser mot slutten av 2022 valgte Anno å stenge alle museene 12. desember for å redusere energiforbruket og holde kostnadene nede. Dette varte til 18. mars 2023 da normale åpningstider ble gjeninnført.

I løpet av stengningen ble ansatte i Elverum og Hamar samlet i færre kontormiljø for ytterligere å redusere energiforbruk og en serie energisparende tiltak ble iverksatt ved samtlige avdelinger i over 50 bygninger. Dette ga ønsket effekt i redusert energiforbruk og heldigvis var det kun ved ett tilfelle (Amodtgården i Kongsvinger) hvor det oppsto vannskade som følge av frostsprengte vannrør.

Energikostnadene fra vår til høst 2023 var lave og selv om de økte vesentlig mot slutten av 2023 har Anno klart å holde energikostnadene i 2023 som budsjettet. Energiforbruket var redusert med nær 30% frem til oktober, men betydelig lavere vintertemperaturer i siste del av 2023 medførte høyere energiforbruk enn tidligere år de siste månedene.

Atelier Lorentzen Langkilde

Regionalt historiesenter

Årets hyggeligste begivenhet fant sted på Domkirkeodden 5. September, ved en hurtig innkalt samling hvor Regjeringen offentliggjorde at de i Statsbudsjett for 2024 gav tilsagn på omsøkte 235 millioner, med en starttildeling på 27 mill i 2024. Styret er meget tilfreds med måten KUD har prioritert prosjektets finansiering i tråd med Annos satsing på prosjektets fremdrift.

Finansminister Trygve Slagsvold Vedum, statssekretær i Kulturdepartementet Even Alexander Hagen og tidligere kulturminister Annette Trettebergstuen deltok sammen med over 70 personer som på kort varsel kunne komme.

Sammen med Arkivverket har Anno jobbet systematisk med å realisere prosjektet siden 2021. I 2022 og hele 2023 har Anno arbeidet for at finansiering ville komme på plass og forskuttert økonomiske utlegg for prosjekteringen. Totale utlegg utgjør over 16 millioner som ved utgangen av året er regnskapsmessig håndtert i Annos balanse.

Ekstern prosjektleder ingeniør ble tilsatt i desember 2022 og en rekke tekniske tjenester ble tilsluttet prosjektet i løpet av 2023. Målsettingen var å ha anbudsdokumenter klare for utsendelse i oktober i etterkant av at den økonomisk tildeling som kom gjennom Statsbudsjett 2024. Det klarte vi og nybygget forventes overlevert Anno innen utgangen av 2025.

Ved at Staten synliggjorde sitt økonomiske bidrag allerede 5. september arbeidet Anno med å få politiske beslutninger for øvrig finansiering. Dette var meget vellykket ved at Innlandet fylkeskommune bevilget 54 millioner i november og Hamar kommune 36,5 mill som del av budsjettbehandlingen i desember.

Gjenstående kommunal finansiering fra Hamarregionen (8 mill) er det god dialog om for realisering i løpet av 2024.

Fremdriften i prosjektet har dermed gått som planlagt og som kommunisert overfor Kulturdepartementet. Anbudsdokumentene var tilgjengelig i Merccell tidlig i desember 2023. Prekvalifisering av interesserte ble gjennomført 21. desember med anbudsfrist 13. februar 2024.

Dialogen med Arkivverket er god og konkretiseringer og avklaringer rundt samordningen av de regionale arkivene på Hamar, inn i Regionalt Historiesenter, pågår. I tillegg utdypes samarbeidet med en rekke offentlige, private og frivillige aktører for å realisere strategien for hva regionalt historiesenter skal bli.

Økonomiske forutsetninger

Vi viser til årsregnskap 2023 med tilhørende kontantstrømoppstilling og noter datert 21. februar 2024. Inntektene er i stor grad offentlige tilskudd fra Kulturdepartement, Innlandet fylkeskommune og kommunene i tidligere Hedmark fylke.

Den økonomiske inngangen til 2023 var dyster ved at Anno ikke hadde mottatt økt driftstilskudd for Anno Bevaringssenter, og sto foran betydelig bruk av egenkapital for realisering av nødvendig ENØK-satsing som strategisk grep for å håndtere permanent økte energikostnader.

Ved revidert nasjonalbudsjett 2023 i mai ble Anno gitt 4 mill i økt driftstilskudd for Anno Bevaringssenter, en økning som ble stadfestet som permanent ved økonomisk tildeling i Statsbudsjett 2024. Dette var meget gledelig og til stor hjelp for å unngå ytterligere negative konsekvenser for Annos museumsdrift. Ved samme anledning ble Anno også tilført midler for den ekstraordinære lønns- og prisveksten ved et beløp som opplevdes korrekt. Begge disse forholdene ble påpekt i styrets årsrapport for 2022 og løst av Kulturdepartementet på en god måte i løpet av 2023.

Utover offentlige tilskudd har vi egeninntekter og eksterne prosjektmidler, og samlet sett har disse økt med 2 millioner kroner, i hovedsak knyttet til prosjekttilskudd. Årsoppgjøret er avlagt under forutsetning om fortsatt drift.

Anno museums samlede inntekter utgjorde kr.148,4 mill mot kr.138,8 mill. i 2022. Årets resultat ble et underskudd på kr.3,8 mill. som overføres fra annen egenkapital.

Anno museums egenkapital utgjør kr. 35,4 mill. hvorav kr. 29,2 mill. utgjør overkurs i forbindelse med kapitalforhøyelse.

I 2022 reduserte Innlandet fylkeskommune tilskudd til alle museer. I samarbeid med øvrige museer i Innlandet klarte Anno å unngå denne situasjonen i 2023. I løpet av 2023 har Innlandet fylkeskommune reversert sine langsiktig planlagte reduksjoner i tildeling til museene. Anno museum har i 2023 fått tilført kompensasjon for lønns- og prisvekst, videreført driftstilskuddet i budsjett 2024 og mottatt bevilgning av kr 54 mill til Regionalt historiesenter. Anno er tilfreds med denne utviklingen og glad for at Innlandet fylkeskommune gjennom økonomiske tildelinger støtter drift og utvikling av regionens museer.

Det store etterslepet knyttet til vedlikehold og investeringer på bygninger og anlegg er fortsatt svært utfordrende. Styret mener at størrelsen på de offentlige bevilgningene ikke samsvarer med det forvaltningsansvar og den størrelsen virksomheten Anno museum utøver.

Gaveforsterkningsordningen ble opphevet i 2022 og skulle kompenseres på annen måte for museene. Dette har ikke skjedd og det fremstår nå som at dette heller ikke kommer til å skje. Realiteten for Anno omkring dette er en årlig reduksjon på 0,5 -1 mill som går mest ut over bygningsvedlikehold som var det området hvor vi hentet inn mest gaveforsterkningsmidler.

Styret anser at offentlige bevilgninger benyttes i tråd med gitte forutsetninger.

Prosjektforpliktelsene ved årets slutt utgjør kr. 11,2 mill. og i tillegg ligger det forpliktelser knyttet til testamentariske gaver i størrelsesorden kr. 8.8 mill.

Etter styrets oppfatning gir det fremlagte resultatregnskap og balanse med tilhørende noter et korrekt uttrykk for selskapets resultat 2023 og den økonomiske stillingen ved årsskiftet. Styret kjenner ikke til andre forhold vedrørende selskapets drift som skulle vært tatt med i regnskapet.

Ut over de vesentlige utfordringer i 2023 med høye energikostnader, en strategisk nødvendig ENØK-satsing og risikoen som lå i forskuttering av prosjektmidler til

Regionalt historiesenter har det ikke inntruffet hendelser av betydning etter årsskiftet som påvirker selskapets økonomiske stilling.

Gartner på Anno Domkirkeodden, Hildur Hauksdottir, formidler om middelalderplanter i urtehagen.

Foto: Ali Suliman

Formidling og publikumsbesøk

Billettinntektene samlet sett er noe lavere enn i 2022.

Museene var stengt frem til 18. mars. I en lavsesong gav dette ikke betydelige utslag samlet sett. Vi opprettholdt i stor grad skolebesøkene mens museene var stengt ved tilpasninger mot utendørsopplegg.

Værmessig var 2023 et spesielt år med to flomtopper i Glomma. Anno er forberedt på flom og som sådan medførte ikke flommen etter ekstremværet «Hans» noe uventet rent driftsmessig. «Hans» medførte derimot store problemer i andre deler av Innlandet, ikke minst på deler av fylkesveinettet. De nordiske jakt- og fiskedagene ble arrangert midt under flomtoppen under «Hans», i en periode hvor myndighetene oppfordret til å unngå unødig kjøring. Arrangementet var godt planlagt og trygt å gjennomføre, men usikkerheten om hvorvidt publikum ville komme var betydelig og økonomisk kritisk. På tross av situasjon kom det over 26 000 besøkende. Dette er noe lavere enn opprinnelig forventet, men betydelig over det vi fryktet. Gitt situasjonen er Anno meget tilfreds med besøkstallet ved arrangementet, det enkeltarrangement med størst innflytelse på totalt besøkstall.

Totalt sett er vi derfor tilfreds med besøket i 2023 og opplever at Anno formidlingsplan, strukturering av markeds- og kommunikasjonsarbeider innad og utad samt utviklingen mot Regionalt historiesenter legger til rette for økt besøk i årene fremover.

Inngangsparti Anno bevaringssenter.

Foto: Roger Johansen/Anno

Samlingsforvaltning - Anno bevaringssenter

Etter overtakelsen av Anno Bevaringssenter januar 2022 gikk samlingsforvaltnings arbeidet over til innflytting parallelt med videreført revisjon og registrering av samlingene.

Anno Bevaringssenter med egne ansatte står for effektiv drift, god systematikk og med et helhetlig organisatorisk ansvar for arbeidsprosesser i og for hele Anno.

I løpet av 2023 har arbeid med samlingsforvaltning vært prioritert, særlig i perioden med stengte museer ved starten av året. Innflyttingen ble forhindret i perioden mai-juli fordi det ble oppdaget legionella-bakterier i varmekammerets avfukter. Det var ingen HMS-risiko for ansatte og i dialog med leverandør ble det gjort en ombygging hvor det ikke lenger finnes mulighet for legionellabakterier å kunne oppstå.

Overfor utbygger gjenstår fortsatt prøvedrift ved Anno Bevaringssenter på deler av ventilasjons- og klimastyringen i magasinene ettersom optimal drift ihht kontrakt ennå ikke er oppnådd. Ut over dette fungerer bygget som ønsket og driften har vært høy.

Plan for innflytting i 2023 har vært å flytte store gjenstander for å skape plass ved avdelingene til arbeidet med gjenstående revisjon og registrering. I tillegg medførte en kloakk- og vanninntregning i et kjellermagasin på Glomdalsmuseet under «Hans» et behov for å flytte hele tekstilsamlingen mye tidligere enn planlagt til Anno Bevaringssenter. Prosjektregnskapet for byggingen avsluttes endelig i 2024.

16 av 22 kommuner i Hedmark er gjennom økonomisk bidrag til bygget blitt aksjonær i Anno. De siste gjenværende kommuner jobbes det med å få med på linje med de øvrige. Anno Generalforsamling i 2023 har derfor gitt styret fullmakt til nye tegningsperioder frem til sommeren 2025.

Anno Digital har fortsatt sitt arbeid og videreutvikler arbeidsmetoder som vesentlig effektiviserer tidligere manuelle arbeidsprosesser til støtte for revisjons- og innflyttingsarbeidet. I tillegg gjør de betalte oppdrag med gode tilbakemeldinger for stadig flere museer basert på erfaringer fra tilsvarende arbeid i Anno.

Tilvekst i samlingene er svært beskjeden. Vi prioriterer arbeid med registrering, revisjon og innflytting. Avhending gjøres ennå i liten grad, og gjenstander som ikke prioriteres til plass i Anno Bevaringssenter vil i etterkant av hovedarbeidet bli vurdering for avhending. Stategisk plan for samlingsforvaltning i Anno er godkjert av styret i løpet av 2023, og vil oppdateres i løpet av 2024.

Norsk skogfinsk museum

Anno har støttet Norsk skogfinsk museums byggeprosjekt i Svullrya gjennom deltakelse fra administrerende direktør i prosjektets styringsgruppe. Anbudsvinner er kåret og forventet byggstart skjer senvinter/vår 2024.

Taket og pipa på setra i Museumsparken på Tynset får nødvendig reparasjon.

Foto: Kirsten Frønæs

Bygningsvedlikehold

Ordningen med søkbare interne vedlikeholdsmidler på 2,5 millioner kroner til bygningsmessige tiltak på antikvariske bygninger og driftsbygninger er videreført også for 2023 og 2024. Internt i Anno styrker dette arbeidet knyttet til bygningsvern og det bidrar til økt samarbeid og kompetanseutveksling mellom museene, det samhandles mer i fellesprosjekter og gir økt effekt av tilgjengelige økonomiske ressurser.

Høsten 2023 ble Annos andre bygningsvernrådgiver etter modell av Oppland tilsatt i Anno Kongsvinger, ett år etter første tilsetting ved Musea i Nord-Østerdalen.

Erfaringene så langt er meget gode og de gir et solid bidrag til økt samlet kompetanse. Finansieringen er et spleiselag mellom Innlandet fylkeskommune, kommunene i regionene og Anno. Det pågår arbeid for tilsetting av bygningsvernrådgivere i Hamarregionen og Sør-Østerdalsregionen i 2024 slik at det totalt sett vil være fire slike stillinger i Anno.

Vedlikeholdsetterslepet på bygningsmassen som Anno museum forvalter er betydelig, noe tilstandsvurderingene viser. Situasjonen er alvorlig og krever nasjonal økonomisk satsing som beskrevet i Museumsmeldingen.

Inntil dette finner sin løsning risikerer vi at viktige bygninger blir så skadet at de blir mer en rekonstruert versjon, enn en opprinnelig bygning av museumsverdi. Slik Anno vurderer situasjonen er effekten av våre tiltak temmelig lik forfallet slik at vi holder status stabilt.

Sikringstiltak

Anno sikringsplan har vært et utmerket styringsverktøy i sikringsarbeidet. Som følge av denne og planmessig arbeid har vi de seneste årene opplevd meget god uttelling i økonomisk tilskudd fra Kulturdirektoratets sikringsmidler.

I 2023 har brannvarslingssystemet ved Norsk skogmuseum og Domkirkeodden blitt oppgradert og det er gitt støtte til oppgradering av sikringssystemet ved Glomdalsmuseet for 2024.

For øvrig er det selvsagt en betydelig forbedring i at gjenstander gradvis flyttes inn i

Anno Bevaringssenter hvor sikringstiltakene er de beste. Ved Regionalt historiesenter vil også arkiver gis tidsmessig oppdaterte sikringsvilkår.

Anno Norsk utvandremuseum har en sentral rolle i det transatlantiske jubileet som har fått navnet Crossings 200.

200-års jubileum norsk utvandring i 2025

Anno Norsk utvandrer museum, har siden 2019 jobbet med saken og tatt initiativ og arbeidet for en nasjonal markering av jubileet. Kulturdepartementet er jevnlig blitt oppdatert på arbeidet og Anno har hvert år siden 2020 søkt støtte til dette prosjektet. Parallellt pågår en større og bredt anlagt forskningsinnsats som gradvis trappes opp mot jubileumsåret.

Arbeidet har lyktes med å samle alle nasjonale aktører og interessenter i en felles satsing hvor det de seneste årene har blitt gjennomført to større møter i nasjonal jubileumskomite. I 2023 ved Nasjonalbiblioteket og Norsk folkemuseum. Prosjektets styringsgruppe ledes av tidligere statsråd og statsforvalter i Rogaland, Tora Aasland. Ved Statsbudsjettet 2024 ble Anno etter søknad tildelt 1,5 mill til nasjonal prosjektledelse. Dette var en meget kjærkommen tildeling for å kunne finansiere nødvendig planlegging og koordinering i tide til jubileumsåret. I tillegg stadfestet det prosjektets nasjonale karakter. Prosjektlederstillingen ble utlyst i november 2023 og det forventes tilsetning tidlig 2024. Sammen med annen ekstern finansiering vil styrings gruppas kostnader og prosjektkostnader innen administrasjon og kommunikasjon kunne dekkes i tråd med prosjektets målsettinger.

Anno har sendt en søknad til Kulturdepartementet om nasjonal finansiering også i jubileumsåret 2025 på 3 mill. Arven etter jubileumsåret vil forvaltes og utvikles av Anno Norsk utvandrer museum.

Forskning og kunnskapsutvikling

Annos forskning har vært gjennomført som planlagt i løpet av 2023. Bredden i arbeidet har vært fokusert på å utgi en antologi i 2024, knyttet til samlingsforvaltning initiert av prioriteringen av dette arbeidet innen Anno ved Anno Bevaringssenter.

Nedbemannig tilknyttet høye energipriser har medført at en forskerstilling og en bibliotekstilling har blitt stående vakant.

Ett doktorgradsløp er avsluttet som planlagt i 2023 og ett pågår med avslutning i 2025 tilknyttet utvandrerjubileet. Det er etablert et omfattende forskernettverk tilknyttet utvandrerjubileet 2025, der Anno bidrar sterkt ved fag- og forskningsdirektør Norsk utvandrer museum.

DAnno Glomdalsmuseet har hatt utveksling og samarbeid med det rumenske folkemuseet Dimitrie Gusti i året som er gått.

Foto: Mari Østhaug Møystad

Internasjonalt samarbeid

I løpet av 2023 har vårt samarbeid med Sverige (Varmlands museum og Dalarna museum) blitt videreført ut over ledernivå. I april ble avholdt et felles to-dagers faglig seminar på Norsk skogmuseum med bred deltakelse fra alle museene. I tillegg har lederne ved museene jevnlig møter, både fysisk og på teams med målsetting om å etablere langsiktig samarbeid om felles tema og satsinger.

Anno har vært på besøk og mottatt besøk hos samarbeidspartnere i Tsjekia og Romania.

Vi har også avholdt flere møter i det transatlantiske samarbeidet tilknyttet Norsk utvandremuseum og hatt ansatte på besøk i USA hos museumsfaglige samarbeids parter.

Nasjonale museumsnettverk

Anno leder skognettverket og nettverket for kvinnehistorie. Vi deltar til sammen i 11 nasjonale museumsnettverk. Deltagelse i nasjonale museumsnettverk vurderes som vesentlig for faglig utvikling og kvalitet.

Kvinnemuseet fikk høsten 2021 innvilget støtte til et videreførende prosjekt «Kjønnets verdi i et museumshierarki» for treårsperioden frem til 2024. Prosjektet var en oppfølger av det foregående «Nå begynner'a med det der igjen» om kjønnsrepresentasjon i museumsfaglige praksiser. I løpet av 2023 har prosjektet gjennomført sin faglige aktivitet som planlagt og gjennomført en rekke kurs og seminarer ved norske museer.

Norsk skogmuseum fikk mot slutten av 2022 innvilget søknad om å bli nasjonalt besøkscenter for skog etter tildeling fra Miljødirektoratet. I løpet av 2023 er prosjektleder tilsatt og driften kommet godt i gang. Besøkscenter skog er en selvstendig del av museet, hvor samspillet styrker museet faglige rolle og nasjonale posisjon.

Digitalisering

Anno fortsetter utviklingen med økt digitalisering innen administrasjon, formidling og til støtte for alt vårt faglige arbeid.

I løpet av 2023 er opplæringsplattformen Motimate anskaffet for utrulling til ansatte i 2024.

I oktober inngikk vi avtale med KulturlIT om kjøp av tjenesten IT-leder i 25% stilling for å forbedre og utvikle kvaliteten på vårt totale IT-bruk og utvikling.

Vi deltar aktivt i flere arbeidsgrupper med å gi innspill til KulturlITs utvikling av systemer og tjenester til museene, hvor vi opplever dialogmessige forbedringer etter fusjonen MuseumsIT-KulturlIT.

Som del av en kompetanseutvikling har vi i løpet av 2023 anskaffet utstyr og kompetanse innen 3D fotografering, fotogrametri. Vår gjenstandsfotograf ved Anno Bevaringssenter har utviklet ferdigheter som er testet på flere gjenstander i samlingene, men også hos eksterne. Midlene er tilkommet gjennom eksterne prosjekter og støttespillere, blant annet Riksantikvaren.

Organisasjonsprosjekt

Nedbemanningen som ble nødvendig på grunn av økte energikostnader fikk tilfeldige utslag både faglig og avdelingsmessig hvor vakanser i ledige stillinger oppsto. Behovet for å stabilisere Annos antall tilsatte på et permanent lavere nivå medførte behovet for å se på organisasjonen som helhet. I tillegg utgjør store prosjekter som Anno Bevaringssenter og Regionalt historiesenter betydelige faglige endringer i Annos drift som påvirker eksisterende organisering. Sammen med resultater av gjennomført medarbeiderundersøkelse i mai-juni 2023 danner dette også grunnlaget for arbeidet med ny strategisk plan 2025-2029 i løpet av 2024.

Arbeidsmiljø og personale

Ved Anno ble det utført 133 årsverk og ved årets utløp var det 123 fast ansatte.

Gjennomsnittsalderen i Anno er 49,6 år. Sykefraværet i 2023 var samlet på 6,6 % og utgjorde totalt 2005 fraværsdager. Av dette utgjør 4,1% langtidssykefravær.

Langtidssykefraværet er ikke knyttet til yrkesrelatert sykdom. Det er ikke meldt noen arbeidsulykker til Arbeidstilsynet. Anno museum bestreber å være en helsefremmende arbeidsplass. Det arbeides med å forebygge og redusere sykefravær, styrke jobbnærværet og bedre arbeidsmiljøet, samt hindre utstøting og frafall fra arbeidslivet. Anno er medlem av arbeidsgiverforeningen Virke.

Bedriftshelsetjeneste ivaretas av Salutis HMS. I 2023 ble medarbeiderundersøkelsen

«Talerøret» gjennomført i regi av Ennova.

Allmøter har vært avholdt digitalt og to fysiske ved et sommerallmøte på Anno Domkirkeodden og en samling for alle ansatte 15.-16. desember på Lillehammer. Fokuset ved allmøtene har vært på arbeidsmiljø, Annos verdier.

Anno legger vekt på å skape god dialog med de tillitsvalgte. Vi har jevnlig møter med organisasjonstillitsvalgte og i arbeidsmiljøutvalg. I Anno er det seks verneombud hvorav ett hovedverneombud. Anno har også verneleder.

Likestilling og miljø

Anno arbeider for likestilling og mot diskriminering på grunn av kjønn, graviditet, permisjon ved fødsel eller adopsjon, omsorgsoppgaver, etnisitet, religion, livssyn, funksjonsnedsettelse, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk og kombinasjoner av disse grunnlagene. Annos likestillingsredegjørelse ligger ved som eget vedlegg til årsberetningen.

Vår avdeling Norsk skogmuseum er sertifisert som miljøbedrift av stiftelsen Miljøfyrtårn. Styret har ikke kjennskap til at Anno forurensar det ytre miljø. Anno Bevaringssenter er oppført etter bevisste miljøkrav, bl.a. valg av massivtre og bygget er nær passivhus standard. Til grunn for prosjekt Regionalt historiesenter er utarbeidet og implementert en egen bærekraftstrategi.

Vi arbeider med å forebygge og opprette tiltak for å forhindre og redusere negativ miljøpåvirkning. Satsing på ENØK er et viktig element her.

Framtidsutsikter

Anno museum er sitt samfunnsoppdrag bevisst og følger opp den nasjonale museumspolitikken fra statlige bevilgende myndigheter og regionale føringer fra fylkeskommune og kommuner. Anno benytter målstyring knyttet til prioriterte mål innen utvalgte strategier. Som konkretisering av strategisk plan er det utarbeidet langsiktig utviklingsplan for alle museumsavdelingene. Styret har fått presentert og behandlet utviklingsplaner for museene i Anno gjennom året, og har ambisjoner for samtlige museer i tråd med målsettingene i strategisk plan, samtidig som det fokuseres på gode fellesløsninger for helheten.

Realiseringen av Regionalt historiesenter på Domkirkeodden innen prosjektets økonomiske og faglige målsettinger er styrets høyeste prioritet i de nærmeste årene. Dette er også et betydelig bidrag til nasjonale målsettinger innen museums- og arkivfeltet. At KUDs økonomiske bidrag til prosjektet ved Statsbudsjett 2025 og 2026 holder tritt med fremdriften er avgjørende for å unngå vesentlige finanskostnader.

Det er etablert et godt faglig samarbeid mellom museene i Innlandet gjennom Museumsforum i Innlandet formalisert i egen avtale. Blant annet samarbeides det om privatarkiver gjennom

Innlandsarkivet som i 2023 ble etablert med utgangspunkt i det tidligere Opplandsarkivet ved finansiering fra Innlandet fylkeskommune.

På tross av krevende økonomiske rammevilkår opplevde Anno i 2023 mange positive økonomiske forhold, særlig fra KUD. Økt permanent driftstilskudd fra KUD til Anno Bevaringssenter, kompensasjon for økt lønns- og prisstigning, fylkeskommunens reetablering av nivå på museumstilskudd samt prosjektmidler til Regionalt historiesenter og 2025-jubileet var alle viktige beslutninger for Annos drift og utvikling.

Økte driftskostnader innen alle områder og usikre energikostnader er krevende, men gjennom økte tildelinger og ENØK-satsing i 2023 er et mer stabilt langsiktig driftsgrunnlag skapt.

Styret konstaterer at det vil være nødvendig med betraktelig økte driftstilskudd for å ivareta forebyggende og løpende vedlikehold av de antikvariske bygningene, samlinger og eiendommer i årene framover, og for samtidig å kunne opprettholde det gode museumsfaglige tilbudet.

Annos pensjonsordning knyttet til regnskapslovgivning for ytelsesbaserte pensjonsordninger vil fortsatt være en framtidig utfordring.

Styret arbeider med å sikre realiseringen av Regionalt historiesenter og øvrige utfordringer og er klare for videre innsats for å skape bedre museum sammen med Annos medarbeidere.

Styret vil særlig bemerke at 2023 og de store utfordringer Anno har møtt med henblikk på strømpriser, lukkede museer og også de prosjekter som er på trappene, ikke ville vært mulig uten den store innsats de ansatte og den administrative ledelsen har lagt ned. Dette kommer i kjølvannet av den vanskelige situasjonen under pandemien. Styret vil rette en stor takk til alle ansatte som virkelig har tatt utfordringer på strak arm og funnet løsninger. Det arbeid som blant annet er gjort med ENØK-prosjekter og ikke minst holde drift i bevaringssenter, prosjektet Regionalt historiesenter på Domkirkeodden og driften ute i avdelingene generelt er med krevende økonomi svært bra gjennomført av våre ansatte.

For styret i Anno museum AS

21. februar 2024

Knut Stoberget, styreleder

Hilde Charlotte Solheim, nestleder

Marit Borkenhagen

Hege Hauge Tofte

Erik Nilssen

Solbjørg Tveiten

Ingun Aastebøl

Kristian Reinjord

Sven Inge Sunde
administrerende direktør

Anno museum AS

Postboks 117
2401 Elverum

Telefon +47 62 40 90 75

E-post post@annomuseum.no

[Personvern og informasjonskapsler](#)   [Tilgjengelighetserklæring](#)

[Åpenhetsloven](#)

 Facebook   Twitter   Instagram

- Museumsopplevelser i hele Hedmark

Forskning og kunnskapsproduksjon 2023

Forum for forskning og kunnskapsproduksjon har i 2023 bestått av: Maren Kværness Halberg, Ida Kristine Teien, Sigurd Solhaug Nielsen, Kristian Reinfjord, Terje Mikael Hasle Joranger, og Hilde Joramo.

Anno museums forskningsråd har bestått av professor Anne Eriksen, Universitetet i Oslo, professor Jørgen Klein, NTNU/HINN, avdelingsdirektør Mona Pedersen, og fag- og forskningsdirektør Terje Mikael Hasle Joranger. Rådet har hatt to møter, der blant annet Handlingsplanen for forskning 2024 ble behandlet. Medlemmer av rådet har veiledet museets ansatte i vitenskapelig skriving, og kommet med råd i enkeltsaker.

Forskningspublikasjoner

I løpet av 2023 har Reinfjord disputert og utgitt sin ph.d. avhandling ved UiB. 4 artikler er utgitt i antologien 'Folkemuseene i mangfoldige samfunn' (se egen publikasjonsliste).

Ifølge individuelle rapporter jobbes det for tiden med cirka 18 artikler med planlagt utgivelse i 2024/2025. En vesentlig andel er planlagt utgitt i fellespublikasjonen «Ting i kontekst», med et overordnet formål om å styrke sammenhenger mellom samlingsforvaltning og forskning. Reinfjord har fått finansiering fra NFR til å bearbeide ph.d. avhandlingen om til vitenskapelig bokutgivelse. To større prosjekt med finansiering fra kulturdirektoratet og ett NFR støttet forskningsprosjekt er pågående. Mona Holm er for tiden doktorgradskandidat ved UiO med prosjektet 'Drømmer om «Nylænde». Transatlantiske kvinnepolitiske forbindelser 1880-1925.', med finansiering fra offentlig sektor ph.d.-ordningen og Anno museum.

Saker og aktiviteter

Fellespublikasjonen i Anno innebar gjennomføring av ett tekstseminar, og to skrivesamlinger over tre dag våren og høsten (åpent for alle forskere). Vi viser til handlingsplanen for forskning (2023 og 2024) for mer detaljer om forskningsprosjektene.

Handlingsplanen for forskning del 1 ble bearbeidet og vedtatt, denne gangen som toårig plan for 2023-2024. Forumet er i gang med å revidere presentasjonen av forskning på Anno museums nettsider og vil pågå over i 2024. I forbindelse med organisasjonsprosjektet har FFFK og øvrige ansatte evaluert forumet og museets organisering av forskningen (forskningskoordinator, forskerforum, og forskningsråd). For revidering av strategisk plan og

forskningsplan planlegges det for to utvidete ledermøter med bidrag fra Anne Eriksen og Brita Brenna, der begge vil tematisere forskning i Anno museum.

Bibliotekjenesten har lagt til rette for at ansatte kan registrere forskningsresultater i Cristin databasen, og det jobbes med overgangen til Nasjonalt vitenarkiv med Norsk Folkemuseum som koordinerende institusjon for museene.

Sigurd Nielsen, forskningskoordinator i Anno museum
På vegne av Forum for forskning og kunnskapsproduksjon

SIGURD SOLHAUG NIELSEN &
THOR-ANDRÉ SKREFSRUD (RED.)

Folkemuseene i mangfoldige samfunn

Publikums erfaringer av forskjellighet og tilhørighet

Strategisk forum for publikum og formidling 2023

Strategisk forum for publikum og formidling har i 2023 hatt fokus på å følge opp tiltak og målsettinger i Annos formidlingsplan. Forumet har jobbet med å legge til rette for at avdelingene i Anno kan ferdigstille sine egne formidlingsplaner. Dette har blitt gjort gjennom å utarbeide et godt rammeverk, samt å invitere til skriveseminar. I tillegg har forumet fokusert på kompetanseheving og inspirasjon for Annos formidlere gjennom å arrangere et heldagsseminar med eksterne foredragsholdere. Forumet har også deltatt i evaluering av Annos organisering, som del i det pågående organisasjonsprosjektet. Forumet er opptatt av at fremtidige strategiske valg i Anno muliggjør formidlingsplanens høye ambisjoner om et bredt og relevant formidlingstilbud, med et kompetent personale.

Inspirasjonsseminar 12. september

Dagen startet med to eksterne foredragsholdere. Brita Brenna snakket om «Museologi og museumsformidling», hvor hun tok for seg bla hva formidling i museene er, utviklingen i forholdet formidling og museologi, men spesielt så hun på formidlernes identitet og status. Hun argumenterte for en statusheving av formidleryrket. Anette Nordin Olsson er ansatt ved Jamtli länsmuseum, og tok for seg museets fokus på levende historie, et formidlingstilbud museet har hatt i sommersesongen gjennom en årrekke, der faste ansatte ved museet og en rekke frivillige/sommeransatte gjennomgår systematisk opplæring og deretter møter publikum i en tidsreise på museumsområdet. Etter lunsj fortsatte seminaret med intern erfaringsutveksling, der fire ulike formidlingsopplegg ble presentert kort: Museumsverktøy, Smaksatt, Stangekvissen og Naturskolen. Det var rom for spørsmål og diskusjon, og ønsker for tema på neste seminar.

Skriveseminar 9. november

Den 9. november arrangerte forumet et skriveseminar med tema avdelingenes formidlingsplaner. Dagen ble innledet med en gjennomgang av hjelpedokumentet som er utarbeidet til de lokale planene, og en statusrunde på hvor langt de ulike avdelingene var kommet. Resten av dagen var satt av til praktisk skrivearbeid. Opplegget fungerte godt, og alle avdelinger vil i løpet av våren 2024 ferdigstille planarbeidet.

Magnus Sempler Holte

For Forum for publikum og formidling

Urtehagen ved Anno Domkirkeodden. Gartner Hildur Hauksdottir formidler til publikum.

Foto: Ali Suliman/Anno

Bygningsvern 2023

Fra bygningsverngruppa sin samling i Museumsparken på Tynset. De antikvariske håndverkerne har masse kompetanse om byggeskikk og tradisjonshandverk.

Foto: Kirsten Frønæs

Hvordan står det til med de antikvariske bygningene?

Bygningssamlingens tilstand - prosentvis fordeler tilstandsklassene seg slik:

Prosent	Antall bygg	Tilstandsklasse
3,5%	15	TK 0 Ingen tiltak nødvendige
41,0%	172	TK 1 Vedlikehold, forebyggende tiltak
37,5%	158	TK 2 Moderate reparasjoner og/eller ytterligere undersøkelse nødvendig
17,5%	74	TK 3 Store inngrep basert på diagnose
	Uten TK: 49	
	Sum 468	

Nedgangen i antall bygg skyldes i stor grad en opprydning i Nord-Østerdalen, i tillegg til at avdelingen har avhendet et antall bygg de siste årene uten at det har kommet godt nok til syne i statistikken.

Det er 49 bygg som mangler en overordnet tilstandsklasse. Tallene for 2023 viser en stabil tendens sammenlignet med 2022.

Det digitale arbeidet knyttet til bygningssamlingen i Primus er stadig en utfordring selv om mye er forbedret. Arbeidet tar mye tid og det er ulikt hvor mange ressurser den enkelte avdeling har å avse til dette arbeidet. For håndverkernes del, blir dette arbeidet fort nedprioritert i en ellers hektisk hverdag. Byggmodulen i Primus gir mulighet til å hente ut tilstandsklasser for hele bygningssamlingen direkte fra systemet, men i praksis fungerer det dårlig eller ikke i det hele tatt. Vi har løst det ved å ta direkte kontakt med Kultur-IT, men det ville være en fordel å kunne ta ut slike

oversikter direkte fra Primus. Bygningsverngruppa er i dialog med KulturlIT om dette, og denne dialogen bør tas videre.

Internt søkbar bygningsmiddelordning.

Styret har videreført ordningen med søkbare interne midler på 2,5 millioner kroner til bygningsmessige tiltak på antikvariske bygninger og driftsbygninger. Disse midlene blir fordelt to år før midlene gjøres tilgjengelige, slik at søknader behandlet i 2023 gjøres tilgjengelig i 2025. Dette sikrer mulighet til å også benytte eksterne håndverkere med antikvarisk kompetanse som gjerne har ordrebøkene fulle. For 2023 ble det behandlet 11 søknader fra 5 avdelinger. Det ble søkt om til sammen 4 289 265,-kr og gitt 2 493 000,- til fordeling. Med avdelingenes egenandeler ble prosjektene beregnet til totalt 4 829 525,-. Samtlige søknader gjaldt antikvariske bygg.

Tilsyn/samlinger/møter:

Bygningsverngruppa har hatt to ordinære møter og to samlinger i felt i løpet av 2023.

På vårparten gjennomførte vi en omlegging av taket på låven på Almenninga til Eidsskog Museum i samarbeid med Kongsvinger museum og frivillige knyttet til Allmenninga. I september hadde vi en tilsvarende samling i Museumsparken på Tynset, der vi fikk jekket og stabilisert et bur og et loft, samt tettet en taklekkasje på en seterstue. Begge disse tiltakene fikk god omtale i lokalpressen og ble svært godt mottatt av anleggenes eiere. Det er vårt inntrykk at disse samlingene med håndverkere fra hele Anno bidrar svært positivt til Annos omdømme i de ulike lokalsamfunnene, i tillegg til at de styrker kollegiet på tvers av avdelinger og bidrar til utveksling av kompetanse internt.

Bygningsvernråd giverordningen

Bygningsvernråd giveren i Nord-Østerdalen har nå vært virksom i litt over et år og i løpet av 2023 har det også blitt tilsatt en bygningsvernråd giver i Kongsvinger-regionen. Vi oppfatter at ordningen er godt mottatt av kommunene og innbyggerne i regionene. I tillegg bruker Innlandet fylkeskommune bygningsvernråd giverne aktivt. Gjennom året har det også blitt jobbet aktivt for å få med de to siste regionene i ordningen.

For Anno museums del er bygningsvernråd giveren en god ressurs. Vi har fått to dyktige sparringspartnere i det antikvariske arbeidet og deres innsats bidrar stadig til økt kunnskap om lokal byggeskikk. I tillegg øker ordningen vår relevans blant et større publikum og gir et tettere samarbeid med, og innsikt i, offentlig forvaltning.

Foto: Roger Johansen

Anno bevaringscenter 2022

Anno bevaringscenter ble overlevert for innflytting og prøvedrift 7. januar, og ble offisielt åpnet av H.M. Dronning Sonja 28. april.

Fra åpningen av Anno bevaringssenter i Elverum, Innlandet 28. april 2022. Hennes Majestet Dronning Sonja ankommer, og Lina (9) og Kåre (7) Bjørnstad overrekker blomster. T.v. administrerende direktør i Anno museum, Sven Inge Sunde.

Foto: Bård Løken

Det strategiske prosjektet Dokumentasjonssenter med fellesmagasin har fortsatt å være førende for arbeidet med samlingene i Anno, og i særdeleshet for de ansatte i vårt nye fellesbygg.

Anno har i løpet av året prioritert ressurser til ytterligere innsats med samlingsforvaltning.

Dokumentasjonssenteret

Dokumentasjonssenteret hadde også i 2022 arbeidsoppgavene som del av det strategiske prosjektet, med ansvar for gjenstander, kunst, foto og bibliotek, med fagområdene konservering, bevaring, dokumentasjon og magasinering i Anno bevaringssenter.

Bevaringstjenestene

Dokumentasjon og konservering har i hovedsak hatt sine oppgaver knyttet til innflytting i Bevaringssenteret. Men det er utført mye rådgiving for avdelingene, med klima- og tilstandsvurdering, rapporter, prioritering, metodeutveksling, database- og rutineutvikling.

Det er utført nødvendige tiltak og tilpasning på konservering i forbindelse med utstillinger.

Bevaringstjenestene har i 2022 for å ivareta kompetanse og ressurstilgang, tilsatt tre fagkonsulenter som har hatt engasjement i prosjektet. Disse har Anno bevaringssenter som arbeidssted, sammen med to konservatorer, magasinforvalter, fotograf og leder.

Bibliotek tjenesten

Arbeidet med registrering av boksamlingene ved Norsk utvandrermuseum, Domkirkeodden og Kongsvinger har fortsatt i 2022, men kun med Bibliotek tjenestens faste ressurser. Aktiviteten har blitt påvirket av at den ene stillingen har stått ubesatt siste halvdel av året. En konsekvens er at biblioteket på Norsk skogmuseum kun er bemannet en dag i uken, og åpningstiden for publikum er redusert fra to til en dag pr. uke.

I forbindelse med bevaringstjenestenes innflytting i nytt Bevaringssenter, har bibliotek tjenesten arbeidet noe med gjennomgang, ordning og registrering av boksamlingen der. Det har også vært jobbet med boksamlingen ved Klevfos. Ved Glomdalsmuseet har fokus vært på gjennomgang, kassering og registrering av magasinlitteraturen. Ved Norsk skogmuseum er det laget mindre bokutstillinger gjennom året.

Bibliotekene ved Glomdalsmuseet og Norsk skogmuseum hadde en person i arbeidspraksis i årets første måneder, og fikk slutført kartleggingen av de eldste bøkene i Helge Væringsaasens antikvariske boksamling.

Det har til sammen blitt registrert 2996 bøker Annos boksamlinger i 2022. I tillegg kommer registrering av løpende tidsskrifthefter og annet materiale.

Bibliotek tjenesten administrerer ordningen med utvidet tilgang til digitalt materiale ved Nasjonalbibliotekets nettbibliotek, og registrerer at dette er et tilbud som stadig flere ansatte benytter seg av i arbeid med forskning og kunnskapsproduksjon. Det er et godt supplement til bibliotek tjenestens øvrige tilbud til ansatte.

Anno deltar i det nasjonale fjernlånssamarbeidet med andre bibliotek, men låner ut mer til andre enn det vi låner inn til egne ansatte – 85 utlån og 34 innlån.

Bibliotek tjenesten er representert i Forum for forskning og kunnskapsproduksjon, og var med på å arrangere Forskerseminaret ved Anno i september. Bibliotek tjenesten har deltatt i møter om det planlagte Regionalt historiesenter ved Domkirkeodden, og har utarbeidet en rapport om boksamlingen ved Statsarkivet i Hamar.

Konservator Vigdis Vingelsgaard konserverer et skrin i Anno bevaringssenter.

Foto: Roger Johansen

Strategisk prosjekt Dokumentasjonscenter med fellesmagasin

Prosjektet har også i 2022 vært tredelt, men har endret fokus etter hvert som delprosjektene skrider fram.

Prosjektledelsen ble også noe endret ved at nyansatt faglig leder for konservering, fra april, har fått ansvar for mange av de driftsrelaterte oppgavene i innflytting og i oppfølging av prøvedrift for bygget. Tidligere leder ble pensjonist.

Byggeprosjekt 2019-2022

Det ble igangsettelse av prøvedrift fra 7.1.2022. Anno er godt fornøyd med samarbeidet med Plan1 og totalentreprenør Veidekke. Enkelte utfordringer knyttet til leveranser og innjustering av klima har forlenget prøvedriftsperioden til 1.9.2023.

Revisjonsprosjekt 2019-2025

I 2022 har det også blitt brukt store ressurser på dette arbeidet i avdelingene. Fellestjenestene har bidratt der det har vært størst behov, ut ifra tilgjengelig kapasitet. Hovedfokus har vært å ta det nye bygget i bruk, med rutineutvikling og testing ved innflytting i magasin.

Innflyttingsprosjekt 2022-2026

Innflyttingen startet allerede i januar, etter igangsetting av varmluftkammer. I første omgang ble det prioritert gjenstander som kunne representere alle kommuner, avdelinger og temaområder i forbindelse med åpningsarrangementet i april. I tillegg ble tekstiler fra eksternt magasin ved Domkirkeodden tatt inn i magasin før åpningen, og senere gjennomgått kolli for kolli. Høsten ble bruk til å teste inntak av ulike større gjenstandskategorier, særlig møbler og hestekjøretøy, for å finne egnede lagringsmetoder.

Samlingsforum

Samlingsforvaltningsgruppa har hatt noe lavere frekvens på møtene i 2022, de er avholdt digitalt ved bruk av Teams. Diskusjonene har vært gode, om revisjon, ressurser, standarder osv.

Vi bygger Anno dokumentasjonssenter med fellesmagasin

Anno museum AS

Postboks 117
2401 Elverum

Telefon +47 62 40 90 75

E-post post@annomuseum.no

Personvern og informasjonskapsler   Tilgjengelighetserklæring

Åpenhetsloven

 Facebook   Twitter   Instagram

- Museumsopplevelser i hele Hedmark

Anno Domkirkeodden 2023

Illustrasjon fra Regionalt historiesenter, som skal åpne for publikum i 2026.

Atelier Lorentzen Langkilde

Regionalt historiesenter

Det viktigste enkeltprosjektet for den videre utviklingen av Anno Domkirkeodden er etableringen av et regionalt historiesenter. Dette er en videreutvikling av et museumsbygg til også å huse arkivene som i dag oppbevares ved Statsarkivet i Hamar med tilhørende tjenester. I 2023 falt de viktigste elementene i finansieringen av bygget på plass, gjennom tildelinger i statsbudsjettet (235 millioner kroner), fra fylket (54 millioner kroner) og fra Hamar kommune (36,5 millioner kroner). Forprosjektet ble avsluttet i oktober, og totalentreprisen ble kunngjort i november. Det ble også jobbet videre med planer for utstillinger med en studietur til jyske museer i september,

og med øvrig innhold i historiesenteret i tett dialog med Arkivverket. Bygget er prosjektert til å stå ferdig høsten 2025, og med åpning av senteret i 2026.

Hamardomen var pyntet til fest 4. september da finansminister Trygve Slagsvold Vedum sammen med statssekretær i Kultur- og likestillingsdepartementet, Even Aleksander Hagen, og stortingsrepresentant og tidligere kulturminister, Annette Trettebergstuen, for å overbringe den gledelige nyheten om tildelingen av penger i statsbudsjettet for 2024. De andre på bildet er Per Øyvind Riise, Magnus Sempler Holte, Vigdis Stensby (Arkivverket), Sven Inge Sunde og Kjersti Vold.

Foto: Geir Ove Andreassen/Anno Domkirkeodden

Faglig fokus

Som et ledd i å ha et relevant faglig og utadrettet fokus har Domkirkeodden i 2023 forberedt markeringen av Hamar bys 175-årsjubileum og Landslovjubileet. Begge skal markeres i 2024 med utstillinger, boklansering og arrangementer. Jubileene vil, på hver sin måte, få stor oppmerksomhet lokalt og nasjonalt. Landslovjubileet vil naturlig nok markeres i Storhamarlåven på Domkirkeodden, mens Hamar 175 år vil markeres i bybildet i Hamar.

Samarbeid

Museet har i 2023 fortsatt arbeidet med å etablere gode samarbeidsmodeller med relevante partnere og ikke minst frivilligheten. Blant annet er det både på Domkirkeodden og Kirsten Flagstad museum etablert flere samarbeidsflater med Høgskolen i Innlandet. Hamar kommune har også fornyet en treårig samarbeidsavtale om gjennomføring av skoleformidling gjennom den kulturelle skolesekken. I tillegg jobbes det aktivt med frivilligheten, spesielt gjennom de større arrangementene. Både Middelalderfestivalen og spelet *En Hamarkrønike* samler mange og ivrige frivillige. Som et helt nytt tilskudd har museet etablert en frivillig systue. Denne samler foreløpig et knippe ivrige syere et par dager i uken.

Samlingsutvikling

En rekke gjenstander har blitt flyttet til Elverum i forbindelse med samlingsrevisjon, og det er lagt plan for resterende samlinger. Mange av middelaldergjenstandene er tilgjengeliggjort på Digitalt museum. I 2023 ble det tatt inn mange nye gjenstander fra Hamars nyere byhistorie i fra samlingen etter Tore Sandvig, som gir et bedre utgangspunkt framtidig formidling av byhistorien.

Middelalderhistorien

Istandsettingen av Hamar bispegård ble ferdigstilt i 2023, etter et systematisk arbeid over mange år med støtte fra Innlandet fylkeskommune og Riksantikvaren. I 2023 begynte arbeidet med istandsetting av ruinene av Korskirken, som vil videreføres i 2024. Forvaltningen av domkirkeruinene utvikles i samråd med Riksantikvaren, og i 2023 har vi valgt å la ruinen stå uoppvarmet fordi vi anser risikoen for restfuktighet som kan fryse som marginal. Dette blir fulgt opp med 3D-scanning av ruinen både i 2023 og i 2024.

Museet startet i 2023 opp arbeidet med å søke ny kunnskap om Hamars middelalderhistorie gjennom utvikling av arkeologiske undersøkelser i Hamarkaupangen ved bruk av arvemidler etter Ragnar Pedersen. I 2023 ble det gjennomført georadarundersøkelser som danner utgangspunkt for videre arkeologiske undersøkelser.

Fra georadarundersøkelsene på Domkirkeodden.

Foto: Kristian Reinfjord/Anno Domkirkeodden

Ivaretakelse av bygningsarven

Vedlikeholdsarbeidene på bygningsmassen på Domkirkeodden ble intensivert i 2023 som følge av prosjektfinansiering (bl.a. testamentariske midler etter Ivar Pedersen fra Stiftelsen Domkirkeodden). På Hedmarkstunet er både Skøyenbygningen og Bolstadbygningen istandsatt, og arbeid er planlagt i Hubredbygningen. I tillegg startet arbeidene på Uthusbryggerhuset.

Strandstuen på Kirsten Flagstad museum ble malt til sesongstart, samtidig som det var nødvendig med reparasjoner av laftekassen som følge av trykk fra nabobygningen.

Domkirkeodden har også dokumentert og samlet inn en ny bygning i 2023 – en større teglbygning fra Vik på Tangen. Den er planlagt gjenreist på museumsområdet for å huse et nytt snekkerverksted. Arbeidet er finansiert av Innlandet fylkeskommune.

Forskning

Kristian Reinfjord sin PhD-avhandling ble godkjent i 2023, og det ble i 2023 også gitt finansiering til å bearbeidet avhandlingen til bokutgivelse. Flere fagfelleverderte artikler med bakgrunn i avhandlingen er under arbeid. Videre har det blitt jobbet med to bidrag fra Domkirkeodden til Annos neste fellespublikasjon. Museet er også involvert i flere større internasjonale forskningsprosjekter finansiert av Norges forskningsråd og Nordisk kulturfond, samt deltatt på relevante fagkonferanser.

Destinasjonsutvikling

Domkirkeodden bidrar med aktiviteter og reiselivsprodukter inn i profileringen av vår region som medlem av Hamarregionen Utvikling/Visit Mjøsa. Etableringen av Regionalt historiesenter skal gi en forbedret attraktivitet, og arbeidet med nye utstillinger og formidlingstilbud ble startet opp i 2023. Samarbeidet med Norsk Jernbanemuseum ble videreført, bl.a. gjennom felles arrangement til Kulturminnedagene i 2023.

Nye plattformer

Museets erfaringer fra tidligere arbeid med AR/VR var bakgrunnen for at Domkirkeodden ble arena for en egen museumsdag på Nordic VR Forum som årlig arrangeres på Hamar. Domkirkeodden ønsker velkommen samarbeidet med IKT-miljøene og spillutviklermiljøene inn i arbeidet med nye formidlingstilbud.

Styrking av egeninntekter

Museets egeninntekter fra både tjenestesalg og utleieaktivitet var positivt i forhold til tidligere år, med rekordstor leieinntekt trass i at museet stengte ned denne aktiviteten de første månedene av 2023. Museet vant flere tilbudskonkurranser om tilstandsvurdering av steinkirker fra middelalderen, og dette vil være et viktig tjenesteområde for museet også i kommende år. Billettsalget hadde en liten svikt i forhold til 2022, først og fremst på grunn av litt lavere omsetning under Middelalderfestivalen – men totalt sett likevel et godt resultat.

Anno museum AS

Postboks 117
2401 Elverum

Telefon +47 62 40 90 75

E-post post@annomuseum.no

[Personvern og informasjonskapsler](#)   [Tilgjengelighetserklæring](#)

[Åpenhetsloven](#)

[f](#) Facebook   [Twitter](#)   [Instagram](#)

- Museumsopplevelser i hele Hedmark

Anno Glomdalmuseet 2023

Generelt

Anno Glomdalmuseet har i tillegg til museumsvirksomheten i Elverum også ansvaret for driften av Anno Trysil Engerdal museum. I 2021, ble det besluttet at Anno Glomdalmuseet skulle overta driften av Nystu Trønnes i Stor-Elvdal bygdetun, som en prøveordning. Dette samarbeidet er nå besluttet avviklet. Se eget punkt under Formidling.

Anno Glomdalmuseet har ved siden av folkemuseet som dekker Solør og Østerdalen, fokus på temaene romanifolket/taternes kultur og historie, nyere tids innvandring til Hedmark, Hedmarks militære historie, samt helse- og medisinhistorie. Trysil bygdetun er et av landets eldste bygdetun med fokus på kommunens bygge- og boskikk. I Engerdal er Blokkodden villmarksmuseum sentrum i museumsarbeidet rettet mot norsk og samisk bruk av Femundsmarka.

Internasjonalt samarbeid

Anno Glomdalmuseet har siden 2018 hatt samarbeid med Oshikoto-regionen, Tsumeb kommune, museet Cultural Village og Museum Association of Namibia i Namibia. Samarbeidet vært rettet mot revitalisering av friluftsmuseet Cultural Village i Tsumeb gjennom restaurering av bygningssamlingen og forbedret informasjon til publikum i friluftsmuseet.

En ny samarbeidsavtale ble undertegnet av fylkeskommunen i 2022. Foreløpig har ikke dette resultert i håndfaste prosjekter, men det er nå tatt et initiativ for å utarbeide nye planer i samarbeid blant annet med det Namibiske Museumsforbundet.

Våren 2022 ble samarbeidsprosjektet med National Village Museum i Bukarest, Romania startet etter å ha vært planlagt siden 2020. Tema for prosjektet er rom og romanifolk og deres kultur og historie. Se egen omtale under romani/tater.

Forvaltning/felles drift

Den felles driftsavdelingen for Norsk skogmuseum og Glomdalmuseet er organisatorisk underlagt Glomdalmuseet, men utfører driften ved begge museer. her er noen hovedpunkter fra deres virksomhet i 2023.

Anno Norsk Skogmuseum

Hovedbygning

- Nytt tak med etterisolering.
- Generelt vedlikehold.

Tiltak i friluftsmuseet

- Malt Sannelåven med komposisjonsmaling. Terrenget er blitt senket rundt bygget for å bremse forfall nederst på bygget.
- Ryddet vegetasjon i deler av parken.
- Fjernet en del døde trær som stod i fare for å velte.
- Istandsatt overetasjen og taket på oppgangssaga.

Anno Glomdalsmuseet

Hovedbygning

- En del rom i kjelleren er ryddet ut og har fått fornyet gulvene.
- Dører og vinduer i driftsfløyen er skiftet som en del av ENØK tiltak i 2023.

Tiltak i friluftsmuseet

- Arbeidet med Petershagen er godt i gang. Bakstua har blitt plukket ned og istandsatt i en laftehall, deretter er det satt opp igjen. Takarbeider er igangsatt i 2023 og vil bli ferdig i 2024. Arbeidene med Petershagen vil gå inn i 2025, mulig også 2026.
- Den Gule Bua er blitt malt opp igjen med linoljemaling og vindene er pusset opp. I tillegg er terrenget senket rundt bygget for å bremse forfallet nederst på bygget.
- Det er ryddet kraftig i og rundt danserrestauranten i tillegg til noen små reparasjoner slik at det kan holdes arrangement der.
- Det er fjernet store mengder vegetasjon i friluftsmuseet. Både uttak av råteskadde trær som utgjør en risiko for besøkende og bygninger og rydding for parkens eget beste.
- Parkeringsplassen er skrappt opp etter mange års bruk så den fremstår som mer velstelt og det er lagt ny asfalt fra Vestsidevegen helt frem til Danserrestauranten.
- Det er satt i drift totalt fem robotgressklippere på museumsområdet, tre på Skogmuseet og to på Glomdalsmuseet. Dette gir finere og mer velstelte plener samtidig som gir rom for andre oppgaver for driftsenheten.

Seksjon for kulturhistorie

Samlingsforvaltning

Med ferdigstillelsen av Anno bevaringssenter har klargjøring av gjenstandssamlingen, for overføring av gjenstander, hatt høy prioritet. Arbeidet er tidkrevende, spesielt når store gjenstander som eksempelvis vogner også krever mye rengjøring. Under høststormen «Hans» kom det mye vann i tekstilmagasinet. Alle tekstiler måtte derfor ompakkes og flyttes in LY. Arbeidet ble påbegynt i 2023 og ferdigstilles i 2024 med uvurderlig støtte fra museets venneforening. Det arbeides hele tiden med digitalisering av foto. Det kommer stadig nye fotosamlinger for dagen.

Hedmark musikkarkiv

Det er en stadig økning av forespørsler når det gjelder utkopiering og studering av arkivmateriale. I 2023 var musikkarkivet med på å formidle skillingsviser fra arkivet i et samarbeid med Benjamin Kippersund. Musikkarkivet var også særlig delaktig i utgivelsen «Min felemusikk fra Glåmdalen» som inneholdt 250 tradisjonelle melodier og kontekstinformasjon fra sørlige deler av tidligere Hedmark fylke. Det ble også gjort dokumentasjon av Hedmarksmarshaugen og medlemmer av Bygdedanslaget i Hamar. Ved årsskiftet ble musikkarkivet ajour når det gjelder digitalisering av analoge lyd- og filmopptak. Ny innkommet AV-materiale blir digitalisert fortløpende.

Forskning og kunnskapsproduksjon

Antologien fra det kulturrådstøttede forskningsprosjektet «Folkemuseene i mangfoldige samfunn – publikums erfaringer med forskjellighet og tilhørighet» er fullført og publisert. Museet er involvert i tre andre forskningsprosjekter med finansiering fra Norsk Kulturråd og Norges Forskningsråd. Museet deltar i Mangfoldnettverkets kulturrådstøttede prosjekt «Samlingenes mange stemmer» med to delprosjekter. Glomdalsmuseet leder et prosjekt om 3D dokumentasjon, bygging og bruk av lokale trebåter med støtte fra Riksantikvaren og Forbundet Kysten. Til Anno museums fellespublikasjon 'Ting i kontekst' er to vitenskapelige artikler under arbeid.

Romanifolkets/taternes kultur og historie

Et betydelig arbeid er gjort for å slutføre nettutstillingen Latjo drom. Nettutstillingen er publisert både på norsk og engelsk.

Som nevnt under internasjonalt arbeid, kom samarbeidet med Dimitri Gusti, National Village Museum i Bukarest, Romania i gang i 2022. Prosjektet går blant annet på utveksling av utstillinger om Romfolket og Romani/tatere. Prosjektet finansieres gjennom EØS-midler. Høsten 2023 ble det med grunnlag i avtalen gjennomført en utstillingsåpning i Romania om historien om Romani/tatere i Norge. En tilsvarende utstillingsåpning vil bli gjennomført på Glomdalsmuseet våren 2024 med Romfolket som tema.

Prosjektet innebar også flytting av et eller flere hus fra Romfolket inn i friluftsmuseet i Bukarest. 1.konservator Mari Møystad leder prosjektet for Anno.

På høsten 2023 ble det gjennomført en ansettelsesprosess som resulterte fast ansettelse av Zara Vighardt i 60% fast stilling og Lillian Støen i et ettårig prosjekt om taternes kulturminner.

Tater-Marie, Marie Lovinie Oliverson (Stor-Johans datter).

Anno Glomdalsmuseet

Publikumsseksjonen

Publikumsseksjonen* ble opprettet 1. april 2022 som en ny, sammenslått seksjon som dekker både Skogmuseet og Glomdalsmuseet. Denne seksjonen har tatt over arbeidsoppgavene som: billettsalg, booking, museumsbutikken, kafeen og røkting om sommeren. Disse arbeidsoppgavene lå før, under Glomdalsmuseets Formidlingsseksjon. Kaffe Anno har gjennom året hatt en fin utvikling både med hensyn til besøk og arrangementer, men spesielt med utvikling av nye retter.

Formidling

Organisasjon og bemanning

Selv om året 2023 fremdeles må sies å ha vært et unntaksår, så er mye tilbake til det normale etter flere år med pandemi. Den nye organiseringen som ble innført i 2022 har fungert fint. Seksjonen har, fra skoleårets start, vært fem personer, ved at Thomas Mårud ble ansatt på engasjement for et år i arbeid med formidling av Vidar Sandbecks musikk og forfatterskap.

Arrangementer

Gjennom året har museet hatt 12 arrangementer av diverse størrelse/omfang på Glomdalsmuseet/ i

Elverum, og tre på Nystu Trønnes. I tillegg kommer skoleopplegg og diverse virksomhet som våre to Sandbeckformidlere har vært rundt omkring med.

Arrangementskonseptet Smaksatt, som ble realisert og utprøvd i 2022, ble videreført i 2023 med fire kveldsarrangementer.

Året startet med **Bålet**, der Veronica Akselsen og Tor Egil Bekkevold sang og fortalte. Pål Sagen fra Norsk Kultursenter i Stor-Elvdal smaksatte **Natur og Nasjon** ved å fortelle om Johannes Flintoe. I september kom Bjørn Holm Skoglund fra Skogmuseet som hjalp oss å smaksette **Jakta**. Arrangementet var utsolgt. I november fikk vi gjennomført vårt pølsevisearrangement, som har vært planlagt siden før coronaen. Benjamin Kippersund sang **pølseviser** og gamle revyviser, akkompagnert av vår egen Leif Ingvar Ranøien.

Det har vært to store verksteddager for barn (påske, jul), samt at det var mange barneaktiviteter på Liv i stuene, som ble gjennomført i august, med rammen «alle tiders museumsdag». Natt på museene 31.oktober fortsetter som et samarbeid mellom de to museene i Elverum, og knuste gamle rekorder med over 1300 besøkende, muligens takket være at TV2s God Morgen, Norge hadde direktesending herfra samme dag.

Det har vært avholdt to kurs i samarbeid med Elverum husflidslag: Skinnarbeidskurs for ungdom ble gjennomført i september, og kranseturset i november var fullt. Elverum Historielag la sin årboklansering hit, etter erfaringer fra 2021 om at de trengte litt mer plass.

Pedagogiske opplegg

Gjennom hele året har det vært gjennomført opplegg rettet mot barnehage og skole, til sammen 31 dager. Påskeopplegg (6 dager), Latjo drom rollespillet (3 dager), helse om medisinhistorie (5 dager), Væringsåsen (6 dager), Oppdrag verden (2 dager) og Jul på museet (6 dager). I tillegg til dette kommer bestillinger som på enkeltomvisninger o.l.

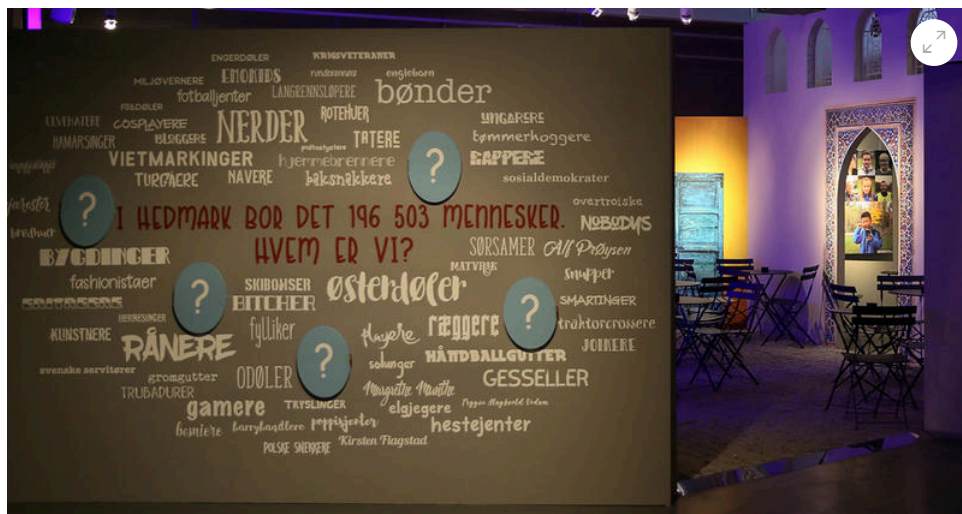
Øvrig aktivitet

Faste omvisninger er ikke lenger Formidlings ansvar, men vi tar bestilte omvisninger. Det har blitt tilbudt omvisninger daglig gjennom Publikumseksjonen, som også har røkter som har hatt daglig omvisning. Vi deltok også på Grundsetmart'n, der vi stod i tre dager og stekte munk og solgte inn museet.

Utstillinger

I 2023 har vi:

- Ferdigstilt #hedmarking
- Lagt plan for 2024, og forberedt oss på to utstillinger som vi låner (Hodeplaggutstillingen og Det sanselige 1700-tallet)
- Begynt å lage små utstillinger i Vestibyen i forbindelse med Smaksatt-arrangementene.
- Oppdatert miniatutstillingen i Lege-monteren i Vestibyen, i samarbeid med Gammeldoktorutvalget, i anledning Gammeldoktoren 30 år.

Flerkulturelt senter

Arbeidet med å ferdigstille #hedmarking har vært viktig den første delen av året, i tillegg til å følge

opp formidling til skoler og grupper. Sørsamisk nettverk har blitt fulgt opp. Det arbeides fortsatt med ei sørsamisk aktivitetsløype for små barn. Denne skal bygges først på Blokkodden og så i Elverum. Internasjonalt verksted «Oppdrag verden» ble gjennomført, i samarbeid med Læringscenteret, som stilte med 70 (!) elever som ble fordelt på 10-12 ulike aktivitetsstasjoner. Dette opplegget er veldig populært. Etter evaluering fra 2022 gikk vi noe ned på elevantallet som var inne samtidig, og delte i stedet dagen i to bolker. Dermed fikk vi bedre plass og tid til flere elever. Tilbakemeldingene på opplegget er veldig bra. Christine Furuberg har jobbet mye innenfor fylkeskommunens prosjekt «Økt innsats mot rasisme».

Nystu Trønnes

Nystu Trønnes/Stor-Elvdal bygdetun har vært åpent under tre arrangementer i 2023, organisert av Sigrun Myrvang og Birgit Westgård, som har vært med de to foregående år også. Det ble et foredrag om hekser, med Sølvi Westvang Skirbekk, en Jazzkonsert og en forestilling med Audun Myskja, under Kaupangermarten. Den treårige prøveperioden med drifting av Nystu Trønnes er nå over, og konklusjonen (som begge parter er enige om) er at Anno ikke skal drifte Nystu heretter. I stedet utreder kommunen salg av eiendommen.

Vidar Sandbeck

Arbeidet med formidling av Vidar Sandbeck fikk et stort løft ved at vi fikk inn Thomas Mårud på et års engasjement fra august. I samarbeid med Kristine Lundsbakken har vi hatt to personer som kunne jobbe med Sandbeck, noe de har gjort til gangs. Sammen har de utviklet flere opplegg rettet mot flere målgrupper, og de har vært rundt omkring og opptært, bl.a i Osen, Rena og på Deset, samt ved arrangementer her på museet. Vidar Sandbeck er nå inne i forfatternettverket til Anno hvor en fra før har Hans Børli, Rolf Jacobsen og Levi Henriksen.

Deltakelse i Annos fellesfora og museumsnettverk

Sølvi Westvang Skirbekk representerer Glomdalsmuseet i Markedsutvalget, en gruppe ledet av Kommunikasjonsavdelingen for å utarbeide bedre rutiner for markedsarbeid på avdelingene.

Thomas Mårud og Kristine Lundsbakken har vært med i Forfatternettverket i Anno, samt i Litteraturnettverket (nasjonalt museumsnettverk).

Laila Bækkevold sitter i Forum for formidling. Her har man i 2023 arrangert et seminar, en workshop for de avdelingsvise formidlingsplanene (som skulle ferdigstilles av avdelingene i 2023).

Seksjonen representerer også Glomdalsmuseet i Kulturlandskapsnettverket, samt at Christine Furuberg deltar sammen med kulturhistorisk seksjon i Mangfoldnettverket.

ANNO TRYSIL ENGERDAL MUSEUM

Gammelskula

På Gammelskula i Innbygda har det vært et prioritert arbeid for å tilrettelegge lokalitetene for å få etablert Skimuseet på nytt.

Trysil bygdetun

På Trysil bygdetun var det i 2023 oppstart for påbygg på informasjonsbygget. Påbygget skal være klart til 1.5. 2024. Påbygget gir oss langt bedre fasiliteter. Et mer funksjonelt kjøkken, flere sitteplasser. Muligheter for å bruke lokalet til foredrag og møter. Påbygget er ca. 24 kvadrat. Det bygges også en terrasse mot Trysilfjellet og et nytt universelt utformet inngangsparti. Det bygges også en svalgang som gjør at man kan gå under tak til toalettene.

Magasinet får nytt tak over inngangspartiet. Innvendig i magasinet er det bygget nye lettvegger som skiller mellom ren og uren sone.

Magne Viksmo Lie ble ansatt i 2023, han skal i hovedsak jobbe med Blokkodden og Skimuseet. Skimuseet er under arbeid og målet er å bygge opp en utstilling som vil være interessant også som et reiselivsprodukt i Trysil som gir oss et mer helårlig tilbud i Trysil.

Blokkodden villmarksmuseum

Det er avsatt midler for å restaurere Stallåven. Arbeidet ble utsatt til 2023 og er nå påbegynt. Materialer er skåret til istandsettingen og levert fra kommuneskogen i Engerdal.

Det jobbes særskilt med fokus på det sørsamiske på Blokkodden. Både for å øke kompetansen ved avdelingen og levere på formidling. Blokkodden, sammen med Glomdalsmuseet, jobber for å lage en

sørsamisk aktivitetsløype som skal ligge både på Blokkodden og Glomdalsmuseet. Arbeidet skulle ha vært ferdigstilt i 2023, men er utsatt og denne vil stå ferdig til Blokkoddens 40-års jubileum i midten av august i 2024.

Trysil bygdetun.

Bildet er hentet fra [DigitaltMuseum](https://digitaltmuseum.no/0211813456897). Se digitaltmuseum.no/0211813456897

Anno museum AS

Postboks 117
2401 Elverum

Anno Kongsvingerregionen 2023

Besøktallet gikk noe tilbake i 2023 og endte på cirka 14 500. Dette etter flere år med oppgang etter pandemien. Avdelingen merker fortsatt konsekvensene etter strømkrisen i 2022, blant annet gjennom kutt i personalressurser som ikke er erstattet. Likefullt er det gjort mye godt arbeid ved avdelingen i 2023. Særlig gledelig er ansettelsen av en bygningsvernrådgiver for regionen.

Anno Kongsvingerregionen har driftsansvar for fire museer lengst sør i Innlandet: Kvinnemuseet har et nasjonalt ansvar for å formidle norsk kvinnehistorie, Kongsvinger museum er et by- og regionmuseum, Odalstunet er et tradisjonelt bygdetun som formidler byggeskikk og kulturhistorie fra begge Odalskommunene, mens Eidskog museum, etablert som økomuseum, formidler kulturhistorie knyttet til hverdags- og arbeidsliv fra Eidskog kommune. Avdelingen har ansvar for 48 kulturhistoriske bygg, og har 6,4 årsverk pluss en nytilsatt bygningsvernrådgiver i 80 prosent stilling som delvis er finansiert gjennom Innlandet fylkeskommune. I tillegg kommer prosjektansatte og museumsverter.

Avdelingens prioriteringer og aktiviteter følger Anno museums Strategiske plan samt Kulturstrategi for Innlandet.

Drum ladies i hagen på Kvinnemuseet.

Foto: Ingun Aastebøl

Formidlingsaktiviteter

Nye utstillinger

Ved Odalstunet stod utstillingen “Drømmen om malmen” fra 2022, men i tillegg ble det laget en liten utstilling knyttet til ei samling gjenstander som hadde tilhørt en sjukepleier fra Sør-Odal.

Gjennom Norsk seterkultur har vi deltatt i utformingen av utstilling om seterdrift til Oste-VM i Trondheim, et samarbeid med Norsk gardsost.

Ved Kongsvinger museum ble ytterligere arbeid i utstillingen *Hjemland* (som delåpnet i 2021) utført. Prologen (introduksjonen) som fikk en midlertidig versjon i 2021, ble oppgradert og fullført med nye innslag. Eventyrkroken og filmrommet fikk også nye elementer.

Ved Kvinnemuseet lanserte vi nettutstillingen *Lesbene gjør opprør – lesbiske feminister på 1970- og -80-tallet*, som tok utgangspunkt i den fysiske utstillingen museet viste i forbindelse med Skeivt kulturår i 2022. Videre åpnet *Bunadsgerilajen* som et nytt tilskudd til basisutstillingen *I all offentlighet*.

I utstillingshallen på Gaustadsjøsaga er det påbegynt et arbeid med å stille ut gjenstander som er brukt til skogdrift.

Pedagogiske opplegg

Avdelingen har gjennomført følgende opplegg i Den kulturelle skolesekken:

- Gaustadsjøsaga, sagdag (5.trinn)
- Soot-kanalen, skogsdrift og fløting (8.trinn)
- Eidskog skolemuseum: «Skolen i gamle dager» (4. trinn)
- Almenninga: Biologisk mangfold og naturvern. (1.trinn)
- Sagstua skolemuseum – Sigurd Hoels barndomshjem «Skolen i gamle dager» (3.trinn)
- Oppistun Børli – om Hans Børli's forfatterskap (9. trinn i Eidskog, Nord-Odal og Sør-Odal)

Skoletilbudet for Eidskog kommune er i hovedsak tilknyttet DKS. I tillegg var vi med på deler av "Pilegrimsuka i Eidskog", et samarbeid med kirken, hvor elevene går fra svenskegrensa til Matrand kirke i etapper. På høsten hadde vi også et eget undervisningsopplegg i snekkerverkstedet og hestekosmia for Magnor skole i forbindelse med "Astrid Lindgren-uka."

For Kongsvinger kommune er skoleoppleggene et tilbud utenom DKS. Kongsvinger museum deltok i utviklingen og gjennomføringen av et pedagogisk opplegg knyttet til Erik Werenskiold. Dette var et bredt samarbeid som Visit Kongsvingerregionen hadde fått prosjektmidler til. En pilot ble gjennomført i juni. Hjemland-utstillingen har hatt flere besøk fra vgs.

På Odalstunet ble det tradisjonsrike Liv i stuene-arrangementet for skolebarn gjennomført for 3. og 5. trinn som tidligere. Dette er ikke en del av DKS. Det er også laget et undervisningsopplegg om seterdrift i samarbeid med Valdresmusea. Arbeidet er finansiert av Unesco-midler gjennom Norsk Seterkultur.

På Kvinnemuseet har Voksenopplæringen, flere klasser ved helsefag ved Sentrum videregående skole, samt Jessheim videregående skole hatt spesialopplegg. Vi ser at *Hysjl*-utstillingen er særlig relevant for helsefag-linjer. En reiselivsklasse, en historieklasser og to norskklasser fra Øvrebyen vgs. har også fått tilpasset opplegg. En klasse fra Kongsvinger Montessoriskole deltok på formidlingsopplegg i "Isbryteren" og i "Lek for livet".

Til sammen har 1350 skolelever benyttet tilbudene våre i 2023. Det er en økning på om lag 300 elever fra 2022.

Arrangementer

Byvandringene er et populært innslag i sommersesongen ved Kongsvinger museum. 2023 var åttende sesongen med faste vandring, og tilbudet varte i sju uker. Også Aamodts leilighet ble åpnet med to omvisninger i juli. Det var også arrangert noen omvisninger i Levis skrivestue. I tillegg kan vandring og omvisninger bestilles av grupper og skoleklasser utenom sommersesongen.

Kongsvinger museum hadde et eget familiearrangement under **Vinterfestivalen** med fortellerforestillingen "Trollklang". I mai arrangerte vi et **dagsseminar** med utgangspunkt i Hjemland-utstillingen ved Kongsvinger museum med lansering av kunsthistoriker Marit Werenskiolds to-binds bokverk *Erik og Sofie Werenskiold. Ungdom og eventyr 1849-1889*. Werenskiold holdt et spennende foredrag om farfarens liv og virke, og kunsthistoriker Jan Kokkin presenterte Erik Werenskiold kunst i lys av hvordan oppveksten på KONGsvinger hadde preget kunsten. I tillegg arrangerte museet byvandring i Werenskiolds KONGsvinger og omvisning i utstillingen.

Både Kongsvinger museum og Kvinnemuseet deltok på de tradisjonsrike arrangementene **Liv i Leiren** (juni) og **Julemarked i Øvrebyen** (første adventslørdag).

Museumsåret på Kvinnemuseet ble innledet med omvisning i utstillingen **Isbryteren – en hyllet stil Monica Kristensen** hvor polarhelten selv viste rundt og fortalte om erfaringer fra sitt banebrytende virke som forsker og polfarer. **8. mars** ble gjennomført ved Kvinnemuseet i samarbeid med 8.mars-komiteen i Kongsvinger med parole-tog fra Rådhusplassen og opp til Kvinnemuseet der det var appeller og innslag fra en rekke lokale aktører. Magnhild Folkvord var årets hovedtaler og snakket om Gina Krog som hun har skrevet biografien til. Arrangementet ble avslutta med filmen "Natt" av Mona Hoel på Rådhus-teatret med digital hilsen fra regissøren. På Kvinnemuseet arrangerte vi

urframføring av Solungoperaens forestilling **Med rett til å komponere** til fullsatt sal i juli. I september arrangerte vi **debatt før valget** med kvinnelige politikere fra Kongsvinger. Arrangementet ble innledet med en samtale med Karin Andersen om hennes erfaringer med å være en kvinne i politikken, moderert av Cia Maria Martinsen. I slutten av samme måned arrangerte vi **filmprat** i etterkant av førpremiere på filmen *Bunadsgeriljaen* på Rådhus teatret. Gerilja-grunnlegger Anja C. Solvik og filmens regissør Mari Neira samtalte med moderator Mona Pedersen om arbeidet med filmen. **FNs internasjonale dag for avskaffelse av vold mot kvinner**, 25. november, ble som vanlig arrangert i samarbeid med 8. mars-komiteen i Kongsvinger. Vi startet med fakkeltog fra Rådhusplassen til Kvinnemuseet hvor det ble sterke appeller, dans og diktfremføring. Under Julemarkedet i Øvrebyen stilte Kvinnemuseet med utstillere, kafé og aktiviteter for barn.

På Eidskog museum, Almenninga var det åpent for publikum fra i juli. Som før, er det i hovedsak lokalbefolkningen ispedd litt hytteturister som besøker anlegget. Smiegruppa på Eidskogen har hatt faste samlinger en lørdag i måneden, i hovedsak på Magnor. Det har blitt ei aktiv gruppe med smieinteresserte, som også bidro med å holde Iversmia åpen med aktivitet hver helg under sommersesongen. Det er i første omgang uteområdene som trekker folk, både hageanlegget med de historiske staudene, mating av sauer, fising og bading. Mange legger turen innom også utenom sesongen. Arrangementene **Grøtdagen** og **Før i væla** var svært bra besøkt i år.

Arrangementer ved Odalstunet har blitt avholdt etter mal fra tidligere år. Som tidligere opplever vi at arrangementene har god oppslutning, men at vi ikke når de samme høyder som i "gamle dager" med **Liv i stuene**. Vi er nå i en fase hvor vi ser på hvordan arrangementet kan fornyes for å tiltrekke seg nye besøksgrupper, samt markedsføringstiltakene. Til **Barnas dag** og **Jul i stuene** er besøket fortsatt veldig godt. **Skålbergsætra** hadde åpent en måned, denne gangen med åpning ei uke seinere enn tidligere. På denne måten traff vi bedre tidsrommet da folk har ferie. På grunn av manglende dekning i området er fortsatt elektronisk betaling vanskelig. Som tidligere produserte vi rømme, smør og pultost av mjølka, noe som er svært kjærkomment. Det ble dessuten laget en egen etikett for varene som ble veldig fin. På **Sagstua** skolemuseum er gruppa med frivillige aktive og veldig positive. De betjener de åpne søndagene, denne gangen med en sommeransatt ungdom som hjalp til med betalingsløsningen.

Frivillige sørget også for sommeråpent ved Eidskog skolemuseum på Matrand og Skinnarbøl skolemuseum i Kongsvinger.

I Oppistun Børli har avdelingen bidratt i planlegging og gjennomføring av arrangementet **Junikveld**, samt tatt imot flere grupper på omvisning. Vi bidro også ved konserten på Hans Børlis bursdag i desember.

Sigurd Hoel-arrangementet **En dag i oktober** var i 2023 et samarbeid med Nord-Odal bibliotek. Her var det et kåseri ved Ester Solberg med tittelen "Sigurd Hoel: Møte ved Milepelen – mer selvbiografisk enn vi trodde?"

Annen formidling

Avdelingen utgir det lokalhistoriske tidsskriftet *Solør-Odal*. I 2023 utga vi to dobbelnummer med variert innhold hvor staben har vært aktive blant skribentene. Ingun Aastebøl er redaktør.

I tillegg har avdelingens ansatte bidratt med annen formidling som for eksempel:

- Ingun Aastebøl holdt kåseri om Sigurd Hoel på Nes bibliotek i september.
- Fagdag for masterstudenter ved UiO september, Odalstunet, Kongsvinger museum og Kvinnemuseet
- Knut Ola Storbråten holdt foredrag om Skålbergsætra på Skigardsdele-konferanse på Lillehammer i mai, samt et innlegg om Norsk Seterkulturs Unesco-prosjekt på konferanse om immateriell kulturarv - også det på Lillehammer.
- Line Helstad holdt et foredrag på Eidskog prestegård i oktober, hvor temaet var norske svartebøker.
- Ellinor Maurstad holdt presentasjon om norsk og new zealandsk kvinnestemmerettskamp på jubileum for utvandring fra Odalen til New Zealand.
- Mona Pedersen og Tilla Solli har holdt en rekke kurs og presentasjoner av Museumsverktøy for om lag 400 museumsansatte som en del av prosjekt "Kjønnets verdi i et museumshierarki" - se mer under Prosjekter.
- På Kvinnemuseet er det gitt en rekke spesialtilpassa opplegg til blant andre en utvesklingsklasse med japanske sykepleierstudenter, en gruppe flytninger fra Grue kommune, Inner Wheel-lokallaget i Kongsvinger med de nasjonale og internasjonale lederne som gjester, to vinnere av en

likestillingspris i Nederland, etterkommere etter Anna Stang, og styret i Historieforeningen Østlandet.

Slakting til jul på Odalstunet.

Foto: Ingun Aastebøl

Forvaltningsoppgaver

Samlinger

Samlingen etter Varden fylkeslag ble tatt inn ved Kongsvinger museum i 2022/23, og med samlingen fulgte en gave som skal dekke ordning og registrering av materialet, et arbeid som tar til i 2024.

Videre er det ryddet i lagerarealer på Kvinnemuseet, og her kom det fram en del gjenstander som tilhører Kongsvinger museum. Arbeidet med å gjennomgå og registrere disse vil pågå inn i 2024.

Til Kvinnemuseet ble det tatt inn en samling (hovedsakelig arkivmateriale) fra Nittedal og Hakadal bygdekvinneleg. Det følger en pengesum til ordning og katalogisering i ASTA av materialet. Hele gjenstandssamlingen fra Bunadsgeriljaen er registrert.

Levi Henriksens skrivestue på Kongsvinger museum ble utsatt for insektangrep, og etter kyndig veiledning fra bevaringssenteret ble hele skrivestua pakket ned. Møbler ble sendt til varmebehandling på Bevaringssenteret, mindre ting ble fyst ned på museet. Etter støvsuging og nedvasking ble alt montert i oktober.

Det er også gjennomført fotoregistreringskurs med historielagene i distriktet.

Bygningsvern

Av bygningsvernprosjekter støttet av Annos sentrale midler er følgende tiltak gjennomført:

- Prosjektet med nye låvebruer på Sjøviklåven på Odalstunet fortsatte fra 2022 og ble fullført i 2023.
- På Almenninga ble det lagt nytt stikketak over utstillingslåven på våren. Prosjektet var et godt samarbeid mellom avdelingens ansatte, frivillige og bygningsverngruppa i Anno.
- Restaurering av fjøset på Almenninga ble startet opp i 2023 med pigging av sement, fjerning av båser - arbeidet videreføres i 2024.

Arbeidet med kaldtmagasinet på Odalstunet går framover. Det ble lagt inn el og panelt i 2023, samt at arbeidet med bevaring og formidling av gjenstandene er begynt prosjektert. Landskapet i Skålbergsætra er skjøttet med slått og beite. Kulturlandskapet i Børli er skjøttet av avdelingen med midler fra Statsforvalteren. Avdelingen har benyttet innleid mannskap til slått, mens raking utføres av staben over to dager.

I Oppistun Børli ble det utført restaureringsarbeider på kjellerbua. Terrenget rundt bua måtte senkes, det ble drenert, råteskadd treverk ble byttet ut, og vinduet ble restaurert. Entreprenør som utførte gravearbeidet, la på noe ny jord. Den berømte kjøkkentrappa har vært utsatt for frostsprengning, og det ble i høst laget et provisorisk overbygg for å beskytte trappa. Museumshandverker identifiserte skader på låven og fjøset, og prosjektering av dette la grunnlag for videre arbeid samt søknad om finansiering for tiltakene.

På vårparten ble det oppdaget et skadedyrangrep på en vegg inne i stua i Austtun på Almenninga. Alt panel, samt blomsterbrett som var skadet av insekter ble fjernet, og alt tømmer som var skadet ble hugget vekk. Det var tydelige spor etter borebiller, men kun et panelbord påvist spor etter stokkmaur. Selv om alt tydet på at angrepet ikke var aktivt, ble det besluttet å sprøyte treverket i området. Deretter ble det montert nytt panel, tak- og gulvlister ble montert.

Det er over 400 meter med skigard på Almenninga, og ansatte sammen med frivillige har reparert og satt opp ny skigard ned mot elva og rundt sauejordet.

Det er også gjennomført ENØK-tiltak, som skifte til led-lysrigg ved Kvinnemuseet, i et forsøk på å få ned strømforbruket. Videre ble det prosjektert montering av løfteplattform på museet i 2023. Arbeidet fullføres tidlig i 2024. For vannlekkasjen som oppsto i Aamodtgården på tampen av 2022 ble det opprettet forsikrings sak og skaden ble utbedret i 2023.

Bygningsvernråd giver for regionen

Hans Johnsson er nytilsatt bygningsvernråd giver for Kongsvingerregionen. Han har lang erfaring som håndverker og råd giver innen bygningsvern og kulturarv. Johnsson kjenner kulturarven i regionen vår godt. Han har blant annet bidratt i arbeidet med kulturminneplanen for Eidskog, Kongsvinger og Sør-Odal. Tidligere har han jobbet for Kulturminnefondet, Viken og Innlandet fylkeskommuner, samt at han har drevet eget firma for rådgivning og handverkertjenester.

Bygningsvernråd giverstillingen er et samarbeid mellom Anno museum og Innlandet fylkeskommune. Planen er at kommunene i regionen også skal bidra økonomisk. I 2023 var det bare Eidskog som gjorde dette, og tjenesten var derfor foreløpig gratis bare for Eidskogs innbyggere. Det arbeides med å få de andre kommunene med inn i ordningen. Kontorsted er Gyldenborg på Kongsvinger, men arbeidssted vil være i samtlige kommuner i regionen. Ordningen vil bringe midler til restaureringsprosjekter i regionen, noe som er svært viktig da Kongsvingerregionen har ligget dårlig an på tildeling av midler. Bygningsvern har et tydelig bærekraftperspektiv, og bevisstheten rundt dette er heldigvis økende. Hans Johnsson ble presentert under Før i væla-arrangementet på Eidskog

museum i september, og interessen for tjenesten har vært stor – både under arrangementet og ellers har vært stor. Mange har tatt kontakt med ønske om bistand til ulike restaureringstiltak i regionen.

Nytt sticketak legges på utstillingslåven på Almenninga, Eidskog museum.

Foto: Anno Kongsvingerregionen

Forskning

Mona Holm startet et 4-årig ph.d.-stipendiat november 2021. Det skal resultere i en artikkelbasert avhandling om kvinnebevegelsens transatlantiske forbindelser mellom Norge og Amerika 1880–1925, og ferdigstilles i jubileumsåret for utvandring 2025. Arbeidstitel på prosjektet er *Dreams about «Nylænde». Transatlantic connections among women's rights' activists and suffragists in Norway and the USA 1880-1925.*)

Knut Ola Storbråten har skrevet et artikkelutkast til antologien *Ting i kontekst*. Artikkelen handler om bygging av kontekst rundt gjenstander med lite opplysninger, med eksempel fra redskapen geit- og bukkedoning. Artikkelen bygger på intervjuer med tidligere tømmerkjørere som har blitt spurt om hvordan de oppfattet arbeidet med denne redskapen. I tillegg til å være et bidrag til antologien, er det tenkt at intervjuene skal danne grunnlaget for en del av tekstene til utstillingen om skogsredskap i kaldtmagasinet på Odalstunet.

Mona Pedersen har bidratt i et samskrevet artikkelutkast som per i dag er under vurdering for publisering i *Norsk museumstidsskrift*. Artikkelen har tittelen "Stumme ting og påfallende fravær - kjønnsperspektiver i museale praksiser" og er samskrevet med kolleger fra Oslo museum, Norsk teknisk museum og Anno bevaringssenter.

Litteraturnettverket på besøk på Børheim.

Foto: Ingun Aastebøl

Nettverk, prosjekter, verv og samarbeid

Avdelingen bidrar i mange nettverk og har en lang rekke samarbeidspartnere lokalt, nasjonalt og internasjonalt.

Kvinnemuseet leder **Museumsnettverk for kvinnehistorie**. Den årlige nettverkskonferansen ble i år arrangert i Oslo, med Teknisk museum og Nasjonalmuseet som vertskap og nær 50 deltakere fra hele landet. Det er nå 23 institusjoner med i nettverket, foruten Annos egne museer. Vi viser ellers til innsendt årsrapport fra nettverket av 14.12.2023. Kvinnemuseet er ansvarlig for prosjektet «Kjønnets

verdi i et museumshierarki. Om representasjon av kvinner, kjønn og mangfold på museum» i Kulturdirektoratets utviklingsprogram for museer. Se mer om det under Prosjekter.

Ola Storbråten deltar i **Museumsnettverk for kulturlandskap**. Nettverksarbeidet har ligget brakk et års tid, men er tatt opp igjen i 2023. Avdelingen har deltatt i planlegging og gjennomføring av nettverksmøte i Valdres i august med tema seterlandskapet. Vi deltar også i et forarbeid for en mulig søknad om et prosjekt i Kulturdirektoratets utlyste utviklingsprogram for museer 2024. Arbeidet ledes av Viti – Musea i Sogn og Fjordane.

Anno Kongsvingerregionen var vertskap for **Litteraturnettverkets** samling i oktober. Her deltar Ingun Aastebøl og Knut Ola Storbråten fra avdelingen. Programmet besto blant annet av en innføring i bruk av Museumsverktøy, utviklet av Kvinnemuseet, besøk i utstillingene ved Kongsvinger museum og Kvinnemuseet og Øvrebyvandring. Levi Henriksen tok imot i skrivestua på Kongsvinger museum, og det var utflukt til Børheim, hjemmet til Magnhild og Hans Børli og besøk og vandring på Børli-stien ved møbelfabrikken The Plus.

Line er med i nettverket **Uppsala runforum** og er med på månedlige Teams-møter hvor nytt om runer og runeforskning blir diskutert. Hun deltok på et seminar i Uppsala 13.-14. mars.

Prosjekter

«Kjønnets verdi i et museumshierarki. Om representasjon av kvinner, kjønn og mangfold på museum» gjennomføres ved Kvinnemuseet i samarbeid med museumsnettverk for kvinnehistorie og ni museumspartnere i perioden januar 2022 – juli 2024 med en ramme på 5,1 millioner kroner. Å oppnå likestilling mellom kjønnene samt styrke kvinners og jenters plass i samfunnet er et av FNs bærekraftsmål. Det vi samler og formidler i våre museer skal speile samfunnet vårt. Men hvem sitt samfunn er det vi finner i museenes magasiner og utstillinger? Undersøkelser viser at det er langt færre objekter tilknyttet kvinners liv, produksjon og arbeid enn menns i museenes samlinger. Fortsatt formidles det «universelt menneskelige» gjennom mannlige representanter, mens kvinnelig representasjon knyttes til «kjønn». Prosjektet bygger videre på erfaring og kunnskapsproduksjon fra forrige programperiode. Ni institusjoner samarbeider om tre arbeidspakker som fra ulike perspektiver skal styrke arbeidet med kjønn og mangfold i museenes praksiser. Prosjektet har hatt god fart i 2023.

I Arbeidspakke 1 har det pågått kursvirksomhet i stor utstrekning. Kursene er utviklet med en generell del, og deretter valgfrie fordypningselementer med utgangspunkt i veiledningen Museumsverktøy - handbok for god kjønnsrepresentasjon lagd av Kvinnemuseet i 2021. Kursene gjennomføres i samarbeid med vertskapsinstitusjonen. Det ble i 2023 arrangert 11 slike kurs med nær 400V museumsansatte og studenter fra NTNU og UiO.

Representanter fra museumsnettverket deltok også på samling i Mangfoldsnettverket på Stiklestad i mai, hvor også Museumsverktøy ble presentert for medlemmene her.

I Arbeidspakke 2 er det gjort et stort arbeid ved samtlige institusjoner i prosjektet. Siden mange arbeider med registrering av samlinger, er det opprettet en intern PRIMUS-gruppe i prosjektet, og i høst ble det gjennomført møte med Kultur-IT for å drøfte om det er mulig å gjøre endringer i programvaren som bedrer brukergrensensnittet og som bidrar til å synliggjøre kvinnehistorie, blant annet gjennom endringer i hvordan personposter føres – særlig med hensyn til navn. Herunder inngår også et revisjonsprosjekt som omhandler tre delsamlinger ved Kvinnemuseet.

I Arbeidspakke 3 er det gjort avtale med *Norsk museumstidsskrift* om et temanummer med fire vitenskapelige artikler som tematiserer ulike deler av arbeidet fra prosjektperioden. Arbeidet pågår nå, og skal sendes inn for fagfellevurdering i januar 2024. Ellers har Kilden kjønnsforskning publisert to artikler fra prosjektet i 2023, og en tredje er under arbeid.

Anno museum ved Kongsvingerregionen er ansvarlig for «Forfatterprosjektet» som har som mål å etablere en varig organisering av arbeidet med forfatterarven i Hedmark med ressurser til fagstillinger og drift i Annos fire museumsregioner. Etter et kartleggingsprosjekt 2019–2020 fikk vi midler fra fylkeskommunen til et treårig pilotprosjekt som startet opp høsten 2022. Prosjektet skal utvikle tiltak rund tre forfattere – Hans Børli, Rolf Jacobsen og Levi Henriksen.

Ingun Aastebøl er prosjektleder og har ansvar for arbeidet med Hans Børli-piloten og Levi Henriksen-piloten. Hanne Lillebo er prosjektmedarbeider i 40%, knyttet til Domkirkeodden og jobber vesentlig med utvikling av Rolf Jacobsen-piloten. Det er etablert ei intern styringsgruppe for prosjektet og et internt faglig nettverk med representanter fra alle fire museumsregionene. Det er også etablert ei bredt sammensatt referansegruppe.

Prosjektet skal blant annet utvikle grensesnitt for ansvar og samarbeid innenfor både forvaltning og formidling mellom Anno museum og eier- og venneforeninger/kommuner og rettighetshavere – knyttet til de fysiske arenaene, men også uavhengig av disse. I 2023 har man fått på plass flere

samarbeidsavtaler. Pilotene skal ha overføringsverdi og gi løpende inspirasjon til å løfte arbeidet med forfatterarven i hele Hedmark. Det vises ellers til egen statusrapport for prosjektarbeidet utført i 2023.

Norsk Seterkultur og Svensk Fäbodsförening leverte inn søknad om UNESCO-listeføring i mars 2023. Nominasjonen er en felles nominasjon fra Norge og Sverige og er resultatet av et stort arbeid med dokumentasjon og søknadsskriving. Avdelingen har deltatt aktivt gjennom Knut Ola Storbråten som nestleder i organisasjonen Norsk Seterkultur. Norsk Seterkultur er en frivillig organisasjon som jobber for å ta vare på – og videreføre seterdrifta som anses som like sentral i norsk kulturarv som stavkirkene, bergkunsten og trehusbebyggelsen i Røros. Norsk seterkultur er også sentrale i innspillmøtene til faglaga i jordbruket før jordbruksforhandlingene. I 2023 førte innspillene til et løft for tilskudd for seterdrift i Norge.

Gjennom vervet i Norsk Seterkultur har Ola deltatt i utviklingsprosjektet «Eit skigardsdele - frå stølskultur til hytteindustri» i Kulturdirektoratets museumsprogram. Det er gjennomført blant annet et større arrangement på Maihaugen i mai med tema seterdrift. Fra desember er Anno museum fullverdig deltaker i "Eit skigardsdele".

Avdelingen har tatt på seg oppdrag med å utforme **kulturminneplan for Nord-Odal kommune**. I 2023 har arbeidet gått ut på å utføre flere befaringer av aktuelle grupper kulturminner samt deltakelse på KIK-seminar på Hamar, arrangert av Riksantikvaren, samt oppstart av sjølve kulturminneplandokumentet. Arbeidet fortsetter i 2024.

Øvrig nettverk, samarbeid og kompetanse

- Mona Holm sitter som vise-president i styret for IAWM (The International Association of Women's Museums).
- Kvinnemuseet bidrar inn i forskningsprosjektet QUEERDOM – Ordinary lives and marginal intimacies in rural regions. Contrasting cultural histories of queer domesticities in Norway, ca 1842-1972 ledet fra Universitetet i Bergen, støttet av Norges forskningsråd.
- Knut Ola Storbråten er nestleder i Norsk Seterkultur. Se mer under Prosjekter.
- Ingun Aastebøl er redaktør for Hans Børli-selskapets medlemsblad Tyristikka, tre nummer i 2023, skrev 11 artikler/tekster til bladet. Anno har siden 2016 en plass i styret for Hans Børli-selskapet. Det er avholdt åtte styremøter i 2023. Aastebøl er styrets sekretær. Hun har også for andre året på rad vært medlem av juryen for fotoutstillingen «Hans Børlis dikt i bilder» i regi av Elverum Fotoklubb. Hun deltar i museumsnettverket for litteratur, se mer under Prosjekter og Arrangementer.
- Mona Pedersen er styremedlem i selskapene Filminvest AS og Movies on War AS.
- Ingun Aastebøl er ansattvalgt styremedlem i Anno museum, og er inne i sin tredje toårsperiode i dette vervet.
- Avdelingen deltar i et samarbeidsprosjekt med DNT og Eidskog kommune om informasjonstavler langs Den Wingerske Kongevei fra Nor skanse til Morokulien. Det er holdt en rekke arbeidsmøter i 2023. Prosjektet ferdigstilles vinteren/våren 2024.
- Avdelingen har deltatt på møte med Fortidsminneforeningen om "Hedmarkspotten", en mulig finansieringsordning for istandsetting av museale bygninger.
- I regi av ARKO-regionen ble det arrangert seminar/workshop om grensesamarbeid og mulig Interreg-prosjekt på Charlottenberg i mai hvor Ann KONGsvingerregionen presenterte seg.
- NRKS Julenøtter gjorde opptak på museene i Kongsvinger i august, med påfølgende programinnslag i romjula.

Endringer i stabens sammensetning

- Mona Holm er fortsatt i permisjon fra sin vanlige stilling ved Kvinnemuseet, og Ellinor Maurstad er hennes vikar til og med november 2025.
- Mats Gullikstad er tilsatt som vikar i 40% stilling for å frikjøpe Ingun Aastebøl for arbeid med Forfatterprosjektet.
- Tilla Solli er ansatt som prosjektmedarbeider i "Kjønnets verdi..."-prosjektet.
- Hans Johnsson tiltrådte stillingen som bygningsvernrådgiver for Kongsvingerregionen i september 2023.

"Hjemover" - prologen til utstillingen Hjemland på Kongsvinger museum.

Foto: Ingun Aastebøl

Anno museum AS

Postboks 117
2401 Elverum

Telefon +47 62 40 90 75

E-post post@annomuseum.no

Personvern og informasjonskapsler   Tilgjengelighetserklæring

Åpenhetsloven

 Facebook   Twitter   Instagram

Anno Musea i Nord-Østerdalen 2023

I 2023 fikk vi på plass nytt skilt på Ramsmoen.

Foto: Geir Arne Mælan

2023 har vært et aktivt og innholdsrikt museums-år i Nord-Østerdalen. Anno museene i Hedmark startet 2023 med å stenge for publikum pga. høye strømpriser. På Ramsmoen stengte vi hovedbygget i januar og februar, og våre medarbeidere som hadde mulighet for det jobbet fra hjemmekontor. I Rødstua fikk vi montert varmepumpe i 2022. Det er basen for Anno digital, men hadde også plass for medarbeidere som trengte å være fysisk til stede på Ramsmoen i perioden vi stengte Stallen. Både pandemien og strømkrisa har lært oss å gjøre jobben vår selv om forutsetningene endres. Det var likevel godt når arbeidssituasjonen utover 2023 normaliserte seg.

På Ramsmoen har vi boret etter jordvarme og byttet ut det gamle ventilasjonsanlegget med et som har langt mere effektiv varmegjenvinning. Dette utgjør en brutto investering på 1,4 millioner. Stallen og Rødstua er begge nå varmet opp av varmepumpe-teknologi. Målet med tiltakene er å halvere strømforbruket. Det ser vi er realistiske å oppnå.

De uforutsigbare strømprisene er en stor utfordring økonomisk for museene i Hedmark. Det ble derfor besluttet at vi skulle bruke store midler på energieffektiviserende tiltak i 2023. Staten gir ikke strømstøtte til hverken offentlige eller private virksomheter. Men det ble opprettet støtteordninger for å stimulere investeringer i strømsparende tiltak. Det insentivet gjorde det mulig for Anno å gjennomføre investeringer som vi ellers ikke hadde hatt råd til.

Samtidig er utfordringen med de uforutsigbare strømprisene at det hjelper lite økonomisk å halvere strømforbruket hvis strømprisene firedobler seg fra det vi har vært vant til. Det er kommunisert tydelige til våre myndigheter at dagens regime for fastsetting av strømpriser spiser midler som skulle vært brukt til å bevare kulturarven.

Samlingsforvaltning

Et av samfunnsoppdragene våre er å bevare kulturarven for ettertiden gjennom å samle og ta vare på gjenstander og kunnskapen om disse. Samlingsforvaltningen i MINØ har gjennom 2023 fortsatt å prioritere gjenstandsrevisjon. Den største innsatsen er lagt ned på Tolga. Den store samlingen av gjenstander på Dølmotunet går gjennom på systematisk vis. Gjenstanden sjekkes opp mot katalogen og utfyllende opplysninger tilføres. Vårt nye fellesmagasin på Elverum er i ordinær drift. Gjenstander som vi ikke har god nok oppbevaringsforhold til selv, blir flyttet dit. I 2023 ble det flyttet ca 100 gjenstander til Elverum. Et lastebillass med sleder og vogner ble flyttet fra plashallen vi leier på Tynset. Pr. 01.01.2023 er det nå 849 gjenstander tilhørende Nord-Østerdalen som oppbevares på Elverum. Det nye fellesmagasin på Elverum representerer en stor kvalitetsheving for oppbevaring av gjenstandene våre.

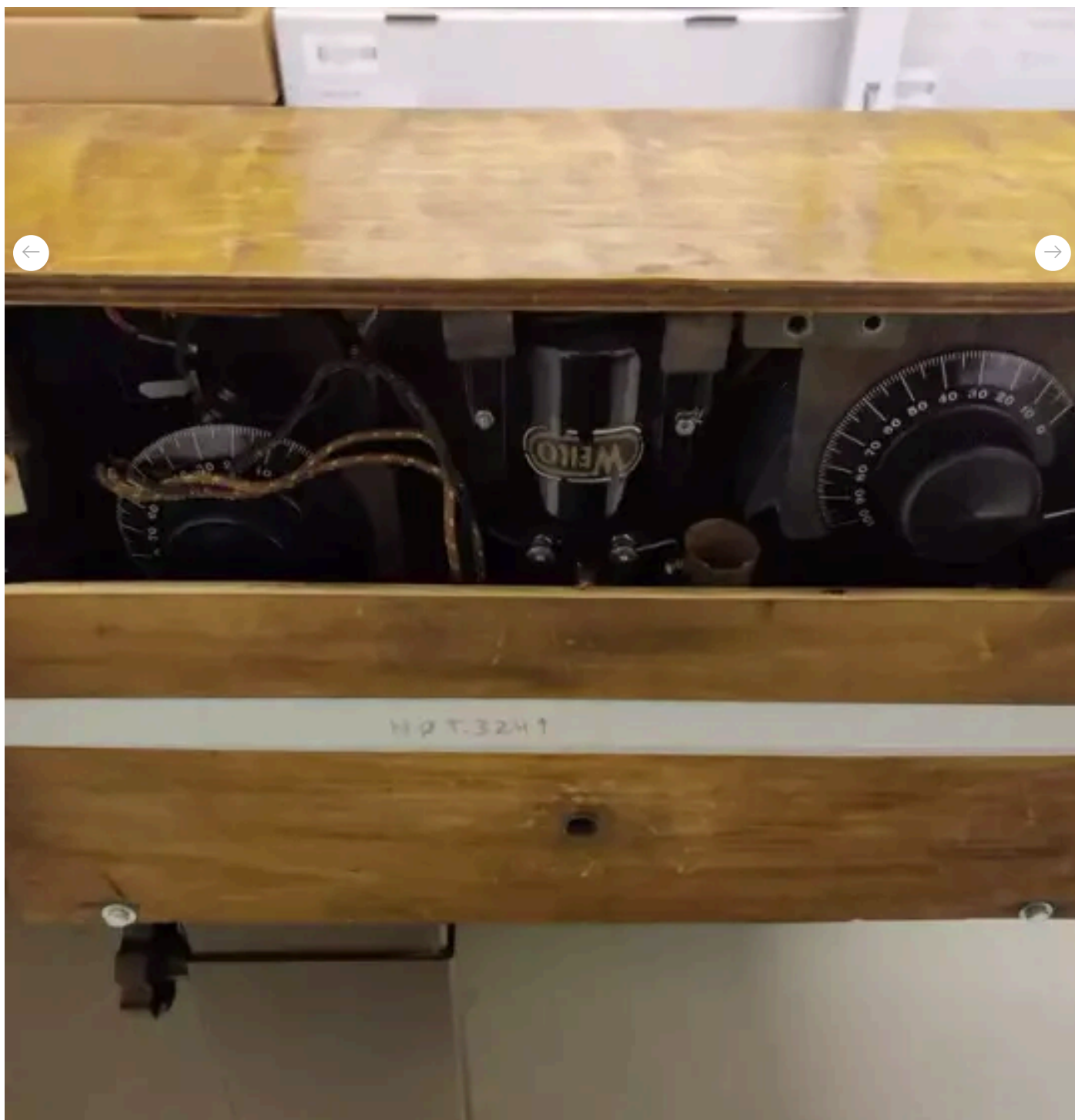

Sleder lastet på lastebil for flytting til Anno bevaringssenter.

Revisjonene fører også til at vi får langt flere nyregistreringer enn nye inntak. I 2023 ble tallet 290. Det skyldes at det dukker opp gjenstander som ikke er registrert, men som vi antar har blitt tatt inn i samlingen. Det ble tatt inn 12 gjenstander i 2023, alle gitt som gaver. Av disse nevner vi t-skjorte fra første Pride-markeringen på Tynset, en radio fra andre verdenskrig, kamuffert som klokke fra krigens dager og hoveltre etter lokal helt «Oks-Gina» fra Brydalen.

Klokkeradio fra Anno Musea i Nord-Østerdalens samling.

Fotograf: Erik Tobias Taube. Radio fra andre verdenskrig kamuflert som klokke. Einar Moan (1908-1980) bygget radioen. Han var elektriker og ansatt som driver av Tolgen Elektrisitetsverk, Kronskogen i perioden 1937- 1946. Den ble lagd på verkstedet til elektrisitetsverket i all hemmelighet. Den kamuflerte radioen ble brukt til illegal lytting på sendingene fra London under andre verdenskrig. Radioen var så finurlig innebygd at den ikke skulle la seg åpne uten en spesiell teknikk. På en utstilling var det en som forsøkte å åpne klokken med det resultat at låsemekanismen gikk i stykker. Den ble derpå åpnet ved hjelp av «makt» (vinkelsliper mm.). Børsemaker Morten Terje Steen satte den så i orden igjen. ifølge giver. (tekst hentet fra Digitalt museum)

Rannveig Fridtun Øyen har ansvaret for revisjonsarbeidet i felt, mens Erik Tobias Taube har det samlede samlingsforvaltningsansvaret.

Fotosamlingen

MINØ sitt rikholdige fotoarkiv er at de største i Hedmark. I 2023 er vi nær ferdig med å digitalisere museets egen samling med lysbilder. Det består av ca 24 000 bilder med dokumentasjon av

museets aktivitet fra 1978 til 1998. Bildene vil etter hvert bli gjort tilgjengelig på Digitalt museum. Så langt er ca 5000 bilder registrert og publisert.

Av annen tilvekst nevnes bilder etter Fotograf Ola Nyeggen. Der har vi publisert 591 bilder. Forvaltningen av fotoarven etter Nyeggen skjer i et godt samarbeid med Alvdal Fotoklubb. Ola Nyeggen sin rikholdige fotosamling vil etter hvert bli gjort tilgjengelig for publikum.

P.K. Lien, en annen Alvdalfotograf, etterlot seg også et rikt fotoarkiv. Det består stor sett av glassnegativer. Det digitaliserer vi nå fortløpende, og publiserer på Digitalt museum.

Vi har også inngått avtale om å deponere fotosamlingen etter Jon Meli. Den oppbevares nå på Ramsmoen. Den inneholder ca 26 000 bilder, for det meste som lysbilder. Jon Meli har vært aktiv i forvaltning av Villreinstammen i Forelhogna siden 1972, og fotoarkivet hans utgjør en unik dokumentasjon av Forelhogna gjennom fire tiår.

Per Arne Tollefshagen har fagansvar for fotoarkivet. Han jobber også med digitalisering, publisering, museets nettsider og sosiale plattformer.

Av bøker og publikasjoner hvor vi har bidratt med bilder vil vi nevne: «Kjenner du gammeldalen?» av Ingeveig Vange, «Tynset okkupert» av Jon Ole Hokstad, «Broderi som kunstform» av Randi Lium. Tidsskriftet Oppunder fjellbandet 2023. Oppdal historielag årbok 2023, Magasin i forbindelse med Munkehagen-festivalen i Stavanger

Byggningsvern

Musea i Nord-Østerdalen har ansvar for 119 antikvariske bygg. Etterslepet på vedlikeholdet begynner dessverre å bli stort. Det er en utfordring for oss at ressursen vi disponerer ikke strekker til. Alle byggene vi har ansvar for har tilstandsvurdering som også beskriver behov for vedlikehold. I forvaltningen av byggene opererer vi med en tredelt tiltaksgradering. Tiltaksgrad en (TK 1) betyr at bygget framstår ok og uten behov for tiltak. Tiltaksgrad to (TK 2) tilsvarer moderat behov for tiltak. Tiltaksgrad tre (TK 3) tilsier stort behov for tiltak, og at tiltak haster. Tallene fra 2023 viser at vi har 49 bygg i TK 1, 43 bygg i TK 2 og 19 bygg i TK 3. Utenom dette har vi 8 bygg hvor det mangler tilstandsvurdering.

Med kun en håndverker har vi ikke nok folk til å gjøre alt vi ønsker. Vi må prioritere det mest nødvendige vedlikeholdet. Vi må prioritere strakstillat for å hindre akutt forringelse av byggene. I år har det blitt reparert taklekkasjer på Tronshall i Tyllaldalen og bygg i Uppigård Stretlien.

I september hadde håndverkerne i Anno en todagers samling i museumsparken på Tynset. Målet er faglig utvikling, samt å gjøre en innsats på utvalgte bygg. Dette er vellykkede samlinger hvor håndverkerne gjøre arbeid sammen, får utveksle erfaring og lære av hverandre. På Tynset ble pipelekkasjen på Setra ordnet. Stabburet fra Ramsmoen og stabburet fra Øverby i Tyllaldalen ble jekket, rettet opp og fikk nytt fundament.

Fra bygningsverngruppa sin samling i Museumsparken på Tynset. De antikvariske håndverkerne har masse kompetanse om byggeskikk og tradisjonshandverk.

Foto: Kirsten Frønæs

Restaureringen av Prestegårdstua på Tyldalen bygdetun er snart fullført. Det er Semming Øverby Lund og Sømoe tradisjonshandverk som gjennomfører prosjektet. Det gjenstår fremdeles å gjøre en jobb med stallen på samme sted. Mere utfordrende grunnforhold en antatt har forsinket prosjektet.

Vi har også forsinkelser på prosjektet «Lillebakk» i Rendalen og Steenfjøset i Museumsparken på Tynset. Det er en utfordring å finne håndverkere som kan gjøre jobben.

2023 var første året med bygningsvernråd giverordningen i Nord Østerdalen. Rådgiveren heter Staffan Anderson. Han er en erfaren håndtverker med kompetanse i både tømrer og murerfaget. Eiere av aktuelle bygg får råd og veiledning om hvordan de kan ta vare på og restaurere. Intensjonen med ordningen er å styrke bygningsvernet gjennom å kunne tilby et lavterskeltilbud til eiere og tilbudet har raskt blitt populært. Staffan jobber også sammen med kommunene og fylkeskommunen om bygningsvern.

Fra Kulturminnedagene på Rendalstunet.

Foto: Geir Arne Mælan

Staffan Anderson og Torgeir Rennemo deltok på et arrangement under kulturminnedagene i Rendalen første uka i september. På Engetunet viste de hvordan ei tømmerbu kan jekkes, bunnstokken skiftes og nytt fundament legges. Det var mange interesserte som fikk med seg demonstrasjonen.

Arkiv

Musea i Nord-Østerdalen tar imot, oppbevarer og ordner arkiver fra lag, foreninger, organisasjoner, bedrifter og privatpersoner i regionene. Ordning av arkiv er en arbeidskrevende oppgave. Vi har derfor et etterslep som er krevende og ta inn.

Av større arkiv som ble ordnet i 2023 vil vi nevne arkivet etter Tynset bygdemuseum.

Pr 31.12.2023 har vi 305 registrerte arkiver på Ramsmoen. På tampen av 2022 fikk Stiftelsen Folldal gruver en ekstra bevilging fra Innlandet fylkeskommune for å ordne arkivet etter Folldal gruver. Arild Alander har to dager i uka gjennom 2023 som en del av stillingen sin, deltatt i dette prosjektet. Arkivet etter Folldal gruver inneholder nå over 300 meter arkivmateriale.

Formidling

I samarbeid med Alvdal Fotoklubb satte vi opp en utstilling i Fjøset med tittelen: «Ola Nyeggen, et langt liv som Bygdefotograf». Det ble en godt besøkt utstilling med mange gode tilbakemeldinger. Hovedansvaret for utstillingen var det Per Arne Tollefshagen som hadde. Parallelt ble det også laget en utstilling på Digitalt Museum. Den finner publikum via våre hjemmesider, eller ved å søke på Ola Nyeggen i Digitalt Museum.

Digitalt Museum blir en stadig viktigere formidlingsplattform for oss. Her kan publikum få tilgang til bildearkivet, gjenstand-samlingen og bygningssamlingen. På digitalt museum legger vi også ut artikler med forskjellige temaer. Pr 31.12.2023 er det publisert 42 artikler. Maren Kverness Halberg har i løpet av året forfattet flere artikler med bl.a tematikk hentet fra skoleutstillinga i Rendalen.

Målet vårt er å utvikle og utvide tilbudet på digitale plattformer. Utfordringen for oss er å ha ressurser og personale som kan jobbe med formidling i det daglige.

Fra åpningen av fotoutstilling i Fjøsset. Bjørn Langleite forteller om Ola Nyeggen sitt virke som fotograf.

Foto: Geir Arne Mælan

Vi gjorde også en fornying og oppgradering av fortellingen om Sara Oust i Vingelen Kirke og skolemuseum. Utstillingen tar for seg Sara Oust sitt liv og hennes rolle som kvinne og predikant i Haugianerbevegelsen.

Ansvarlig for ny utstilling om Sara Oust er Rannveig Fridtun Øyen og Erik Tobas Taube.

Foto: Geir Arne Mælan

Fra lanseringen av årboka 2023. Årets bok er nr. 41. Arild Alander er den som tar mest ansvar for oppfølging av skribenter, redigering og korrekturlesing. Årboka står sterkt og formidler årlig et variert spekter av temaer og skribenter

Foto: Geir Arne Mælan

Anno digital

Anno Digital er blitt en godt etablert del av Musea i Nord-Østerdalen. Anno digital jobber for hele Anno felleskapet, men holder mest på med eksterne oppdrag. 2023 ble nok et aktivt og travelt år. Av større eksterne oppdrag vil vi spesielt nevne digitaliseringen av to bildearkiv for Norges vassdrags og energidirektoratet (NVE). Vi har fullført digitaliseringen av deres DIAS-samling, samt negativsamlingen fra dere «Is-kontoret. Til sammen dreier det seg om ca 60 000 enkeltbilder. Vi har digitalisert en større bildesamling fra Norsk folkeminnesamling. Vi er også godt i gang med å digitalisere arkivet Skar Kruttverk. Det oppbevares og forvaltes av Mjøsmuseet.

Av interne oppdrag vil vi trekke fram digitaliseringen av Utvandremuseet sin bildesamling. I denne samlingen er det mange unike bilder fra norske utvandrere i USA. Foreløpig er vi ferdig med 3000 bilder. Jobben består både av å digitalisere foto, fotodokumentasjon samt oppretting av foto-poster og opplasting til Primus.

I mai hadde fotografen og de som jobber med digitalisering i Anno en felles fagsamling på Ramsmoen. Erland Johaug fortalte om arbeidet og metodikken på Anno digital. Det ble også tid til erfaringsutveksling og fagprat. Tilbakemeldingen er at fotografene ønsker seg årlige en slik samling.

Fotoarkivarer og fotografene i Anno får en omvisning i Anno Digital sine lokaler.

Foto: Geir Arne Mælan

De som jobber for Musea i Nord-Østerdalen pr 31.12.2023 er Per Arne Tollefshagen, Maren Kværness Halberg, Kirsten Frønæs, Torgeir Rennemo, Ole Cato Strømshoved, Arild Alander, Erland Johaug, Erik Tobias Taube, Rannveig Fridtun Øyen, Staffan Andersson, Ole Oskar Langleite, Marius Hagland, Geir Arne Mælan.

Anno museum AS

Postboks 117
2401 Elverum

Telefon +47 62 40 90 75

E-post post@annomuseum.no

Personvern og informasjonskapsler [Tilgjengelighetserklæring](#)

Åpenhetsloven

[f](#) Facebook [t](#) Twitter [i](#) Instagram

- Museumsopplevelser i hele Hedmark

Anno Norsk skogmuseum 2023

Norsk skogmuseum i Elverum er et populært besøksmål for alle aldersgrupper, det ligger ved Glomma, med store uteområder og spennende utstillinger. Museet er kjent for De nordiske jakt- og fiskedagene, Fluefiskedagene og et allsidig skoletilbud.

Norsk skogmuseum har et nasjonalt ansvar for å fortelle historien om skog, skogbruk og skogsindustri, men også om utmarksnæringene jakt, fangst og ferskvannsfiske. Klevfos industrimuseum og Sørlistøa fløtermuseum er en del av Norsk skogmuseum.

Oppdrag, organisasjon og besøk

Gjennom flere år har Skogmuseet også tatt opp aktuelle utfordringer og forventninger til bruk av skog, slik som bærekraft, karbonbinding, biologisk mangfold, arealbruk og artsforvaltning. Vi søker med dette å spre kunnskap og etablere dialog rundt det vi gjerne betegner som Den vanskelige naturforvaltningen.

Skogmuseet ble ved årsskiftet gitt i oppdrag fra Miljødirektoratet å etablere det første Besøksenter skog, og dette har gjennom 2023 funnet sin form som en seksjon i museet, med egen daglig leder fra og med 1. august. Utviklingen av aktiviteter og innhold er i full gang.

Skogmuseet er involvert i flere nettverk, bl.a. Skognettverket og nettverket av Teknisk Industrielle kulturminner. Vi er også vertskap for flere virksomheter med tilstøtende interesser, slik som turistkontor, det regionale Visit-selskapet og leverandør av naturbaserte opplevelser. En viktig støttespiller for vår virksomhet er også vår mangeårige restaurantpartner, Forstmann.

Året var preget av anstrengt økonomi og nedstengning som følge av ekstremt høye strømpriser. Flere ENØK tiltak ble iverksatt hvorav det viktigste var utbedring og isolering av hoveddelen av taket. Dette arbeidet, til en kostnad av 7 mill. kr, forløp som planlagt, og ble ferdigstilt i desember.

Skogmuseet er tradisjonelt et stort besøksmuseum med flere viktige arrangementer gjennom året. Jakt- og fiskedagene i 2023 forløp på en god måte, både hva angår innhold, gjennomføring og besøk. Dette til tross for sammenfall med storflommen Hans. Flere nye arrangementer ble gjennomført, og museet ble rigget for økt kurs- og konferanseaktivitet. Så selv om stenging av museet i årets tre første måneder gjorde at årsbesøket endte på 90.000, bar året bud om at en betydelig besøksøkning er innen rekkevidde.

Publikumsseksjonen

Publikumsseksjonen ved Anno Norsk skogmuseum og Anno Glomdalsmuseet ble en ny, sammenslått seksjon fra 1. april 2022. Fra januar 2023, ble også Klevfos Industrimuseum formelt lagt inn i seksjonen. Avdelingens arbeidsoppgaver består av billettsalg, booking, kiosksalg, tre museumsbutikker, drift av Kafe Anno, husdyrrøktning om sommeren, Turistinformasjonen i Elverum, samarbeid med reiselivet, vertsoppgaver ved alle arrangement, samt utvikling av egne arrangement. Turistinformasjonen i Elverum er fornyet og vesentlig oppgradert. Dette har styrket samarbeidet med Elverum kommune, Elverum Vekst, Visit Øst-Norge og reiselivet for øvrig.

Publikumsseksjonen sto for åpningshelgen på Norsk skogmuseum og Glomdalsmuseet i mars, etter perioden med strømstengte museer. Flere godt besøkte bokbad og midtsommerkonsert med Elverum mannskor har også funnet sted.

Formidling og arrangementer

Vi har lagt bak oss et aktivt år med tanke på arrangement og aktiviteter. Gjennom sommeren har vi hatt mye formidling og aktivitetstilbud utendørs. Mange utstillinger og tilrettelagt informasjon har blitt utformet og vært til glede for de besøkende. Vi har også hatt en del selvgående aktiviteter som de besøkende kan prøve, både på uteområdene og inne på museet.

I august var det klart for den 59 utgaven av De nordiske jakt- og fiskedagene. Dette er vårt desidert største arrangement. Det ble et utfordrende år med tanke på ekstremværet «Hans», som herjet i Sør-Norge. Vi var likevel heldige og slapp unna det verste. Til tross for store utfordringer for folk flest ble jakt- og fiskedagene besøkt av ca. 26 000 personer og vi hadde 215 utstillere på besøk. Dette sier mye om den sterke posisjonen arrangementet har.

Museets naturskole tilbyr formidlingsopplegg til barnehager, grunnskolen og videregående skoler. Deltagelsen har vært svært god, og 15 402 elever har deltatt i 2023. Naturskolen er åpenbart en viktig arena for skoleelevene.

Besøkscenter skog

Året 2023 har vært første driftsår for Skogsenteret, og daglig leder ble ansatt i midten av august.

Skogsenteret er organisert som en egen seksjon under Anno Norsk skogmuseum. Egne kontorlokaler disponeres i museets hovedbygning – og etablering av arena for formidling ved Fossekall-bygget på Prestøya er i gang. Videre har det blitt jobbet med utvikling av profil og nettsider.

Det har blitt gjennomført flere formidlingsaktiviteter i samarbeid med Skogmuseets naturskole – der barn og unge har vært målgruppe. Blant annet ble FNs Verdens skogdag markert den 21. mars 2023. Særlig i siste halvdel av året har det i stor grad vært fokus på gjennomføring av og synlighet på arrangementer og arenaer der studenter, kunnskapsleverandører, skognæringen og forvaltning har vært deltagere. Skogsenteret har holdt presentasjoner ved flere anledninger.

Bildet er hentet fra [DigitaltMuseum](https://digitaltmuseum.no/0210113640398). Se digitaltmuseum.no/0210113640398

Klevfos industrimuseum

Verdenskunstneren Edvard Munch ble født på gården Englaug, som ligger like ved Klevfos industrimuseum. Hans livsløp og kunstneriske utvikling har dype røtter i Ådalsbruk, Løten og Hamarregionen.

I 2023 har vi sammen med Løten kommune fortsatt planleggingen av et nybygg som skal kombinere behov og funksjoner for vår Munch-satsing og Klevfos som industrimuseum og kulturminne.

I tillegg til våre guidede turer i fabrikken og Munchsenteret, har vi sesongen 2023 satt opp 17 forestillinger av «Arbesdaer», «Unga på Løkja» og «Edvard på Englaug. Av nye utstillinger bør nevnes «Jeg vil se mitt gamle Norge før jeg dør», ved Hans Christian Borchgrevink Hansen og Bjørn Hatterud, og «Edvard Munch og Olav Karlsen», ved Tor Karseth og Jon Olav Helle. Hver lørdag i juli inviterte barokkensemblet Nivalis til konsert i en serie kalt Klassisk på Klevfos.

Det har blitt utført sikring og vedlikeholdsarbeider i og utenfor fabrikkbygningen i henhold til analyser og handlingsplaner nedfelt i Kunnskapsprosjektet, støttet av Riksantikvaren og fylkeskommunen. Vi må særskilt nevne det omfattende dreneringsprosjektet Vannets veier, gjennomført for å stanse teglsteinens oppsug av vann med påfølgende nedbrytning. Vi har også fått pusset opp og malt den staselige direktørboligen Hasselbakken, til glede for lokalbefolkning og besøkende til museet.

Sørlistøa fløtermuseum

Sørlistøa fløtermuseum har holdt åpent for publikum i helger i sommersesongen med tilbud om omvisning og servering. I starten på sesongen fant den årlige friluftsgudstjenesten sted og i august ble det gjennomført tre dager med pedagogisk skoleopplegg for elever i Åmot.

MS Trysilknut har denne sesongen gått mange turer med passasjerer fra Sørlistøa. I tillegg har museet bidratt med båtturer under arrangementene Sommarstreffet i Søre Osen og Osendagene i Nordre Osen.

Slepebåten Trysilknut på Osensjøen.

Museumsfaglig arbeid

Stiftelsen Norsk skogmuseum har 67 antikvariske bygninger – 43 i friluftsmuseet i Elverum, 9 i Sørlistøa fløtermuseum og 15 på Klevfos industrimuseum (27 når fabrikkkomplekset deles etter funksjoner). I 2023 har en ferdigstilt restaureringsarbeidet på Andrå-saga, oppgangssag fra Rendalen. I tillegg har låven på Sannetunet blitt malt med komposisjonsmaling. Etter at disse restaureringsprosjektet var avsluttet viste ei tilstandsvurdering at 27 % av de antikvariske bygningene på Skogmuseet og i Sørlistøa var i en forfatning vi kan være fornøyde med, 65 % har skader eller mangler som vi bør ta tak i på sikt, og 14 % er i en kritisk situasjon.

Gjenstandsdatatabasen ved Skogmuseet og Sørlistøa besto ved utgangen av 2023 av 16 310 poster. I 2023 er 1 303 poster i samlingsdatatabasen reviderte med sikte på å klarere gjenstandene for flytting til Anno bevaringssenter. Skogmuseets digitale fotodatabase besto ved utgangen av 2023 av 42 422 poster. Skogmuseet forvaltet ved utgangen av 2023 cirka 800 hyllemeter arkivmateriale.

Museet har vist 8 nye temporærutstillinger i 2023. Fem av disse har vært kunstutstillinger, de øvrige tre har hatt et natur- og kulturhistorisk tilsnitt. Den største produksjonen, som fikk navnet «Ulv! Ulv!», er en nedskalert og bearbeidet versjon av en utstilling fra Vitenskapsmuseet i Trondheim.

Det arbeides med forskning på ulike temaer og i ulike formater. To artikkelmanuskripter ble levert til fagfelleevaluering mot slutten av året og cirka 10 mindre, ikke fagfellevurderte artikler er publisert, dels i Digitalt museum, dels i Store Norske Leksikon. Museet har også bistått eksterne forfattere og utgivere med kildemateriale, illustrasjoner og tekstkommentarer. Seksjon for natur- og kulturhistorie har dessuten bidratt med sensortjenester ved to universiteter i 2023.

NVEs museumsordning

NVEs Museumsordning som er en godt integrert del av virksomheten ved Norsk skogmuseum. Arbeidet strekker seg fra dokumentasjon, formidling til utstillingsproduksjon.

I juni lanserte vi ny episode nettstedet Kraftlandet.no som formidler kulturhistorie innenfor vassdrags- og energifeltet. Den handler om vindkraft i dagens samfunn og med et kulturhistorisk blikk. Episoden har fått navnet «Hva er det med denne vindkraften?» og består av en hovedfortelling, mange sidefortellinger, hørespill, animasjoner, tidslinje og bildespill.

Anno Norsk utvandremuseum 2023

Norsk utvandremuseum har i 2023 hatt tre fast ansatte, Kari Fuglesang, Inger-Maren Slagsvold og Terje Mikael Hasle Joranger. Terje Joranger var også Anno Museums representant i styret i Sandbeckstiftelsen. Han er også sekretær ved møtene til museets eierstiftelse; Stiftelsen Norsk Utvandremuseum og Forskningscenter. Museet har hatt et samarbeid med Anno Domkirkeodden, der avdelingsdirektør Per Øyvind Riise ved Anno Domkirkeodden fikk ansvaret for den samlede driften ved de to museene. Staben ved Norsk utvandremuseum har høsten 2023 hatt en praktikant, Sean Nodland, mastergradsstudent ved Institutt for arkeologi, konservering og historie ved Universitetet i Oslo. To studenter arbeidet som omvisere på museet i sommersesongen i samarbeid med Domkirkeodden.

Norsk utvandremuseum sett fra lufta

Foto: Ali Suliman

Aktiviteter i 2023

Revisjon og registrering av gjenstandssamlingen er en prioritert oppgave i Anno, slik også ved Utvandrer museet. I 2023 ble nesten hele tekstilsamlingen ferdig registrert og flyttet til Elverum våren 2023.

I tillegg til koronapandemien har den økonomiske situasjonen i Anno delvis påvirket omfanget av aktiviteter ved museet i første halvdel av 2023. Annos underskudd i 2022 og den påfølgende strømkrisen i 2022-2023 førte til økonomiske utfordringer ved Anno museum. I 2022 ble det innført et krav om at aktiviteter ved museene må gå i overskudd, og prinsippet ble videreført i 2023.

Det ble også bestemt å gjennomføre ENØK-tiltak, og som ledd i dette flyttet staben ved Anno Domkirkeodden, med unntak av Uteseksjonen, inn i Anno Norsk utvandrer museum sitt hovedbygg. Etter planen skal staben ved de to museumsavdelingene være samlokalisert ved Utvandrer museet fram til februar/mars 2024.

Samlet sett har flere nye aktiviteter for barn og unge, utstillingen Opphavstegn og undervisningsopplegg for grunnskole og videregående skole, i tillegg til studenter bidratt til et stort løft for museet. De gode erfaringene har skapt et godt grunnlag for et positivt omdømme for museet og for å øke besøkstallet i framtida.

Kontakten som museet oppretter med lokale skoler og foreninger samt Høgskolen i Innlandet og andre institusjoner i høgskole- og universitetssektoren er derfor et viktig ledd i museets ambisjon om å få flere besøkende. Museet ønsker å fortsette arbeidet med å nå yngre besøksgrupper, og i januar og august 2023 ble det sendt ut brev til videregående skoler i Innlandet fylke med tilbud om flere undervisningsopplegg som museet har utarbeidet. På grunn av vanskeligheter med å skaffe felles transport fra skolene, tilbød museet også å besøke skoler med undervisningsopplegget. For å avgrense besøket, ble det satt av tid for besøk i mars-april og i september-oktober. Noen klasser fra videregående skoler, først og fremst fra regionen, benyttet seg av tilbudet, men det er et potensial for besøk av flere klasser.

I august hadde for Jønsberg videregående skole Bli kjentdag for elever på Påbygg på museet, et arrangement som har vært holdt på museet siden 2019. Omkring 60 elever og flere lærere var i kirken og fikk en forelesning om koblingen mellom inn- og utvandring. Lærerne arrangerte natursti, grilling og leker på museumsområdet.

Utenom sesongen har staben tatt imot besøkende og grupper etter avtale.

I tillegg til skolebesøk nevnes noen av de andre arrangementene og aktivitetene:

I juni kjørte vi også i år et opplegg for barnehagene i lokalområdet: *Over havet til Amerika*; et aktivitetstilbud med lek og sang som avsluttes med matpakkelunsj og is i kafeen.

19. mai: MuseumsNATT. Årets tema på Utvandrer museet; *Farvel du moder Norge* med guidet omvisning, minikonsert i kirka, utstilling i låven, nystekt lefse og øl i kafeen under slagordet *We love lefse*. ↑

30. september: Dans på Stien; et samarbeid mellom PS Dance, Stange kommune, Innlandet fylkeskommune og Norsk utvandreremuseum. En magisk vandring langs Otttestadstien frem til museet med flere tablåer fylt med dans, musikk, installasjoner og poesi. Ca 1000 besøkende på en kveld.

31. oktober: Halloween – det spøker på museet. Arrangert for tredje gang med stor suksess. Hele friluftsmuseet ble tatt i bruk med skumle gjenferd, spøkeshistorier og blodige pannekaker. Samarbeid med kulturskolen i Stange, som stod for skummel pynt i låven og bildeutstilling i underetasjen.

Gjennom hele sommeren, fra 22. juni til 13. august, var museet åpent torsdag – søndag fra kl. 11 – 15. Med åpne utstillinger og en fast omvisning hver dag. Her fikk du oppleve hele friluftsmuseet, inkludert minikonserter i kirka eller skoletime i skolehuset.

Frivillige fra Norsk utvandreremuseums Venner og Hamar lodge, Sons of Norway, har vært vertskap på Ingvalson's Café og servert kaffe og nystekte vafler gjennom hele sommersesongen.

Følgende utstillinger ble vist i 2023:

Opphavstegn. Om du skulle velge en gjenstand som beskriver deg og ditt opphav, hva ville du valgt?

Norske farmere. Om hvordan norske farmere tilpasset seg amerikanske forhold.

Se hvordan vi lever. En fotoutstilling med Andreas Larsen Dahl.

Bildekarusell fra museets fotosamling, tonesatt med emigrantviser fra gruppa Stampestuen.

Drømmer over grenser. Veggmaleri malt av Lucia Aragon. Public-Space prosjekt midt i Stange sentrum.

Tim Savolainen har sammen med øvrig fagstab ved Anno Domkirkeodden ansvar for tilsyn av de antikvariske bygningene på museet. Han hadde en befaring av museets antikvariske bygninger våren 2023 og har hatt et samarbeid med bygningsverngruppa i Anno museum. Av museets åtte bygninger er seks innen tiltaksklasse 2, de resterende innen tiltaksklasse 1.

Museet er omgitt av tre utbyggingsprosjekter. Det ene omfatter en utbygging av Kåterudjordet i øst i regi av Handelsbygg Stange, i løpet av året overført til Karl Erik Rimfeldt. På Kåterudjordet startet utbygger opp arbeid i 2023, og området har vært preget av anleggsarbeid resten av året. Sør for Norsk utvandreremuseum ligger Drengestua helsetun der Stange kommune har planlagt interkommunal legevakt, ambulansestasjon og fylkeskommunal tannhelsetjeneste. Prosjektet er lagt på is, og det har derfor ikke vært noen utvikling i løpet av året. Det tredje utbyggingsprosjektet gjelder Åkersvika hageby, også i regi av Stange kommune, et regulert område vest for museet. Det er viktig for museet å inngå som en ressurs i nærområdet og at museumsdriften ikke blir hemmet av utbyggingsplanene.

Museet har gjennom 2024 dialog med utbyggerne av Kåterudjordet for å følge opp reguleringsplanens bestemmelser. Samhandlingen med Stange kommune ble gjennomgått i et eget møte med Stange kommune ved ordfører og kultursjef.

Opphavstegn utstillingen på utvandremuseet i Hamar

Foto: Ali Suliman

Sekretariat for nasjonal utvandrermarkering i 2025

Som et ledd i arbeidet med å heve museets posisjon i samfunnet har Norsk utvandrer museum tatt en lederrolle for å få til en nasjonal 200-årsmarkering/-jubileum av norsk utvandring i 2025. Museet er sekretariat for den nasjonale utvandrermarkeringen i regi av Anno museum. Markeringen er en viktig anledning til å kunne utvikle og løfte museet. Sentrale arbeidsoppgaver ved museet er derfor renovering av driftsbygget, i første rekke utstillingsarealene i midtfløyen, og opprettelsen av en ny permanent utstilling ved museet. Utstillingen Ukjent landskap inngår som en av de sentrale nasjonale bidragene til markeringen i 2025.

Utstillingen omhandler emner som tidligere ikke har vært belyst. Både fordi det ikke fantes nok kunnskap, men også fordi det har vært ubehagelig å snakke om. Det har utviklet seg flere myter rundt utvandringen til Amerika. Både i Norge og i USA. Vi løfter på teppet, børster støvet av fortellingene og ser på dem opp mot ny kunnskap og forskning. Forskingen omhandler blant annet nordmenns rolle i fordrivelse av urbefolkning i USA, whitnness studier – norske innvandreres privilegerte status i USA, samisk utvandring og norske kvinners kamp for likeverd i USA og Norge. Gjennom vår egen historie kan vi bedre forstå dagens utvandring og innvandring.

Det ble gjennom hele 2023 jobbet med å sikre finansiering både av de bygningsmessige arbeidene og selve produksjonen av utstillingen.

Museet har siden 2019 vært i kontakt med Planer om utstilling ved Ellis Island – uvisst Museet i New York har sagt seg villig til å vise en engelsk utgave av utstillingen «Opphavstegn», men har på grunn av pågående ombyggingarbeid ikke kunnet tidfeste visningen av utstillingen.

Museets venneforening og museet inngikk i 2022 et samarbeid om å arrangere en rekke med temakvelder ved museet fram mot Utvandrermarkeringen i 2025. Det ble avholdt seks temakvelder ved museet i 2023, i tillegg til en fortellerkonsert knyttet til Den kulturelle spaserstokken med besøk på flere eldresentre i regionen i løpet av en uke i april.

I forbindelse med 2025-markeringen har Anno museum ved Norsk utvandrer museum søkt Kultur- og likestillingsdepartementet om midler til å drifte et sekretariat for den nasjonale 2025-markeringen med en stilling ved museet. En av museets ansatte har fungert som prosjektleder for 2025-markeringen siden 2019 inntil videre. I 2023 bevilget Kulturdepartementet 1,5 millioner kroner til ny prosjektlederstilling i statsbudsjettet for 2024. I 2022 ble organiseringen av markeringen styrket ved opprettelsen en styringsgruppe bestående av syv personer ledet av tidligere statsråd og fylkesmann i Rogaland, Tora Aasland. Styringsgruppa består av ressurspersoner som representerer ulike nettverk og har som mandat å arbeide for å fremme utvandrermarkeringen. I mai og november 2023 deltok museet sammen ved møter i den nasjonale jubileumskomiteén ved henholdsvis Nasjonalbiblioteket og på Norsk Folkemuseum i Oslo.

Nettverksbygging og prosjekter ved museet

I 2023 har museet fortsatt satsingen på å bygge nettverk og å gjøre museet mer kjent for et større publikum både lokalt, nasjonalt og internasjonalt. Museet har gjort en viktig rolle med å promotere museet på sosiale og lokale medier, noe som har resultert i et stort antall treff fra publikum. I løpet av året er flere personer knyttet til museet gjennom forskjellige prosjekter. I tillegg til antikvariske bygninger, gjenstander og museumsutstillinger har Norsk utvandrer-museum også et stort arkiv og bibliotek. I tillegg til sin nasjonale rolle som museum er Norsk utvandrer-museum også en forskningsinstitusjon med forskerkompetanse. Museet deltar også som part i flere forskningsprosjekter med akademiske institusjoner og andre museer og har en strategi om å utvikle faglige nettverk med institusjoner og fagpersoner i Norge og internasjonalt.

Flere personer har i 2023 bidratt til en utvidelse av museets kontaktnett og også bidratt til en faglig utvikling av museet. Fag- og forskningsdirektør Terje M. Hasle Joranger ble høsten 2023 tilsatt som professor II ved Høgskolen i Innlandet. Hans stilling omfatter initiering av samarbeid mellom UH- og museumssektoren, foruten deltakelse i prosjekter og noe veiledning. Ansettelsen anses som en formalisering av en samarbeidsprosess mellom museet og UH-sektoren som har pågått i flere år.

Mona Holm fortsatte sitt fireårige doktorgradsprosjekt om transnasjonale kvinnebevegelser innenfor ordningen Offentlig sektor-Ph.D. Det omfatter et samarbeid mellom Institutt for arkeologi, kulturstudier og historie ved Universitetet i Oslo som gradsgivende institusjon og Anno Museum. Fag- og forskningsdirektør ved Anno Norsk utvandrer-museum er biveileder for henne forskningsprosjekt. Mona arbeidet ved Norsk utvandrer-museum ett månedsverk i 2022 og 2023 og vil arbeide i to månedsverk i 2024 og 2025. Som en del av arbeidet, vil hun bistå museet i forbindelse med formidling. Hun har takket ja til å sitte i en referansegruppe for utstillingen, og hennes forskningsfunn vil bli en del av utstillingen. Fag- og forskningsdirektør er også medveileder for en masterstudent ved Institutt for arkeologi, kulturstudier og historie ved Universitetet i Oslo.

Ingrid Urberg, Associate Professor ved University of Alberta, Augustana campus i Canada besøkte museet i mars 2023. Hun hadde mottatt et stipend for å kartlegge hvilke kilder om norsk innvandring til Canada som finnes ved Norsk utvandrer-museum. Hun bodde i museets forskerleilighet under oppholdet og hadde foredrag på temakveld ved museet.

I 2023 har bibliotek-tjenesten ved Hilde Joramo og Anette Danielsen arbeidet med å registrere museets bøker i bibliotek-tjenestens søkemotor Ori. Bøkene blir søkbare digitalt, noe som gir publikum innsyn i hvilke bøker som finnes på museet. Tidligere var bøkene plassert alfabetisk i biblioteket, men i forbindelse med registreringen er bøkene plassert emnevis. Anette gikk ut i permisjon sommeren 2023.

Innen FoU har museet deltatt i forskningsprosjektet *Folkemuseene i mangfoldige samfunn – Publikums erfaringer med forskjellighet og tilhørighet*. Museet deltar sammen med Glomdalsmuseet, Valdresmusea, Randsfjordmuseet, Høgskolen i Innlandet og NTNU. Dette forskningsprosjektet vil studere publikums perspektiv og deres erfaringer med både «tradisjonelle» og «mangfoldige» arrangement i folkemuseer i Hedmark og Oppland (fra 1.1.2020

Innlandet fylkeskommune). Prosjektet er støttet av Norsk Kulturråd, og det resulterte i en antologi som ble ferdigstilt mot slutten av året. Museet bidro med en artikkel i antologien.

Museet deltar også i prosjekter som går ut på å formidle kunnskap om nye perspektiver innen norsk utvandringshistorie, som omfatter underkommuniserte og problemfylte sider ved utvandringshistorien. Museet er med i prosjektet *Critical Examination of Race and Racism in Teacher Education* (CERiTE) finansiert av Norges forskningsråd i samarbeid med Høgskolen i Innlandet, NTNU, Glomdalsmuseet og Randsfjordmuseet. Her deltar Norsk utvandrer museum sammen med de andre museene i en av fire arbeidspakker, nemlig den som omhandler museene som arena for dialog om begrepene rase, rasisme og hvithet. Vinteren 2023 var en gruppe lærerstudenter på feltarbeid ved museet som et ledd i prosjektet. Museet er også representert i redaksjonen for antologien og bidrar med to fagartikler i publikasjonen.

Museet er dessuten med i et bokprosjekt i regi av UiO Demokrati ved Universitetet i Oslo kalt *Demokratiet i Amerika som inspirasjon eller skrekkeeksempel?* Det planlegges to publikasjoner i 2025, den ene nasjonal og den andre i forbindelse med den planlagte internasjonale antologien i serien på Routledge *Nordic studies in a global context*.

I 2023 bevilget Norges forskningsråd midler til forskningsprosjektet *Narrative Cultures of Utopian Emigration and the Formation of Modern Regimes of Attention* (NC-RoA) ved NTNU for perioden 2023-2027. Museet er samarbeidspartner i prosjektet, som er en studie om hvordan grupper med religiøse og verdslige syn på samfunnet opplever verden forskjellig. Museet skal være medarrangør om en konferanse i 2025 og en digital utstilling i samarbeid med studenter ved UiO og NTNU.

Innlandet fylkeskommune bevilget i 2021 stimuleringsmidler til Norsk utvandrer museum for internasjonalt kulturarbeid i Innlandet for temaet *Perspektiver på kulturmøter mellom urfolk og nybyggere i Norden og i USA: En komparativ analyse*. Midlene skulle gå med til å danne partnerskap med samarbeidspartnere i Europa mot en EU-søknad i programmet Kreativt Europa. Prosessen ble etter hvert for u håndterlig og komplisert, og partene besluttet å legge samarbeidet på is. Det ble i stedet utviklet et samarbeid mellom museet, Karlstads Universitet og University of Wisconsin-Madison innen kategorien småskalapartnerskap i EU-programmet ERASMUS i 2023. Dessverre førte heller ikke denne søknaden fram, så Karlstads Universitet og Norsk utvandrer museum har besluttet å arbeide alene videre med ny søknad i 2024.

Kunnskap fra forskningsprosjektene er i første rekke tenkt inn i den nye utstillingen om norsk utvandring ved museet i 2025 og vil slik sett bidra til å heve museets faglige kompetanse. Ved å trekke inn nye og ukjente sider ved norsk utvandringshistorie, herunder hjemvandring og innvandring, vil museet framstå som en seriøs samfunnsaktør og oppfylle sitt samfunnsansvar.

Besøkende ved museet

Totalt hadde museet i 2023 4118 besøkende; inkludert 1315 som er tallet for utleie og kafébesøk. Samlet sett er det omtrent samme antall som i 2022, men hvis vi ser nærmere på tallene og

sammenligner de med 2022, så har vi oppgang i rapporterte tall til KUD, men en nedgang i utleietallene.

Ottestad, 26.2.2024

Terje Mikael Hasle Joranger

Fag- og forskningsdirektør Anno Norsk utvandrer museum

Anno museum AS

Postboks 117
2401 Elverum

Telefon +47 62 40 90 75

E-post post@annomuseum.no

[Personvern og informasjonskapsler](#) [Tilgjengelighetserklæring](#)

[Åpenhetsloven](#)

[f](#) Facebook [t](#) Twitter [i](#) Instagram

- Museumsopplevelser i hele Hedmark

Årsregnskap

2023

Anno Museum AS

Organisasjonsnummer: 994 933 272

Anno Museum AS

Årsregnskap 2023

Resultatregnskap, alle tall i hele tusen

	Note	2023	2022
Driftsinntekter og driftskostnader			
Tilskudd	2, 3	103 435	95 806
Billettinntekter		8 791	9 270
Salgsinntekter		5 946	5 498
Leieinntekter		6 295	6 314
Prosjekttilskudd	2	23 139	21 240
Andre driftsinntekter		795	665
Sum driftsinntekter		148 400	138 792
Varekostnad		2 594	2 413
Lønnskostnad	4	91 230	85 519
Avskrivning av driftsmidler og immaterielle eiendeler	5	4 010	3 712
Annen driftskostnad	3, 5	55 527	54 879
Sum driftskostnader		153 362	146 523
Driftsresultat		-4 961	-7 730
Finansinntekter og finanskostnader			
Annen renteinntekt		1 133	650
Annen finansinntekt		7	5
Nedskrivning av finansielle eiendeler		0	7
Annen rentekostnad		0	7
Annen finanskostnad		12	7
Resultat av finansposter		1 128	634
Resultat før skattekostnad		-3 834	-7 096
Resultat		-3 834	-7 096
Årsresultat		-3 834	-7 096
Anvendelse			
Overført til/fra annen egenkapital		-3 834	-7 096
Sum anvendelse		-3 834	-7 096

Anno Museum AS

Årsregnskap 2023

Balanse, alle tall i hele tusen

	Note	2023	2022
Eiendeler			
Anleggsmidler			
Varige driftsmidler			
Tomter, bygninger og andre grunnarealer	5	39 955	39 032
Bygningsmessig påkostning	5	6 155	6 386
Driftsløsøre, inventar o.a. utstyr	5	6 286	6 128
Anlegg under utførelse	2, 5	19 760	2 127
Sum varige driftsmidler	5	72 156	53 673
Finansielle driftsmidler			
Investeringer i aksjer og andeler	6	477	477
Andre langsiktige fordringer	7	4 618	4 301
Sum finansielle anleggsmidler		5 094	4 778
Sum anleggsmidler		77 250	58 450
Omløpsmidler			
Lager av varer		479	655
Fordringer			
Kundefordringer		1 587	1 003
Andre kortsiktige fordringer	8	14 218	13 968
Fordring på eiere		63	23
Sum fordringer		15 868	14 994
Bankinnskudd, kontanter o.l.	9	28 320	40 265
Sum omløpsmidler		44 666	55 915
Sum eiendeler		121 916	114 365

Anno Museum AS

Årsregnskap 2023

Balanse, alle tall i hele tusen

	Note	2023	2022
Egenkapital og gjeld			
Innskutt egenkapital			
Aksjekapital	10	6 190	6 190
Overkurs	10	29 161	32 994
Sum innskutt egenkapital		35 351	39 184
Opptjent egenkapital			
Sum egenkapital	10, 11	35 351	39 184
Gjeld			
Pensjonsforpliktelser	7	21 226	25 877
Ansvarlig lån	11	10 362	10 662
Sum annen langsiktig gjeld		31 587	36 538
Kortsiktig gjeld			
Forpliktelser testamentariske gaver	12	8 769	8 687
Leverandørgjeld		6 346	5 241
Prosjektforpliktelser	12	11 219	8 970
Skyldige offentlige avgifter		8 160	6 814
Annen kortsiktig gjeld	13	20 484	8 931
Sum kortsiktig gjeld		54 978	38 642
Sum gjeld		86 566	75 181
Sum egenkapital og gjeld		121 916	114 365

Elverum, 21. februar 2024

Knut Storberget
styreleder

Hilde Charlotte Solheim
nestleder

Ingun Aastebøl
styremedlem

Erik Nilssen
styremedlem

Marit Borkenhagen
styremedlem

Kristian Reinjord
styremedlem

Hege Hauge Tofte
styremedlem

Solbjørg Tveiten
styremedlem

Sven Inge Sunde
daglig leder

Anno Museum AS

Årsregnskap 2023

Indirekte kontantstrøm, alle tall i hele tusen

	Note	2023	2022
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter			
Årsresultat	10	-3 834	-7 096
+/- Tap/gevinst ved salg av anleggsmidler		0	-144
+ Ordinære avskrivninger	5	4 010	3 712
+/- Endring i varelager		176	-7
+/- Endring i kundefordringer		-584	781
+/- Endring i leverandørgjeld		1 106	-7 105
+/- Forskj. kostnadsført pensjon og inn-/utbet. i pensjonsordn.	7	-4 651	3 027
+/- Poster klassifisert som invest.- eller finans.aktiviteter		0	5
+/- Endring i andre tidsavgrensningsposter		14 624	-3 171
= Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter		10 847	-10 000
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter			
+ Innbetalinger ved salg av varige driftsmidler		0	144
- Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler	5	25 764	17 892
+ Mottatte tilskudd ført mot investeringer	2, 5	3 271	55 069
= Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		-22 493	37 321
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter			
- Utbetalinger ved nedbetaling av langsiktig gjeld	3, 11	300	1 100
- Utbetalinger ved nedbetaling av kortsiktig gjeld		0	45 266
+ Innbetalinger av egenkapital	10	0	628
= Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter		-300	-45 738
= Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter		-11 946	-18 417
+ Beh. av kont. og kontantekvivalenter ved per. begynnelse		40 265	58 682
= Beh. av kont. og kontantekvivalenter ved per. slutt	9	28 320	40 265

Anno Museum AS

Årsregnskap 2023

Noter, alle tall i hele tusen

Note 1 Regnskapsprinsipper, vesentlige regnskapposter

Årsregnskapet er utarbeidet av selskapets styre og daglig leder. Årsregnskapet er utarbeidet, og blir presentert, i norske kroner. Årsregnskapet er utarbeidet i samsvar med regnskapsloven, herunder de grunnleggende regnskapsprinsippene, dvs. transaksjonsprinsippet, opptjeningsprinsippet, sammenstillingsprinsippet og forsiktighetsprinsippet, tilhørende forskrifter og endelige norske regnskapsstandarder, med mindre annet er eksplisitt angitt, slik disse gjaldt per 31.12.2023, og er i samsvar med god regnskapsskikk.

Ved usikkerhet har ledelsen og styret benyttet beste estimat på bakgrunn av den informasjonen som var tilgjengelig når årsregnskapet ble avlagt og virkningen av endringer i regnskapsestimater blir normalt resultatført. Alle inntekter og kostnader er resultatført, likevel slik at virkning av endring av regnskapsprinsipp og eventuelle korrigeringer av feil i tidligere årsregnskap, er ført direkte mot egenkapitalen. Årsregnskapet er utarbeidet etter ensartede prinsipper som anvendes konsistent over tid. Årsregnskapet er utarbeidet under forutsetning om fortsatt drift da det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avviklet.

Årsregnskapet består av:

resultatregnskap, inndelt etter art, hvor inntekt og driftskostnader i all hovedsak knyttes til selskapets hovedaktiviteter som er drift av museum. Salgsinntekter og driftskostnader presenteres brutto. Finansposter knytter seg i hovedsak til selskapets finansiering samt avkastning på selskapets finansinvesteringer.

balanseoppstilling, oppstilt etter stigende likviditet. Poster i balansen presenteres brutto med mindre betingelsene for nettoføring eller motregning er oppfylt. Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk er klassifisert som anleggsmidler. Øvrige eiendeler er klassifisert om omløpsmidler. Omløpsmidler omfatter eiendeler direkte knyttet til varekretsløpet eller eiendeler som har forfall innen ett år etter at transaksjonen ble gjennomført. Gjeld som forfaller til betaling innen ett år etter at lånet ble tatt opp er klassifisert som kortsiktig gjeld. Neste års avdrag på langsiktig gjeld samt kassekreditt klassifiseres også som kortsiktig gjeld. Dersom hensikten med en balansepost endres, omklassifiseres den. Omløpsmidler vurderes normalt til det laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi, mens anleggsmidler normalt vurderes til anskaffelseskost, eventuelt fratrukket av- og nedskrivninger. Tilsvarende for kortsiktig og langsiktig gjeld.

kontantstrømoppstilling, utarbeidet etter den indirekte metoden i samsvar med NRS(F)

Kontantstrømoppstilling slik denne gjaldt per 31.12.2023. Posten Kontanter og kontantekvivalenter omfatter kontanter, bankinnskudd og andre kortsiktige, likvide plasseringer som umiddelbart og med uvesentlig kursrisiko kan konverteres til kjente kontantbeløp, og med forfallsdato kortere enn tre måneder fra anskaffelsestidspunktet.

og noter, hvor selskapets styre og daglig leder har hatt spesielt fokus på å sikre at alle vesentlige forhold er tilfredsstillende beskrevet samt at de noter som i henhold til regnskapsloven alltid skal gis har riktig innhold.

Utarbeidelsen av årsregnskapet medfører at det må utøves betydelig skjønn i relasjon til flere av postene i årsregnskapet, både for å fastsette størrelsen på estimater, samt ved anvendelsen av selskapets regnskapsprinsipper. Nedenfor utdypes selskapets skjønnsutøvelse, de områder hvor vurderingene har vært spesielt krevende, samt selskapets regnskapsprinsipper mer generelt, før de mer detaljerte noteopplysningene gis. På de områder hvor det er nødvendig for å bedømme selskapets stilling og resultat, og som ikke fremgår av de eksplisitte notekravene i god regnskapsskikk, har det blitt utarbeidet særskilte noter. Oppstillingsplanene inneholder i tråd med kravene i regnskapsloven sammenlignbare tall, likeså de noter hvor dette kreves eksplisitt i regnskapsloven. De sammenlignbare tallene er utarbeidet etter samme regnskapsprinsipper som årets tall.

Avskrivninger

Avskrivninger av varige driftsmidler er basert på antatt levetid for disse. Tomter og bolighus avskrives ikke.

Nedskrivning

Anno museum AS har betydelige investeringer i varige driftsmidler. Disse anleggsmidlene testes for nedskrivninger når det foreligger indikatorer på mulig verdifall. Slike indikatorer kan være endringer i markedspriser, avtalestrukturer, negative hendelser eller andre driftsforhold. Varige driftsmidler nedskrives til gjenvinnbart beløp ved verdifall som forventes ikke å være forbigående. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av netto salgsverdi og verdi i bruk. Verdi i bruk er nåverdi av fremtidige kontantstrømmer knyttet til eiendelen. Nedskrivningen reverseres når grunnlaget for nedskrivningen

Anno Museum AS

Årsregnskap 2023

Noter, alle tall i hele tusen

ikke lenger er til stede.

Avsetninger

For enkelte resultatposter i regnskapet avsettes det for forventede fremtidige kostnader basert på estimater og informasjon som er tilgjengelig på tidspunkt for regnskapsavleggelsen. Disse avsetningene kan avvike fra faktisk fremtidig kostnad. Avsetninger knytter seg eksempelvis til tap på kunder, ukurans på varer, forpliktelser knyttet til prosjekter som går over flere år der det er avsatt midler som er tilstrekkelig til å dekke den gjenværende forpliktelsen og betingede tap som er sannsynlige og kvantifiserbare.

Inntekter

De ordinære driftstilskuddene fra staten, fylket og kommunene inntektsføres i mottaksåret. Prosjekttilskudd inntektsføres i takt med fremdriften på prosjektene, mottatte tilskudd inklusive gaveforsterkningsmidler som ikke anses som opptjent presenteres som prosjektforsikring.

Salgsinntekter består i det alt vesentlige av salg fra museumsbutikkene, kafe/kiosk og varesalg. Salgsinntektene genereres innenfor gamle Hedmark fylke.

Salgsinntektene resultatføres når risiko for varer og tjenester er overført på kjøper, inntektsføring skjer følgelig normalt på leveringstidspunktet ved salg av varer og tjenester.

Salgsinntekter presenteres netto, etter fradrag for rabatter, samt avgifter knyttet til salget.

Leieinntekter inntektsføres i samme periode som utleien har funnet sted.

Varer og varekostnad

Med varer menes de eiendeler som er anskaffet for videresalg. Varebegrepet omfatter innkjøpte ferdigvarer. Varelageret på Anno museum AS består av innkjøpte handelsvarer til salg i museumsbutikkene.

Anskaffelseskost er kjøpspris med tillegg av kjøpsutgifter.

Varer klassifiseres som omløpsmidler og vurderes til det laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi (laveste verdis prinsipp). Virkelig verdi er i denne sammenheng definert som antatt fremtidig salgspris redusert med forventede salgskostnader.

Utgiftene ved vareanskaffelsen kostnadsføres i samme periode som tilhørende inntekter.

Ytelser til ansatte

Selskapet har pensjonsordninger som gir de ansatte rett til definerte fremtidige pensjonsytelser, angitt i prosent av sluttlønn på pensjonstidspunktet. Ytelserbaserte pensjonsordninger vurderes til nåverdien av de fremtidige pensjonsytelser som regnskapsmessig anses opptjent på balansedagen og beregnes basert på lineær opptjening gitt ulike økonomiske og demografiske forutsetninger, se nedenfor. Pensjonsmidlene vurderes til virkelig verdi. Netto pensjonsforpliktelse/midler består av nåverdien av de fremtidige pensjonsytelsene på balansedagen fratrukket virkelig verdi av pensjonsmidler. Estimatavvik som overstiger 10 prosent av det høyeste av pensjonsforpliktelse og pensjonsmidler fordeles jevnt over gjennomsnittlig gjenværende opptjeningsperiode for medlemmene. Virkningen av planendringer resultatføres umiddelbart, når endringen finner sted. Planendringer som er betinget av fremtidig opptjening, fordeles lineært over tiden frem til ytelsen er fullt opptjent.

Forutsetningene som danner basis for beregningen av pensjonsforpliktelsen omfatter antall opptjeningsår, diskonteringsrente, fremtidig avkastning på pensjonsmidler, fremtidig regulering av lønn, pensjoner og nivået på folketrygdens grunnbeløp og aktuarmessige forutsetninger om dødelighet, frivillig avgang og uføretariff. Selskapet benytter estimert foretaksobligasjonsrente som diskonteringsrente. Forutsetningene som benyttes angis i note 7.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler er oppført i balansen til anskaffelseskost, fratrukket akkumulerte av- og nedskrivninger. Et driftsmiddel anses som varig dersom det har en viss økonomisk levetid, samt en betydelig kostpris.

Utgifter forbundet med periodisk vedlikehold og reparasjoner, balanseføres og avskrives over perioden frem til neste planlagte vedlikehold. Utgifter ved normalt vedlikehold og reparasjoner kostnadsføres løpende. Utgifter ved større utskiftninger og fornyelser som øker driftsmidlenes levetid vesentlig, balanseføres. Driftsmidler som erstattes, kostnadsføres.

Anno Museum AS

Årsregnskap 2023

Noter, alle tall i hele tusen

Transaksjoner med nærstående parter

Kjøps- og salgstransaksjoner med nærstående parter i Norge er, i tråd med aksjeloven § 3-9, gjennomført til vanlige forretningsmessige vilkår og prinsipper. Regnskapsføring, klassifisering med mer følger regnskapslovens generelle prinsipper. Vesentlige avtaler med nærstående foreligger skriftlig. Transaksjoner med nærstående parter er spesifisert i note 3.

Fordringer

Kundefordringer er oppført til pålydende med fradrag for avsetning til forventede tap. Enkeltfordringer nedskrives basert på en vurdering av forsinket betaling og andre indikatorer på at kunden har betalingsvansker. Andre fordringer er vurdert til det laveste av virkelig verdi og pålydende beløp.

Prinsippendring

Presentasjon av anleggsmidler i balansen er presentert tilsvarende som anleggsmidelnote, der inventar mm som ifjor var presentert sammen med bygg, i år er presentert sammen med Maskiner, anlegg og inventar. Transportmidler var en egen kolonne i anleggsmidelnote, denne er i år slått sammen med Maskiner, anlegg og inventar. Sammenligningstallene for fjoråret er omarbeidet tilsvarende.

Note 2 Tilskudd

Driftstilskudd, bruttoføres	2023	2022
Kulturdepartementet	77 235	71 105
Innlandet fylkeskommune	21 372	19 851
Kommuner	4 828	4 850
<i>Sum driftstilskudd</i>	103 435	95 806
Prosjektilskudd og andre tilskudd, bruttoføres		
Prosjektilskudd offentlige	9 494	6 486
Prosjektilskudd andre	3 280	1 008
Prosjektregulering	-1 737	4 109
Gaveforsterkningsmidler fra staten	0	509
Andre tilskudd	12 102	9 128
<i>Sum tilskudd</i>	23 139	21 240
Investeringsstilskudd, kulturdepartementet ført netto mot aktivering av Bevaringssenteret	0	55 000
Investeringsstilskudd Alvdal kommune ført netto mot aktivering av Bevaringssenteret	71	69
Investeringsstilskudd, Enova ført netto mot anlegg under utførelse ENØK tiltak	3 200	0

Anno Museum AS

Årsregnskap 2023

Noter, alle tall i hele tusen

Note 3 Transaksjoner med nærstående

Inntekter

Innlandet Fylkeskommune, driftstilskudd	21 372
Innlandet Fylkeskommune, andre tilskudd	5 887
Ringsaker kommune	201
Engerdal kommune	173
Trysil kommune	240
Folldal kommune	38
Os kommune	98
Tynset kommune	293
Tolga kommune	82
Alvdal kommune	197
Rendalen kommune	91
Elverum kommune	723
Åsnes kommune	18
Løten kommune	265
Hamar kommune	1 484
Sør-Odal kommune	161
Eidskog kommune	154
Åmot kommune	257
Stiftelsen Odalstunet	27

For eierstiftelsene er det kostnadsført følgende:	Honorar til revisor	Styre-honorar	Andre driftskostnader
Stiftelsen Glomdalsmuseet, inkl. Sandbeck	40	5	13
Stiftelsen Norsk Skogmuseum	15	63	10
Stiftelsen Domkirkeodden	34	24	2
Stiftelsen Nordøsterdalsmuseet	31	23	2
Stiftelsen Kvinnemuseet - Kongsvinger museum	18	0	5
Stiftelsen Norsk Utvandrer museum og forskningssenter	32	0	2
Sum	170	115	34

Kostnader

KulturIT AS	5 000
Innlandet Fylkeskommune	320
Elverum kommune	90
Trysil kommune	598
Tynset kommune	85
Åmot kommune	38

Nedbetaling av langsiktig gjeld

Stiftelsen Kvinnemuseet - Kongsvinger museum	300
--	-----

Anno Museum AS

Årsregnskap 2023

Noter, alle tall i hele tusen

Note 4 Lønnskostnader, antall ansatte, godtgjørelser, lån til ansatte m.m.

Lønnskostnader	2023	2022
Lønninger	69 111	63 171
Arbeidsgiveravgift	11 877	10 253
Pensjonskostnader	8 420	10 524
Andre ytelser	1 821	1 571
Sum	91 230	85 519

Antall årsverk: 133

Ytelser til ledende personer	Daglig leder	Styre	Styret i eierstiftelsene
Lønn	1 244	505	115
Pensjonsutgifter	221		
Annen godtgjørelse	59		

Det foreligger ingen avtaler om sluttvederlag for daglig leder.

Pensjonsforpliktelser

Selskapet er pliktig til å ha tjenstepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenstepensjon. Selskapets pensjonsordninger tilfredsstiller kravene i denne lov.

Revisor

Lovpålagt revisjon	248
Bistand	72
Særattestasjoner/bekreftelser	82
Kostnadsført revisjonshonorar for 2023 utgjør eksklusive merverdiavgift	402
Revisjonshonorar for revisjon av eierstiftelsene utgjør inklusive mva	170
Herav utgjør bistand	0

Anno Museum AS

Årsregnskap 2023

Noter, alle tall i hele tusen

Note 5 Anleggsmidler

	Bygninger og tomter	Maskiner, anlegg og inventar	Bygningsmessige påkostninger
Anskaffelseskost pr. 01.01.23	41 207	6 883	14 639
+ Tilgang kjøpte driftsmidler	3 272	877	711
= Anskaffelseskost 31.12.23	44 480	7 760	15 350
Akkumulerte avskrivninger 31.12.23	4 525	1 474	9 195
= Bokført verdi 31.12.23	39 955	6 286	6 155
Årets ordinære avskrivninger	2 350	718	942
Økonomisk levetid	10-20 år	3-20 år	7-20 år
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	Lineær

	Anlegg under utførelse	Sum
Anskaffelseskost pr. 01.01.23	2 127	64 857
+ Tilgang kjøpte driftsmidler	17 633	22 493
= Anskaffelseskost 31.12.23	19 760	87 350
Akkumulerte avskrivninger 31.12.23		15 194
= Bokført verdi 31.12.23	19 760	72 156
Årets ordinære avskrivninger		4 010
Økonomisk levetid		
Avskrivningsplan		

Anno museum AS har aktivert nytt bygg som ble tatt i bruk i januar 2022, bygget er balanseført netto etter mottatte tilskudd. For balanseførte anlegg under utførelse er det mottatt tilskudd som er nettoført.

	Operasjonell leasing
Gyldenborg i Kongsvinger leies fra Forsvarsbygg, kostnadsført leie utgjør avtalen løper fram til 30. juni 2032.	2 526
Anno museum AS har i tillegg flere mindre husleieavtaler av både kort og lang varighet, som utgjør fordelt på 8 leieforhold.	375
I tillegg finnes det også avtaler på leie av utstyr, som kontormaskiner mm.	

Note 6 Aksjer og andeler

	Eierandel/Stemmeandel	Kostpris	Bokført verdi
KulturIT AS, forretningsadresse Lillehammer	8,7 %	450	450
DNB Global.	0	27	27
Sum			477

Anno Museum AS

Årsregnskap 2023

Noter, alle tall i hele tusen

Note 7 Pensjonsforpliktelser

Sammensetning av samlede pensjoner og pensjonsforpliktelser

	2023	2022
Pensjonsforpliktelse, eksklusive arbeidsgiveravgift (aga)	197 109	178 182
Pensjonsmidler, eksklusive aga	165 804	148 548
Netto pensjonsforpliktelse over-/underfinansiert (+/-)	31 305	29 644
Aga av forpliktelsen	4 414	4 180
Ikke resultatført actuarielt tap, inklusive aga	-14 493	-7 947
Netto pensjonsforpliktelser *	21 226	25 877
* Herav AGA inkludert i balanseført forpliktelse	2 640	3 215
<i>Økonomiske forutsetninger:</i>		
Diskonteringsrente	3,10%	3,00%
Lønnsvekst	3,50%	3,50%
G-regulering	3,25%	3,25%
Pensjonsregulering	2,80%	2,63%
Forventet avkastning	5,30%	5,2%
Aga.sats	14,10 %	14,10 %
Amortiseringstid	10	10
Korridorstørrelse	10,00 %	10,00 %
Antall aktive	211	198
Antall oppsatte (fratrådte)	352	330
Antall pensjoner	113	102

Langsiktig fordring

Selskapets pensjonsordning er gjennom KLP, som er et kundeeid selskap der kunden (Anno museum AS) selv stiller med egenkapital. Egenkapitaltilskuddet er presentert som en langsiktig fordring på KLP og utgjør ved årsslutt 4 618 mot 4 301 i fjor.

Note 8 Andre fordringer

	2023	2022
Fordringer tilskudd	7 563	9 789
Fordring merverdiavgift	1 943	864
Andre kortsiktige fordringer	4 713	3 316
Sum andre fordringer	14 218	13 968

Anno Museum AS

Årsregnskap 2023

Noter, alle tall i hele tusen

Note 9 Likvider

Av likvider er det følgende bundne midler satt inn på egne konti:
Skattetrekk på 3 422, tilstrekkelig til å dekke skyldig skattetrekk.
Garantiansvar på 1 871 knyttet til husleiekontrakt Gyldenborg i Kongsvinger.

Note 10 Egenkapital og aksjonærinformasjon

	Aksjekapital	Overkurs	Annen egenkapital	Sum
Egenkapital 01.01	6 190	32 994	0	39 184
Årets resultat		-3 834		-3 834
Egenkapital 31.12	6 190	29 161	0	35 351

Eierstruktur:

Selskapets aksjekapital er på 6 190, fordelt på 619 aksjer pålydende 10. Alle aksjer er av samme klasse og har samme rettigheter.

	Antall aksjer	Eierandel
Innlandet Fylkeskommune	225	36,35 %
Stiftelsen Norsk Skogmuseum	60	9,69 %
Stiftelsen Domkirkeodden	60	9,69 %
Stiftelsen Glomdalsmuseet	60	9,69 %
Stiftelsen Kvinnemuseet - Kongsvinger museum	46	7,43 %
Stiftelsen Nordøsterdalsmuseet	41	6,62 %
Elverum kommune	33	5,33 %
Ringsaker kommune	15	2,42 %
Stiftelsen Norsk Utvandrer museum og forskningssenter	15	2,42 %
Hamar kommune	14	2,26 %
Trysil kommune	10	1,62 %
Engerdal kommune	9	2,26 %
Løten kommune	3	0,48 %
Odal kommune	3	0,00 %
Tynset kommune	3	0,48 %
Åsnes kommune	3	0,48 %
Eidskog museums og historielag	2	0,32 %
Os kommune	2	0,32 %
Folldal kommune	2	0,32 %
Tolga kommune	2	0,32 %
Odalstunet	2	0,32 %
Eidskog kommune	2	0,32 %
Åmot kommune	2	0,32 %
Tynset museums- og historielag	1	0,16 %
Alvdal kommune	1	0,16 %
Rendalen kommune	1	0,16 %
Vingelen kirke- og skolemuseum	1	0,16 %
Tyllidalen Bygdetun	1	0,16 %
Sum antall aksjer	619	100 %

Anno Museum AS

Årsregnskap 2023

Noter, alle tall i hele tusen

--

Note 11 Egenkapital og ansvarlig lån

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Egenkapital	35 351	39 184
Ansvarlig lån fra Stiftelsen Kvinnemuseet - Kongsvinger museum	1 800	2 100
Ansvarlig lån fra Stiftelsen Norsk Skogmuseum	1 227	1 227
Ansvarlig lån fra Stiftelsen Glomdalsmuseet	7 335	7 335
Sum	<u>45 712</u>	<u>49 846</u>

Note 12 Prosjektforpliktelser og testamentariske gaver

	01.01	Tilførte midler	Benyttede midler, ført som annen driftskostnad	Prosjekt-regulering	31.12
Domkirkeodden	1 166	755	632	-166	1 123
Glomdalsmuseet	1 024	1 791	1 473	65	1 406
Stiftelsen Kvinnemuseet - Kongsvinger museum	1 648	1 695	1 750	-3	1 591
Musea i Nord-Østerdalen	40	0	0	0	40
Norsk Skogmuseum	2 247	4 575	3 855	0	2 968
Norsk Utvandrer museum	116	487	487	0	116
Trysil/Engerdal Museum	1 141	0	0	0	1 141
Strategiske satsninger, fellesprosjekter	1 330	3 803	2 751	-296	2 085
Andre forpliktelser Klevfos	250	500		0	750
Sum gjenværende prosjektforpliktelser	<u>8 961</u>				<u>11 219</u>
Forpliktelser testamentariske gaver					
Domkirkeodden	8 687	82			8 769

Note 13 Annen kortsiktig gjeld

Innbetalt, ikke gjennomført kapitalforhøyelse i 2023 10 626.

Styrets beretning 2023

Virksomhetens art

Anno museum AS har driftsansvaret for følgende avdelinger: Domkirkeodden, Glomdalsmuseet, Museene i Kongsvingerregionen, Musea i Nord-Østerdalen, Norsk skogmuseum og Norsk Utvandremuseum. Anno har hovedsete i Elverum.

Gjennom sine museumsenheter arbeider Anno både med kultur- og naturhistorie og kunstformidling. Formålet er å drive dokumentasjon, forvaltning, forskning, formidling og fornying. Utgangspunktet er museets store samlinger knyttet til materiell og immateriell kulturarv. Annos samfunnsrolle er å være en av samfunnets hovedminnebøker og å utvikle og formidle kunnskap og refleksjoner om menneskers forståelse av og samhandling med sine omgivelser.

Anno har i beretningsåret avholdt to aksjonærmøter og ordinær generalforsamling. Aksjonærmøtet i januar var digitalt, de øvrige møtene ble avholdt på Norsk skogmuseum.

Det er avholdt sju styremøter. Fire av møtene har vært digitale, de øvrige gjennomført på Domkirkeodden, Norsk skogmuseum og Anno Bevaringssenter. Styret har totalt behandlet 57 saker. Anno museum har styreansvarforsikring for styret med forsikringsum per skade med kr. 10 000 000.

Flere i styret deltok også i offentliggjøringen av at Regjeringen kunngjorde nyheten om investeringsmidler for å realisere Regionalt historiesenter på Anno Domkirkeodden 4. september.

Strategiplan 2020-2024

Annos visjon er *Kunnskap om fortid - engasjement i samtid*» og kjerneverdiene *eråpenhet, troverdighet, engasjement og profesjonalitet*. Hovedmålsettingen for planperioden lyder:

Anno museum fortsetter utviklingen mot et samlet museumsmiljø som markerer seg som en samfunnsrelevant aktør.

Energikostnader og ENØK

Energikostnadene i 2022 eksploderte kostnadsmessig til 11,5 mill. Tidligere normalår lå energikostnader på 3-4 millioner, mens de økte til 6 mill i 2021. For å møte kostnadsøkningen måtte Anno nedbemanne, noe som ble gjort ved å ikke tilsette i ledige stillinger i 2022 og i stor grad ble dette videreført i 2023.

I desember 2022 fikk Anno bekreftet 3,2 mill i støtte fra Enova til ENØK-tiltak gitt at vi selv bidro med tilsvarende beløp. Ut over dette kom det ikke noen statlige økonomiske tiltak til hjelp for museenes energikostnader eller ENØK-tiltak.

Med høye energipriser mot slutten av 2022 valgte Anno å stenge alle museene 12. desember for å redusere energiforbruket og holde kostnadene nede. Dette varte til 18. mars 2023 da normale åpningstider ble gjeninnført. I løpet av stengningen ble ansatte i Elverum og Hamar samlet i færre kontormiljø for ytterligere å redusere energiforbruk og en serie energisparende tiltak ble iverksatt ved samtlige avdelinger i over 50 bygninger. Dette ga ønsket effekt i redusert energiforbruk og heldigvis var det kun ved ett tilfelle (Åmødtgården i Kongsvinger) hvor det oppsto vannskade som følge av frostsprengte vannrør.

Energikostnadene fra vår til høst 2023 var lave og selv om de økte vesentlig mot slutten av 2023 har Anno klart å holde energikostnadene i 2023 som budsjettet. Energiforbruket var redusert med nær 30% frem til oktober, men betydelig lavere vintertemperaturer i siste del av 2023 medførte høyere energiforbruk enn tidligere år de siste månedene.

I løpet av 2023 gjennomførte Anno ENØK-tiltak for ca 8,5 mill, vedtatt av styret i januar. Dette var planlagt finansiert gjennom Enova støtten på 3,2 mill og resten ved bruk av Annos egenkapital. Alle avdelinger var omfattet av tiltak hvor de største var etterisolering av hele taket ved Norsk skogmuseum og etablering av jordvarme ved Musea i Nord-Østerdalen på Tynset. Effekten av jordvarmen har vært meget vellykket, mens effekten av etterisoleringen av taket ved Norsk skogmuseum først ble fullført i desember og må vurderes i løpet av 2024. Ettersom hovedtiltaket først ble fullført i desember vil Anno søke refusjon på de kr 3,2 mill i støtte etter ferdigrapportering i 2024.

Regionalt historiesenter

Årets hyggeligste begivenhet fant sted på Domkirkeodden 5. September, ved en hurtig innkalt samling hvor Regjeringen offentliggjorde at de i Statsbudsjett for 2024 gav tilsagn på omsøkte 235 millioner, med en starttildeling på 27 mill i 2024. Styret er meget tilfreds med måten KUD har prioritert prosjektets finansiering i tråd med Annos satsing på prosjektets fremdrift.

Finansminister Trygve Slagsvold Vedum, statssektretær i Kulturdepartementet Even Alexander Hagen og tidligere kulturminister Annette Trettebergstuen deltok sammen med over 70 personer som på kort varsel kunne komme.

Sammen med Arkivverket har Anno jobbet systematisk med å realisere prosjektet siden 2021. I 2022 og hele 2023 har Anno arbeidet for at finansiering ville komme på plass og forskuttert økonomiske utlegg for prosjekteringen. Totale utlegg utgjør over 16 millioner som ved utgangen av året er regnskapsmessig håndtert i Annos balanse.

Ekstern prosjektleder ingeniør ble tilsatt i desember 2022 og en rekke tekniske tjenester ble tilsluttet prosjektet i løpet av 2023. Målsettingen var å ha anbudsdokumenter klare for utsendelse i oktober i etterkant av at den økonomisk tildeling som kom gjennom Statsbudsjett 2024. Det klarte vi og nybygget forventes overlevert Anno innen utgangen av 2025.

Ved at Staten synliggjorde sitt økonomiske bidrag allerede 5. september arbeidet Anno med å få politiske beslutninger for øvrig finansiering. Dette var meget vellykket ved at Innlandet fylkeskommune bevilget 54 millioner i november og Hamar kommune 36,5 mill som del av budsjettbehandlingen i desember. Gjenstående kommunal finansiering fra Hamarregionen (8 mill) er det god dialog om for realisering i løpet av 2024.

Fremdriften i prosjektet har dermed gått som planlagt og som kommunisert overfor Kulturdepartementet. Anbudsdokumentene var tilgjengelig i Merzell tidlig i desember 2023. Prekvalifisering av interesserte ble gjennomført 21. desember med anbudsfrist 13. februar 2024.

Dialogen med Arkivverket er god og konkretiseringer og avklaringer rundt samordningen av de regionale arkivene på Hamar, inn i Regionalt Historiesenter, pågår. I tillegg utdypes samarbeidet med en rekke offentlige, private og frivillige aktører for å realisere strategien for hva regionalt historiesenter skal bli.

Et viktig forhold i kommende år er å sikre prosjektets likviditet ved at økonomiske tildelinger raskest mulig kommer ajour med byggeprosjektets planlagte og lenge varslede fremdrift slik at finanskostnader ved byggelån unngås.

Økonomiske forutsetninger

Vi viser til årsregnskap 2023 med tilhørende kontantstrømoppstilling og noter datert 21. februar 2024. Inntektene er i stor grad offentlige tilskudd fra Kulturdepartement, Innlandet fylkeskommune og kommunene i tidligere Hedmark fylke.

Den økonomiske inngangen til 2023 var dyster ved at Anno ikke hadde mottatt økt driftstilskudd for Anno Bevaringssenter, og sto foran betydelig bruk av egenkapital for realisering av nødvendig ENØK-satsing som strategisk grep for å håndtere permanent økte energikostnader.

Ved revidert nasjonalbudsjett 2023 i mai ble Anno gitt 4 mill i økt driftstilskudd for Anno Bevaringssenter, en økning som ble stadfestet som permanent ved økonomisk tildeling i Statsbudsjett 2024. Dette var meget gledelig og til stor hjelp for å unngå ytterligere negative konsekvenser for Annos museumsdrift. Ved samme anledning ble Anno også tilført midler for den ekstraordinære lønns- og prisveksten ved et beløp som opplevdes korrekt. Begge disse forholdene ble påpekt i styrets årsrapport for 2022 og løst av Kulturdepartementet på en god måte i løpet av 2023.

Utover offentlige tilskudd har vi egeninntekter og eksterne prosjektmidler, og samlet sett har disse økt med 2 millioner kroner, i hovedsak knyttet til prosjekttilskudd. Årsoppgjøret er avlagt under forutsetning om fortsatt drift.

Anno museums samlede inntekter utgjorde kr.148,4 mill mot kr.138,8 mill. i 2022. Årets resultat ble et underskudd på kr.3,8 mill. som overføres fra annen egenkapital. Anno museums egenkapital utgjør kr. 35,4 mill. hvorav kr. 29,2 mill. utgjør overkurs i forbindelse med kapitalforhøyelse.

I 2022 reduserte Innlandet fylkeskommune tilskudd til alle museer. I samarbeid med øvrige museer i Innlandet klarte Anno å unngå denne situasjonen i 2023. I løpet av 2023 har Innlandet fylkeskommune reversert sine langsiktig planlagte reduksjoner i tildeling til museene. Anno museum har i 2023 fått tilført kompensasjon for lønns- og prisvekst, videreført driftstilskuddet i budsjett 2024 og mottatt bevilgning av kr 54 mill til Regionalt historiesenter. Anno er tilfreds med denne utviklingen og glad for at Innlandet fylkeskommune gjennom økonomiske tildelinger støtter drift og utvikling av regionens museer.

Det store etterslepet knyttet til vedlikehold og investeringer på bygninger og anlegg er fortsatt svært utfordrende. Styret mener at størrelsen på de offentlige bevilgningene ikke samsvarer med det forvaltningsansvar og den størrelsen virksomheten Anno museum utøver.

Gaveforsterkningsordningen ble opphevet i 2022 og skulle kompenseres på annen måte for museene. Dette har ikke skjedd og det fremstår nå som at dette heller ikke kommer til å skje. Realiteten for Anno omkring dette er en årlig reduksjon på 0,5 -1 mill som går mest ut over bygningsvedlikehold som var det området hvor vi hentet inn mest gaveforsterkningsmidler.

Styret anser at offentlige bevilgninger benyttes i tråd med gitte forutsetninger.

Prosjektforpliktelsene ved årets slutt utgjør kr. 11,2 mill. og i tillegg ligger det forpliktelser knyttet til testamentariske gaver i størrelsesorden kr. 8.8 mill.

Etter styrets oppfatning gir det fremlagte resultatregnskap og balanse med tilhørende noter et korrekt uttrykk for selskapets resultat 2023 og den økonomiske stillingen ved årsskiftet. Styret kjenner ikke til andre forhold vedrørende selskapets drift som skulle vært tatt med i regnskapet.

Ut over de vesentlige utfordringer i 2023 med høye energikostnader, en strategisk nødvendig ENØK-satsing og risikoen som lå i forskuttering av prosjektmidler til Regionalt historiesenter har det ikke inntruffet hendelser av betydning etter årsskiftet som påvirker selskapets økonomiske stilling.

Formidling og publikumsbesøk

Billettinntektene samlet sett er noe lavere enn i 2022.

Museene var stengt frem til 18. mars. I en lavsesong gav dette ikke betydelige utslag samlet sett. Vi opprettholdt i stor grad skolebesøkene mens museene var stengt ved tilpasninger mot utendørsopplegg.

Værmessig var 2023 et spesielt år med to flomtopper i Glomma. Anno er forberedt på flom og som sådan medførte ikke flommen etter ekstremværet «Hans» noe uventet rent driftsmessig. «Hans» medførte derimot store problemer i andre deler av Innlandet, ikke minst på deler av fylkesveinettet. De nordiske jakt- og fiskedagene ble arrangert midt under flomtoppen under «Hans», i en periode hvor myndighetene oppfordret til å unngå unødig kjøring. Arrangementet var godt planlagt og trygt å gjennomføre, men usikkerheten om hvorvidt publikum ville komme var betydelig og økonomisk kritisk. På tross av situasjon kom det over 26 000 besøkende. Dette er noe lavere enn opprinnelig forventet, men betydelig over det vi fryktet. Gitt situasjonen er Anno meget tilfreds med besøkstallet ved arrangementet, det enkeltarrangement med størst innflytelse på totalt besøkstall.

Totalt sett er vi derfor tilfreds med besøket i 2023 og opplever at Anno formidlingsplan, strukturering av markeds- og kommunikasjonsarbeider innad og utad samt utviklingen mot Regionalt historiesenter legger til rette for økt besøk i årene fremover.

Samlingsforvaltning – Anno Bevaringssenter

Etter overtakelsen av Anno Bevaringssenter januar 2022 gikk samlingsforvaltningsarbeidet over til innflytting parallelt med videreført revisjon og registrering av samlingene.

Anno Bevaringssenter med egne ansatte står for effektiv drift, god systematikk og med et helhetlig organisatorisk ansvar for arbeidsprosesser i og for hele Anno.

I løpet av 2023 har arbeid med samlingsforvaltning vært prioritert, særlig i perioden med stengte museer ved starten av året. Innflyttingen ble forhindret i perioden mai-juli fordi det ble oppdaget legionella-bakterier i varmekammerets avfukter. Det var ingen HMS-risiko for ansatte og i dialog med leverandør ble det gjort en ombygging hvor det ikke lenger finnes mulighet for legionellabakterier å kunne oppstå.

Overfor utbygger gjenstår fortsatt prøvedrift ved Anno Bevaringssenter på deler av ventilasjons- og klimastyringen i magasinene ettersom optimal drift ihht kontrakt ennå ikke er oppnådd. Ut over dette fungerer bygget som ønsket og driften har vært høy.

Plan for innflytting i 2023 har vært å flytte store gjenstander for å skape plass ved avdelingene til arbeidet med gjenstående revisjon og registrering. I tillegg medførte en kloakk- og vanninntregning i et kjellermagasin på Glomdalsmuseet under «Hans» et behov for å flytte hele tekstilsamlingen mye tidligere enn planlagt til Anno Bevaringssenter. Prosjektregnskapet for byggingen avsluttes endelig i 2024.

16 av 22 kommuner i Hedmark er gjennom økonomisk bidrag til bygget blitt aksjonær i Anno. De siste gjenværende kommuner jobbes det med å få med på linje med de øvrige. Anno Generalforsamling i 2023 har derfor gitt styret fullmakt til nye tegningsperioder frem til sommeren 2025.

Anno Digital har fortsatt sitt arbeid og videreutvikler arbeidsmetoder som vesentlig effektiviserer tidligere manuelle arbeidsprosesser til støtte for revisjons- og innflyttingsarbeidet. I tillegg gjør de betalte oppdrag med gode tilbakemeldinger for stadig flere museer basert på erfaringer fra tilsvarende arbeid i Anno.

Tilvekst i samlingene er svært beskjeden. Vi prioriterer arbeid med registrering, revisjon og innflytting. Avhending gjøres ennå i liten grad, og gjenstander som ikke prioriteres til plass i Anno Bevaringssenter vil i etterkant av hovedarbeidet bli vurdering for avhending. Strategisk plan for samlingsforvaltning i Anno er godkjert av styret i løpet av 2023, og vil oppdateres i løpet av 2024.

Norsk skogfinsk museum

Anno har støttet Norsk skogfinsk museums byggeprosjekt i Svullrya gjennom deltakelse fra administrerende direktør i prosjektets styringsgruppe. Anbudsvinner er kåret og forventet byggstart skjer senvinter/vår 2024.

Avtale mellom Norsk skogfinsk museum og Anno tilsier økt samhandling i årene fremover, og vi imøteser initiativ omkring dette. Anno har som tidligere år oversendt og kommentert alle henvendelser vi har fått fra Norsk skogfinsk museum som dreier seg om prosess, råd og administrative forhold. Det er foreløpig ikke gjort noen formelle henvendelser knyttet til hvordan starte innflytting og magasinerings av gjenstander fra den skogfinske samlingen som skal inn i Anno Bevaringssenter. Plass for gjenstandene finnes og som del av samarbeidsavtalen mellom Anno og Norsk skogfinsk museum vil gjenstandene magasineres etter samme faglige standard som Anno benytter.

Bygningsvedlikehold

Ordningen med søkbare interne vedlikeholdsmidler på 2,5 millioner kroner til bygningsmessige tiltak på antikvariske bygninger og driftsbygninger er videreført også for 2023 og 2024. Internt i Anno styrker dette arbeidet knyttet til bygningsvern og det bidrar til økt samarbeid og kompetanseutveksling mellom museene, det samhandles mer i fellesprosjekter og gir økt effekt av tilgjengelige økonomiske ressurser.

Høsten 2023 ble Annos andre bygningsvernrådsgiver etter modell av Oppland tilsatt i Anno Kongsvinger, ett år etter første tilsetning ved Musea i Nord-Østerdalen. Erfaringene så langt er meget gode og de gir et solid bidrag til økt samlet kompetanse. Finansieringen er et spleiselag mellom Innlandet fylkeskommune, kommunene i regionene og Anno. Det pågår arbeid for tilsetning av bygningsvernrådsgivere i Hamarregionen og Sør-Østerdalsregionen i 2024 slik at det totalt sett vil være fire slike stillinger i Anno.

Vedlikeholdsetterslepet på bygningsmassen som Anno museum forvalter er betydelig, noe tilstandsvurderingene viser. Situasjonen er alvorlig og krever nasjonal økonomisk satsing som beskrevet i Museumsmeldingen. Inntil dette finner sin løsning risikerer vi at viktige bygninger blir så skadet at de blir mer en rekonstruert versjon, enn en opprinnelig bygning av museumsverdi. Slik Anno vurderer situasjonen er effekten av våre tiltak temmelig lik forfallet slik at vi holder status stabilt.

Det strukturelle vedlikeholdsetterslepet som Anno og andre museer i Norge opplever må finne sin løsning. Innlandsmuseene har samme utfordringer knyttet til vedlikehold og klimapåvirkninger, og ønsker å samarbeide om å etablere en nasjonal pilot.

Sikringstiltak

Anno sikringsplan har vært et utmerket styringsverktøy i sikringsarbeidet. Som følge av denne og planmessig arbeid har vi de seneste årene opplevd meget god uttelling i økonomisk tilskudd fra Kulturdirektoratets sikringsmidler.

I 2023 har brannvarslingsystemet ved Norsk skogmuseum og Domkirkeodden blitt oppgradert og det er gitt støtte til oppgradering av sikringssystemet ved Glomdalsmuseet for 2024.

For øvrig er det selvsagt en betydelig forbedring i at gjenstander gradvis flyttes inn i

Anno Bevaringssenter hvor sikringstiltakene er de beste. Ved Regionalt historiesenter vil også arkiver gis tidsmessig oppdaterte sikringsvilkår.

200-års jubileum norsk utvandring i 2025

Anno Norsk utvandrer museum, har siden 2019 jobbet med saken og tatt initiativ og arbeidet for en nasjonal markering av jubileet. Kulturdepartementet er jevnlig blitt oppdatert på arbeidet og Anno har hvert år siden 2020 søkt støtte til dette prosjektet. Parallellt pågår en større og bredt anlagt forskningsinnsats som gradvis trappes opp mot jubileumsåret.

Arbeidet har lyktes med å samle alle nasjonale aktører og interessenter i en felles satsing hvor det de seneste årene har blitt gjennomført to større møter i nasjonal jubileumskomite. I 2023 ved Nasjonalbiblioteket og Norsk folkemuseum. Prosjektets styringsgruppe ledes av tidligere statsråd og statsforvalter i Rogaland, Tora Aasland. Ved Statsbudsjettet 2024 ble Anno etter søknad tildelt 1,5 mill til nasjonal prosjektledelse. Dette var en meget kjærkommen tildeling for å kunne finansiere nødvendig planlegging og koordinering i tide til jubileumsåret. I tillegg stadfestet det prosjektets nasjonale karakter. Prosjektlederstillingen ble utlyst i november 2023 og det forventes tilsetning tidlig 2024. Sammen med annen ekstern finansiering vil styringsgruppas kostnader og prosjektkostnader innen administrasjon og kommunikasjon kunne dekkes i tråd med prosjektets målsettinger.

Anno har sendt en søknad til Kulturdepartementet om nasjonal finansiering også i jubileumsåret 2025 på 3 mill. Arven etter jubileumsåret vil forvaltes og utvikles av Anno Norsk utvandrer museum.

Forskning og kunnskapsutvikling

Annos forskning har vært gjennomført som planlagt i løpet av 2023. Bredden i arbeidet har vært fokusert på å utgi en antologi i 2024, knyttet til samlingsforvaltning initiert av prioriteringen av dette arbeidet innen Anno ved Anno Bevaringssenter. Nedbemanning tilknyttet høye energipriser har medført at en forskerstilling og en bibliotekstilling har blitt stående vakant.

Ett doktorgradsløp er avsluttet som planlagt i 2023 og ett pågår med avslutning i 2025 tilknyttet utvandrerjubileet. Det er etablert et omfattende forskernettverk tilknyttet utvandrerjubileet 2025, der Anno bidrar sterkt ved fag- og forskningsdirektør Norsk utvandrer museum.

Internasjonalt samarbeid

I løpet av 2023 har vårt samarbeid med Sverige (Värmlands museum og Dalarna museum) blitt videreført ut over ledernivå. I april ble avholdt et felles to-dagers faglig seminar på Norsk skogmuseum med bred deltakelse fra alle museene. I tillegg har lederne ved museene jevnlig møter, både fysisk og på teams med målsetting om å etablere langsiktig samarbeid om felles tema og satsinger.

Anno har vært på besøk og mottatt besøk hos samarbeidspartnere i Tsjekia og Romania.

Vi har også avholdt flere møter i det transatlantiske samarbeidet tilknyttet Norsk utvandrer museum og hatt ansatte på besøk i USA hos museumsfaglige samarbeidspartner.

Nasjonale museumsnettverk

Anno leder skognettverket og nettverket for kvinnehistorie. Vi deltar til sammen i 11 nasjonale museumsnettverk. Deltagelse i nasjonale museumsnettverk vurderes som vesentlig for faglig utvikling og kvalitet.

Kvinnemuseet fikk høsten 2021 innvilget støtte til et videreførende prosjekt «Kjønnsverdi i et museumshierarki» for treårsperioden frem til 2024. Prosjektet var en oppfølger av det foregående «Nå begynner'å med det der igjen» om kjønnsrepresentasjon i museumsfaglige praksiser. I løpet av 2023 har prosjektet gjennomført sin faglige aktivitet som planlagt og gjennomført en rekke kurs og seminarer ved norske museer.

Norsk skogmuseum fikk mot slutten av 2022 innvilget søknad om å bli nasjonalt besøkssenter for skog etter tildeling fra Miljødirektoratet. I løpet av 2023 er prosjektleder tilsatt og driften kommet godt i gang. Besøkssenter skog er en selvstendig del av museet, hvor samspeillet styrker museets faglige rolle og nasjonale posisjon.

Digitalisering

Anno fortsetter utviklingen med økt digitalisering innen administrasjon, formidling og til støtte for alt vårt faglige arbeid.

I løpet av 2023 er opplæringsplattformen Motimate anskaffet for utrulling til ansatte i 2024.

I oktober inngikk vi avtale med KulturIT om kjøp av tjenesten IT-leder i 25% stilling for å forbedre og utvikle kvaliteten på vårt totale IT-bruk og utvikling.

Vi deltar aktivt i flere arbeidsgrupper med å gi innspill til KulturITs utvikling av systemer og tjenester til museene, hvor vi opplever dialogmessige forbedringer etter fusjonen MuseumsIT-KulturIT.

Som del av en kompetanseutvikling har vi i løpet av 2023 anskaffet utstyr og kompetanse innen 3D fotografering, fotogrametri. Vår gjenstandsfotograf ved Anno Bevaringssenter har utviklet ferdigheter som er testet på flere gjenstander i samlingene, men også hos eksterne. Midlene er tilkommet gjennom eksterne prosjekter og støttespillere, blant annet Riksantikvaren.

Organisasjonsprosjekt

Nedbemanningen som ble nødvendig på grunn av økte energikostnader fikk tilfeldige utslag både faglig og avdelingsmessig hvor vakanser i ledige stillinger oppsto. Behovet for å stabilisere Annos antall tilsatte på et permanent lavere nivå medførte behovet for å se på organisasjonen som helhet. I tillegg utgjør store prosjekter som Anno Bevaringssenter og Regionalt historiesenter betydelige faglige endringer i Annos drift som påvirker eksisterende organisering. Sammen med resultater av gjennomført medarbeiderundersøkelse i mai-juni 2023 danner dette også grunnlaget for arbeidet med ny strategisk plan 2025-2029 i løpet av 2024.

Arbeidsmiljø og personale

Ved Anno ble det utført 133 årsverk og ved årets utløp var det 123 fast ansatte. Gjennomsnittsalderen i Anno er 49,6 år. Sykefraværet i 2023 var samlet på 6,6% og utgjorde totalt 2005 fraværsdager. Av dette utgjør 4,1% langtidssykefravær. Langtidssykefraværet er ikke knyttet til yrkesrelatert sykdom. Det er ikke meldt noen arbeidsulykker til Arbeidstilsynet. Anno museum bestreber å være en helsefremmende arbeidsplass. Det arbeides med å forebygge og redusere sykefravær, styrke jobbnærværet og bedre arbeidsmiljøet, samt hindre utstøting og frafall fra arbeidslivet. Anno er medlem av arbeidsgiverforeningen Virke. Bedriftshelsetjeneste ivaretas av Salutis HMS. I 2023 ble medarbeiderundersøkelsen «Talerøret» gjennomført i regi av Ennova.

Allmøter har vært avholdt digitalt og to fysiske ved et sommerallmøte på Anno Domkirkeodden og en samling for alle ansatte 15.-16. desember på Lillehammer. Fokuset ved allmøtene har vært på arbeidsmiljø, Annos verdier.

Anno legger vekt på å skape god dialog med de tillitsvalgte. Vi har jevnlig møter med organisasjonstillitsvalgte og i arbeidsmiljøutvalg. I Anno er det seks verneombud hvorav ett hovedverneombud. Anno har også verneleder.

Likestilling og miljø

Anno arbeider for likestilling og mot diskriminering på grunn av kjønn, graviditet, permisjon ved fødsel eller adopsjon, omsorgsoppgaver, etnisitet, religion, livssyn, funksjonsnedsettelse, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk og kombinasjoner av disse grunnlagene. Annos likestillingsredegjørelse ligger ved som eget vedlegg til årsberetningen.

Vår avdeling Norsk Skogmuseum er sertifisert som miljøbedrift av stiftelsen Miljøfyrtårn. Styret har ikke kjennskap til at Anno forurensrer det ytre miljø. Anno Bevaringssenter er oppført etter bevisste miljøkrav, bl.a. valg av massivtre og bygget er nær passivhus-standard. Til grunn for prosjekt Regionalt historiesenter er utarbeidet og implementert en egen bærekraftstrategi.

Vi arbeider med å forebygge og opprette tiltak for å forhindre og redusere negativ miljøpåvirkning. Satsing på ENØK er et viktig element her.

Framtidsutsikter

Anno museum er sitt samfunnsoppdrag bevisst og følger opp den nasjonale museumspolitikken fra statlige bevilgende myndigheter og regionale føringer fra fylkeskommune og kommuner. Anno benytter målstyring knyttet til prioriterte mål innen utvalgte strategier. Som konkretisering av strategisk plan er det utarbeidet langsiktig utviklingsplan for alle museumsavdelingene. Styret har fått presentert og behandlet utviklingsplaner for museene i Anno gjennom året, og har ambisjoner for samtlige museer i tråd med målsettingene i strategisk plan, samtidig som det fokuseres på gode fellesløsninger for helheten.

Realiseringen av Regionalt historiesenter på Domkirkeodden innen prosjektets økonomiske og faglige målsettinger er styrets høyeste prioritet i de nærmeste årene. Dette er også et betydelig bidrag til nasjonale målsettinger innen museums- og arkivfeltet. At KUDs økonomiske bidrag til prosjektet ved Statsbudsjett 2025 og 2026 holder tritt med fremdriften er avgjørende for å unngå vesentlige finanskostnader.

Det er etablert et godt faglig samarbeid mellom museene i Innlandet gjennom Museumsforum i Innlandet formalisert i egen avtale. Blant annet samarbeides det om privatarkiver gjennom Innlandsarkivet som i 2023 ble etablert med utgangspunkt i det tidligere Opplandsarkivet ved finansiering fra Innlandet fylkeskommune.

På tross av krevende økonomiske rammevilkår opplevde Anno i 2023 mange positive økonomiske forhold, særlig fra KUD. Økt permanent driftstilskudd fra KUD til Anno Bevaringssenter, kompensasjon for økt lønns- og prisstigning, fylkeskommunens reetablering av nivå på museumstilskudd samt prosjektmidler til Regionalt historiesenter og 2025-jubileet var alle viktige beslutninger for Annos drift og utvikling. Økte driftskostnader innen alle områder og usikre energikostnader er krevende, men gjennom økte tildelinger og ENØK-satsing i 2023 er et mer stabilt langsiktig driftsgrunnlag skapt.

Styret konstaterer at det vil være nødvendig med betraktelig økte driftstilskudd for å ivareta forebyggende og løpende vedlikehold av de antikvariske bygningene, samlinger og eiendommer i årene framover, og for samtidig å kunne opprettholde det gode museumsfaglige tilbudet.

Annos pensjonsordning knyttet til regnskapslovgivning for ytelsesbaserte pensjonsordninger vil fortsatt være en framtidig utfordring.

Styret arbeider med å sikre realiseringen av Regionalt historiesenter og øvrige utfordringer og er klare for videre innsats for å skape bedre museum sammen med Annos medarbeidere.

Styret vil særlig bemerke at 2023 og de store utfordringer Anno har møtt med henblikk på strømpriser, lukkede museer og også de prosjekter som er på trappene, ikke ville vært mulig uten den store innsats de ansatte og den administrative ledelsen har lagt ned. Dette kommer i kjølvannet av den vanskelige situasjonen under pandemien. Styret vil rette en stor takk til alle ansatte som virkelig har tatt utfordringer på strak arm og funnet løsninger. Det arbeid som blant annet er gjort med ENØK-prosjekter og ikke minst holde drift i bevaringssenter, prosjektet Regionalt historiesenter på Domkirkeodden og driften ute i avdelingene generelt er med krevende økonomi svært bra gjennomført av våre ansatte.

*For styret i Anno museum AS
21. februar 2024*

Knut Storberget
styreleder

Hilde Charlotte Solheim
nestleder

Marit Borkenhagen

Hege Hauge Tofte

Erik Nilssen

Solbjørg Tveiten

Ingun Aastebøl

Kristian Reinfjord

Sven Inge Sunde
administrerende direktør

Likestillingsredegjørelse 2023

Anno skal være en attraktiv arbeidsgiver med godt arbeidsmiljø for alle ansatte. Dette er nedfelt i «Strategisk Plan 2022-2024», i lønnspolitiske retningslinjer og personalreglement. Anno arbeider aktivt, målrettet og planmessig for å bidra til likestilling og hindre diskriminering på arbeidsplassen. Likestillings- og mangfoldsperspektivet i museumsfaglige praksiser er et felt det arbeides spesielt med i enkelte av Annos avdelinger og kompetanseoverføring til hele virksomheten har blitt satt tydeligere på Annos dagsorden. Anno Kvinnemuseet har gjennom Museumsnettverk for kvinnehistorie, og med prosjektstøtte fra Kulturdirektoratet laget publikasjonen Museumsverktøy - «Håndbok for god kjønnsrepresentasjon i museumsfaglige praksiser». Er også digitalt tilgjengelig; [Forside - Museumsverktøy \(museumsverktoy.no\)](#). Internt i Anno fikk alle medarbeidere en gjennomgang av temaene på vår Anno-samling før jul, mens ledergruppa hadde en egen gjennomgang våren 2023. Innspill fra prosessen tas med inn i arbeidet med ny strategiplan 2024.

I 2023 gjennomførte vi medarbeiderundersøkelsen «Talerøret» der ett av områdene var knyttet til Mangfold, likestilling og inkludering. Ett utsagn var «I Anno er det like muligheter for alle (uavhengig av kjønn, alder, etnisitet, seksuell legning, religiøs tilhørighet, fysiske utfordringer e.l)». Dette oppnådde høy score fra våre medarbeidere.

Tabelloppsettet viser den faktiske tilstanden for kjønnslikestilling for ansatte i Anno museum. Dette inkluderer lønnskartlegging rundt kjønnsforskjeller for regnskapsåret 2023. På noen av tabellene er også tall for 2021 med. Det er gjennomført lønnskartlegging på overordnet nivå. Anno museum følger overenskomst for Museer og andre kulturinstitusjoner framforhandlet av Virke og arbeidstakerorganisasjonene sentralt. Dette tariffområdet er tilnærmet lik statens avlønning og personalretningslinjer.

Anno benytter et stort antall sesongansatte til avvikling av sommer- og arrangementsavvikling. Av 123 helårsansatte har Anno 30 ansatte på deltid. Anno søker å ivareta de forskjellige livsfasene våre medarbeider til enhver tid gjennomgår i yrkeslivet. Annos avdelinger blir aktivt brukt av arbeidstilretteleggingsbedrifter der målet for arbeidstakerne er å utprøve arbeidsevne og tilbakekomst til arbeidslivet. Vi tilrettelegger for personer med funksjonsnedsetting, og samarbeider godt med NAV og bedriftshelsetjenesten i dette arbeidet. Valgkomiteen i Anno har retningslinjer som klargjør at kvinneandelen i Annos styre og valgkomite skal ivaretas. Universell utforming kan være en utfordring ved Annos bygg og anlegg. Vi arbeider for å utbedre og begrense fysiske hinder. Der ikke det er mulig legges forholdene til rette ved behov eller andre tilpasninger foretas.

Likestillingsredegjørelse for Anno museum AS - 2023

Kjønnsbalanse	2022			2023		
	Totalt	Kvinner	Menn	Totalt	Kvinner	Menn
Alle ansatte	266	157	109	330	177	153
Sesongansatte	144	90	54	207	111	96
Ledergruppa	10	3	7	11	3	8
Styret	7	3	4	8	5	3

Gjennomsnittslønn	2021	2022	2023	Kvinnerns andel av menns lønn i %
Alle	529 125	545 690	608 121	
Kvinner	513 675	535 961	580 688	
Menn	548 140	557 542	611 033	

Gjennomsnittslønn u/ ledergruppe	2022	2023	Kvinnerns andel av menns lønn i %
Alle	518 053	564 248	
Kvinner	521 844	565 642	
Menn	512 998	562 456	

Gjennomsnittsalder	2021	2022	2023
Alle	50,22	49,08	49,61
Kvinner	46,5	46,13	48,42
Menn	53,94	52,02	50,81

Sykefravær	2021	2022	2023
Alle	5,80 %	7,2 %	6,6 %
Kvinner	9,20 %	9,6 %	9,1 %
Menn	2,50 %	4,8 %	4,0 %

Deltid	2022			2023		
	Totalt	Kvinner	Menn	Totalt	Kvinner	Menn
Deltid	31	20	11	30	18	12
Deltid over 50%	21	14	7	24	15	9
Deltid =< 50%	10	6	4	6	3	3

Foreldrepermisjon uttak	2022			2023		
	Totalt	Kvinner	Menn	Totalt	Kvinner	Menn
Antall uker	119	103	16	91	91	0

Åpenhetsloven - Redegjørelse for aktsomhetsvurderinger for 2023

21.2.2024

Innhold

Innhold.....	2
Om redegjørelsen.....	3
Vår virksomhet.....	3
Eiere, styre og organisasjon.....	3
Retningslinjer og rutiner	4
Interne forhold.....	4
Eksterne forhold	6
Resultat av aktsomhetsvurderinger.....	6
Interne forhold.....	6
Eksterne forhold	6

Om redegjørelsen

Lov om virksomheters åpenhet og arbeid med grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold («Åpenhetsloven») trådte i kraft 1. juli 2022. Anno museum AS er omfattet av lovens virkeområde, jf. Åpenhetsloven §§ 2 og 3.

Anno museum skal være åpne om hvordan museumsvirksomheten vår påvirker verden rundt oss, og gjennomfører aktsomhetsvurderinger for å sikre at vi ikke bidrar til negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø. Dette gjelder for egen virksomhet, og alle våre leverandører og deres verdikjede.

Vår virksomhet

Anno museum er et driftsselskap for små og store museer i «gamle» Hedmark fylke, og varierer fra lokale bygdetun til museer med nasjonal og internasjonal betydning.

Anno museum har som hovedmålsetting å utvikle museene og skape et samlet museumsfaglig miljø som markerer seg som en samfunnsrelevant aktør.

Gjennom vår virksomhet skal vi vise at fortiden har betydning for dagens og framtidens samfunn. Gjennom fellesskap og samhandling skal Anno styrke avdelingenes arbeid med nyskaping, formidling og bevaring av kultur- natur og kunsthistorie.

Anno skal være en møteplass for alle, og utmerke seg ved å la kjønnsbalanse og mangfoldsperspektiver gjennomsyre arbeidet med formidling og samlinger.

Annos strategiske planverk er forankret i relevante deler av FNs bærekraftsmål og utføres i tråd med ICOMs etiske regelverk og de til enhver tid gjeldende nasjonale lover og retningslinjer.

Anno museum utbetaler ikke utbytte til aksjonærene, idet ethvert økonomisk resultat av virksomheten skal disponeres til selskapets formål.

Eiere, styre og organisasjon

Anno museum er et aksjeselskap. Selskapets aksjer eies av Innlandet fylkeskommune, kommuner, museumsstiftelser og andre med museumsansvar i tidligere Hedmark. Innlandet fylkeskommune er største eier med 36,35% aksjeandel. Detaljert oversikt over aksjonærene finnes i årsregnskap 2023, note 10.

Annos styringsorganer

Annos styre velges på generalforsamling, etter forslag fremmet av valgkomite bestående av tre medlemmer der en representant kommer fra Innlandet fylkeskommune. Styret settes sammen med bakgrunn i kompetanse. To av styremedlemmene velges av og blant ansatte.

Styret i Anno museum AS per 31.12.2023;

- Knut Storberget (styreleder)
  - Hilde Charlotte Solheim (nestleder)
  - Erik Nilssen
  - Marit Borkenhagen
  - Hege Hauge Tofte
  - Solbjørg Tveiten
  - Kristian Reinfjord (ansattevalgt)
  - Ingun Aastebøl (ansattevalgt)
-
- Anne Karin Torp Adolfsen (vara)
  - Ivar Skulstad (vara)
  - Eli Haugen Rødsdalen (ansattevalgt, vara)

Organisering

Anno har organisert sin virksomhet i avdelinger med avdelingsdirektører som stedlige ledere. Avdelingene er lokalisert i Elverum, Hamar, Kongsvinger og Tynset. Totalt består Anno av 29 museer og besøkssteder spredt rundt i tidligere Hedmark fylke – alt fra lokale bygdetun til museer med nasjonal og internasjonal betydning. Administrasjonen v/administrerende direktør i Anno er lokalisert i Elverum i Anno bevaringssenter. Det ble i 2023 utført 133 årsverk i Anno. I disse årsverkene ligger også sesongarbeidere, prosjektmedarbeidere, lærlinger og stillinger knyttet til arbeidspraksisutprøving.

Retningslinjer og rutiner

Vi har etablert følgende retningslinjer og rutiner for å håndtere faktiske og potensielle negative konsekvenser og for å fremme grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold.

Interne forhold

Personalledelse/styring

Avdelingsdirektører har ansvar for å rekruttere medarbeidere, utvikle og beholde kompetanse i avdelingen. Administrerende direktør foretar ansettelser og avskjedigelser. Avdelingsdirektører har personal- og budsjettansvar, herunder økonomioppfølging. Andre stillingskategorier kan også være tildelt budsjett- og personalansvar.

Målstyring benyttes til daglig drift og overfor rapportering til styret. Måltall og kriterier fastsettes årlig og rapporteres tertialvis til styret. Ansvaret for oppfølgingen ligger hos avdelingsledere og administrerende direktør.

Anno museum skal ha en stabil og robust driftsøkonomi. I Anno er alle likvide midler plassert i bank.

Administrerende direktør har totalansvaret for driften av Anno museum AS.

Åpenhet, troverdighet, engasjement og profesjonalitet er fire grunnleggende kjerneverdier som skal gjenspeiles i all Annos virksomhet.

Arbeidsvilkår

Anno museum er tilknyttet arbeidsgiverorganisasjonen Virke, og følger landsoverenskomst for museer og andre kulturinstitusjoner. Gjeldende rutiner og ordninger er samlet i selskapets personalhåndbok. Anno museum har bedriftshelsetjeneste gjennom Salutis HMS, og er en IA- og AKAN bedrift. Anno skal være en trygg og god arbeidsplass og vektlegger godt samarbeid med de tillitsvalgte.

For å sikre at nyansatte får en tilnærmet lik start i Anno, arbeides det med å lage nye «onboardingsrutiner» som gjør at det informeres riktig og omforent om viktig informasjon i organisasjonen. I 2023 ble det anskaffet et opplæringsprogram «Motimate». Programmet tas i bruk i hele Annos organisasjon fra februar 2024.

Mangfold og inkludering

Hver enkelt medarbeider skal føle seg verdsatt (sett, hørt og behøvd) og oppleve at de har like muligheter. Vi er opptatt av å ta hensyn til at medarbeiderne er i ulike livsfaser. Ved særlige behov kan individuelle tilpasninger avtales.

Ved utlysning av stillinger anmodes kvalifiserte kandidater til å søke uansett alder, kjønn, funksjonsevne eller kulturell bakgrunn.

Internkommunikasjon og samarbeid

Anno kommuniserer nyheter og viktig informasjon til medarbeidere digitalt på bedriftens intranett og fra 2024 også i programvaren Motimate. Det avholdes ledermøter, utvidete ledermøter, seksjons- og avdelingsmøter og allmøter jevnlig, både i form av teamsmøter og fysiske møter. I 2023 ble medarbeiderundersøkelsen Talerøret gjennomført. Tiltak er iverksatt både avdelingsvis og overordnet og framdrift og gjennomføring følges opp i Annos ledergruppe.

Helse, miljø og sikkerhet

Det avholdes årlige medarbeidersamtaler med nærmeste leder. Internkontrollhåndbok oppdateres jevnlig og det foretas årlige vernerunder. Avviksrapportering er en del av internkontrollen og bidrar til å forbedre arbeidsmiljøet og å begrense omfang skader/uhell.

Anno har verneleder, seks verneombud hvorav ett hovedverneombud, arbeidsmiljøutvalg og TU-utvalg (organisasjonstillitsvalgt/ledelse). Det er etablert et godt og velfungerende partssamarbeid. Gjennom tariffavtale framforhandlet av Virke og arbeidstakerorganisasjonene, «Landsoverenskomst for museer og andre

kulturinstitusjoner» er medarbeidernes rettigheter ivaretatt utover lovkravene i arbeidsmiljøloven. Anno arbeider for å være en helsefremmende arbeidsplass.

Varsling av kritikkverdige forhold

Anno har rutine for varsling av kritikkverdige forhold. Disse finnes beskrevet i Annos personalhåndbok og vil også komme i opplæring gjennom «Motimate».

Kartlegging og kriterier for aktsomhetsvurderinger

Resultat av aktsomhetsvurderinger:

Interne forhold

Vi skal være en fleksibel arbeidsplass som legger til rette for at våre medarbeidere opplever mestring og autonomi i arbeidshverdagen og at de får brukt og utviklet sine ferdigheter til det beste for Anno. Vi ønsker et godt og positivt arbeidsmiljø hvor både medarbeidere og ledere bidrar. Anno skal gjennom høy grad av samhandling utnytte felles ressurser til alles beste. Anno har gjennom mange år vært arbeidsplass for ulike lærlingefag og også attraktiv som arbeidstreningsarena.

Det er ikke registrert varsler om kritikkverdige forhold i 2023.

Eksterne forhold

Kartlegging av risiko i leverandørkjeden

Anno baserer risikovurderingen på kartlegging av egen virksomhet, leverandører og samarbeidspartnere. For leverandører og samarbeidspartnere er det foretatt en kartlegging og risikovurdering basert på land, bransje og innsatsfaktorer.

I Anno ble det kjøpt varer og tjenester i hovedsak fra norske leverandører, fra bransjer som er antatt å ha lav risiko og med en enkel og oversiktlig leverandørkjede.

Anno er tilknyttet Innlandet fylkeskommunes innkjøpsordning, og omfattet av regelverket for offentlige anskaffelser.

Når det gjelder IT har Anno som deleier i KulturIT sikret seg stabil og god IT-driftsleverandør, trygg solid IT-infrastruktur og et IT selskap som bidrar i anskaffelse av IT-utstyr og som også kan museenes fag og museale programmer. Gjennom avtale om IT-leder gjennom KulturIT, vil sikkerhet og trygg datalagring komme i fokus og vi vil gjennom dette også sørge for at datakompetansen og bevisstgjøring knyttet til IT-sikkerhet styrkes.

Vi har gått gjennom for å identifisere mulige risiko for brudd på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i verdikjedene knyttet til leverandører. Anno kjøper varer og tjenester fra 1020 leverandører. 14 av disse leverandørene har et innkjøpsvolum over kr 1 mill. oppad til kr. 14,8 mill. Den største leverandøren er KLP, som leverer vår offentlig pensjonsordning. Innkjøpene over 1 mill er knyttet til bl.a.

byggeprosjekter, forsikringer, energikostnader og IT. De fleste av leverandørene, 876 stk., ligger under innkjøp på kr. 0,1 mill. Vi har sett på leverandørkjeden og anser det for lite sannsynlig at det foreligger brudd på grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold hos disse. En grundigere og mer detaljert risikoanalyse har vi ikke foretatt, og det er ikke innhentet dokumentasjon fra leverandører utover de som har deltatt i offentlige anbudsprosesser.

Tilskudd

Anno museums hovedinntektskilde er offentlige tilskudd fra stat, fylkeskommune, kommuner, Riksantikvaren og NVE m.fl. Anno mottar også inntekter i form av tilskudd til løpende prosjekter fra andre både offentlige og private aktører. Og her blir armlengdes avstand-prinsippet viktig å etterleve slik at tilskudd og tildelinger ikke begrenser eller legger sterke føringer på Annos virksomhet.

Av internasjonale prosjekter har Anno i 2023 samarbeidet med Namibia og Romania. Vi har særskilt fokus på og følger opp pengestrømmer knyttet til disse samarbeidsprosjektene.

Det er videre redegjort for nærstående parter, i Annos årsregnskap 2023, jfr. note 3.

Tiltak

Anno museum er i startgropa da det gjelder systematisk arbeid med Åpenhetsloven. Anno er som organisasjon opptatt av å sikre grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold på alle nivåer i verdikjeden. Å sikre ansvarlighet i egen virksomhet, hos våre leverandører og samarbeidspartnere er en løpende prosess. Det vil i 2024 utarbeides handlingsplan med konkrete tiltak for hvordan vi kan bringe arbeidet videre og gi det økt fokus.

Eksterne forhold - innsyn

Rutiner for innsynsbegjæring, og publisering på Annos hjemmeside kom på plass sommeren 2023.

Disse er som følger;

Åpenhetsloven gir publikum rett til å spørre og få svar om menneskerettigheter og arbeidsvilkår i bedriften og leverandørkjeden. Lenke til innsynsbegjæringer legges ut på vår hjemmeside; www.annomuseum.no.

Henvendelser knyttet til Åpenhetsloven skal være skriftlige og sendes til post@annomuseum.no. Henvendelser som kommer fra andre kanaler skal også rutes til samme mailadresse.

Henvendelse svares på innen rimelig tid, og senest tre uker etter at den ble mottatt. I spesielle tilfeller kan fristen forlenges med to måneder. Dette kan skje hvis besvarelsen av henvendelsen krever ekstra tid og innsats utover det som er vanlig for lignende henvendelser. I slike tilfeller vil den som har fremsatt henvendelsen bli orientert. Kritiske henvendelser eller varslinger behandles omgående.

This documents contains 32 pages before this page

Tämä asiakirja sisältää 32 sivua ennen tätä sivua

Detta dokument innehåller 32 sidor före denna sida

Dokumentet inneholder 32 sider før denne siden

Dette dokument indeholder 32 sider før denne side

Hilde Charlotte Solheim

c5f448e3-b85a-49c7-b796-a4d0f1616095 - 2024-02-22 10:50:40 UTC +02:00
BankID - abcdcbf0-b4cf-4c3b-8e17-064753e51052 - NO

Kristian Reinfjord

8e35af83-b20b-4b20-9733-dca9060f8883 - 2024-02-22 10:57:38 UTC +02:00
BankID - f1a801ce-a8bc-488f-ab5b-8b7f94fa6fd5 - NO

Hege Hauge Tofte

5766f61f-3dab-4fa6-9860-3c4e260ec039 - 2024-02-22 12:16:23 UTC +02:00
BankID - 0e93565a-b78e-4fb0-ba6f-5a7c6a210934 - NO

Knut Storberget

77a509e4-7b2c-4929-8d7b-5ca1f62fd343 - 2024-02-22 12:16:51 UTC +02:00
BankID - 9c137990-e2df-4de4-9bea-4ef15aa326e2 - NO

Sven Inge Sunde

5d309b78-4909-4fb9-9d77-1cc79e09cb95 - 2024-02-22 12:42:46 UTC +02:00
BankID - 1e1eea0b-3bb1-4009-8efe-2c52dda873a3 - NO

Erik Nilssen

2d26a654-4638-4b20-ad58-b25a0c8f6ae4 - 2024-02-23 14:50:59 UTC +02:00
BankID - 4fed6c8b-af06-491c-9abd-bfebf65f5a76 - NO

Ingun Aastebøl

32ecd2c5-35b2-46d5-9cb2-eb7533acb75b - 2024-02-23 17:14:40 UTC +02:00
BankID - bcb9a088-dee9-4c62-9284-46e8ac1c86fe - NO

authority to sign

representative

custodial

asemavaltuuus

nimenkirjoitusoikeus

huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt

firmateckningsrätt

förvaltare

autoritet til å signere

representant

foresatte/verge

myndighed til at underskrive

repræsentant

frihedsberøvende

SIGNATURES**ALLEKIRJOITUKSET****UNDERSKRIFTER****SIGNATURER****UNDERSKRIFTER**

This documents contains 33 pages before this page

Tämä asiakirja sisältää 33 sivua ennen tätä sivua

Detta dokument innehåller 33 sidor före denna sida

Dokumentet inneholder 33 sider før denne siden

Dette dokument indeholder 33 sider før denne side

Marit Borkenhagen

e4945f1a-53ed-4717-942a-73e56d52acd6 - 2024-02-24 00:15:27 UTC +02:00

BankID - bddcafa4-39eb-4f0a-af80-cf11dd4e0f6f - NO

Solbjørg Tveiten

c6c7a621-4568-4ab7-a9e1-3b8af2d94a74 - 2024-02-25 12:49:23 UTC +02:00

BankID - 33befb44-e0dd-4b07-806d-21d86758dacf - NO

authority to sign

asemavaltuus

ställningsfullmakt

autoritet til å signere

myndighed til at underskrive

representative

nimenkirjoitusoikeus

firmateckningsrätt

representant

repræsentant

custodial

huoltaja/edunvalvoja

förvaltare

foresatte/verge

frihedsberøvende